14 Juni 1985
14 Haziran 1985
Nummer 59

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇIKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.-KRN
ISVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

Türkiye Postası'nın Yarışması

58. sayımızda da açıkladığımız gibi yarışma altı dalda yapılacaktır. Bu dallar şunlardır: edebiyat, müzik, görsel sanatlar, film, gazetecilik ve inceleme-araştırma. Yarışmaya katılmak isteyenler eserlerini en geç 26.10.85 günü postaya vermelidirler. Bize yollanacak tablolar ve resimler eğer posta ücreti de yollanırsa, yarışma bittikten sonra sahibine iade edilebilir. Diğer eserler ise geri gönderilmez. Ödül kazanan eserlerin yayın hakkı Türkiye Postası'na aittir. (Dikkat: Yarışmaya katılacak eserlerin postalanması için özel bir adres bildireceğiz!)

Tehditler, belediyenin ve polisin baskıları SODEP'in Istanbul mitingine kırkbin kişinin katılmasını, engelleyemedi. "Bağımsız Türkiye" ve "faşizme ölüm" sloganları

Saraçhane mitinginde onbinlerin sesi: "Zafer halkın olacak !"

9 Haziran günü SODEP'in Istanbul'da Saraçhane Meydanı'nda işsizliğe ve pahalılığa karşı düzenlediği miting, yığınların Özal hükümetine karşı öfkesinin bir simgesi oldu. 40 bini aşkın kişinin katıldığı miting sürerken "faşizme ölüm", 'bağımsız Türkiye'sloganı atan bir gruba polis saldırdı ve ellinin üzerinde kişi gözaltına alındı. Maden-Iş, Banksen, IGD, IKD ve diğer demokrasi güçlerinin de desteklediği Saraçhane mitinginde ana konuşmayı yapan Erdal Inönü "zafer sonunda ulusumuzun olacaktır" şeklinde konuştu. Demokrasinin önünde duran engellerin altını çizen Inönü, Özal hükümetini sert bir dille eleştirdi. Miting öncesi, eylemin duyurulmasını ve katılımı engellemek için belediye ve polis elinden geleni yaptı. Miting afişleri indirilerek yerlerde bıçakla parçalandı. Polis ve ordu birlikleri miting alanında da geniş "güvenlik" önlemleri aldı, katılan herkesin üstü arandı.

● Yazısı Sayfa 3'de

Paris'teki Sol Birlik toplantısına çok geniş bir siyasal yelpaze katıldı

1 Haziran günü Paris'te düzenlenen Sol Birlik gecesine bine yakın izleyici katıldı. Gece Sol Birlik'i destekleyen demokratik örgütlerin dışından da geniş bir politik yelpaze tarafından selamlandı. Fransa'daki yerli ve yabancı parti ve kuruluşlar tarafından da desteklenen gecenin ana konuşmasını Sol Birlik adına TIP Genel Başkanı Behice Boran yaptı. Kültür programında tanınmış Türk ve Kürt sanatçıları, halk oyunları

Türkiye Kürdistanı'nda halka karşı gerilla savaşı "resmen" ilan edildi

Türkiye Kürdistanı'nda geçtiğimiz yılın Ağustos ayından bu yana savunmasız Kürt köylülerine karşı

konuşmasını Sol Birlik adına TIP Genel Başkanı Behice Boran yaptı. Kültür programında tanınmış Türk ve Kürt sanatçıları, halk oyunları toplulukları yer aldı.

● Yazısı sayfa 3'de

Brüksel'in Heysel Stadı'ndaki cankırımının sorumlusu kim ve ne?

Belçika'nın Heysel stadında 40 kişinin ölümü ve yüzlerce kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olay insanlık tarafından nefretle karşılandı. **"Kanlı kupa"**yı İtalya'nın Juventus takımı kazanırken, olayın suçlularını ilk bakışta belliydi: Liverpool **"taraftarları"**. Ancak insanları bu tür katliamlara yönelten gerçek suçlular ve nedenler, her zaman olduğu gibi perde arkasında kalıyor.

● Yazısı sayfa 7'de

Almanya'ya gelmek için ödenen vize harcından kurtulmanın yolu var

Türkiye'deki yakınlarımızın Federal Almanya'ya gelirken almak zorunda oldukları vizeleri için gerekli davet belgesi konsolosluklarda düzenlendiğinde 140 mark harç alınıyor. Ancak aynı belge Almanca hazırlanıp noter yada nüfus memuru tarafından tasdik edildiğinde 4-11 marka mal oluyor. Türk Danış görevlileriyle ilişki kuran gazetemiz, onların konuyla ilgili deneyimlerini izledi.

● Yazısı sayfa 4'de

Saraçhane geleneği

Beyler suyun başını tutmuşlar. Milyonlarca emekçi ayda 17 bin lira asgari ücretle yaşamaya çabalarken, gazetelerde her gün işsiz kaldığı için, çoluk çocuğuna bakamadığı için intihar edenlerin isimleri yayınlanırken kılları kıpırdamıyor. Bir gecesi yanım milyonluk otellerde kalıyorlar. Keyif için bir çırpıda binlerce kişinin nafakasını harcıyorlar. **"Yeter artık, dayanamıyoruz!"** diyenlere cevap hazır: **"Aman sesinizi çıkarmayın, sonra fena olur!"**

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Keçeciler **"mitinglerde halledilecek sorunumuz yoktur"** demiş. MDP yöneticilerinden biri **"halkı sokağa dökersen ne olacağı belli olmaz"** buyurmuş.

Yalan değil. ANAP'ın Meclisteki göstermelik muhalefetin gerçekten mitinglerle halledilecek sorunu yok. Onlar başları sıkıştı mı holdingçilerden, holdingçilerin vereceği milyonlardan medet umuyorlar. Evren paşanın savurduğu tehditlere, o da yetmezse Reagan'ın yolladığı direktiflere güveniyorlar.

Evren paşanın has partisi MDP halkın sokaklara çıkmasından korktuğunu açıkça söylüyor. Madem miting düzenlemek bu kadar tehlikeli ve zararlı bir şeydi, daha bir ay önce Bulgaristan'a karşı peşpeşe mitingler yapılırken aklınız nerdeydi? Uydurma katliamları kınamak için yapılan mitingler iyi de, pahalılığa ve işsizliğe karşı, demokrasi için yapılan mitingler kötü, öyle mi?

Meclis ellerinde. Radyo televizyon yine öyle. Gazetelerin çoğu zaten holdingçilerin özel malı Soyup soğana çevirdikleri

devamı 2. sayfada

Türkiye Postası

Polis bir iç savaş provası yapar gibi kalkan ve coplarla vahşice saldırdı.

Fransa'da kapatılan fabrikalarını savunan işçilere karşı polis terörü

Paris'in banliyönlerinden Ivry'deki SKF rulman fabrikası işçilei 5 Haziran Çarşamba günü polisin saldırısına uğradı. Toplum polisinin terörü sonucu işçilerden ve çevre halkından 56 kişi yaralandı, 26 kişi hastanelik oldu ve 54 kişi de tutuklandı. SKF'teki Ivry'deki 495 işçisini işten çıkarmasıyla birlikte 1983 yılı sonunda greve giden işçiler fabrikanın kapanmaması için ellerinden geleni yaptılar. Sonuç çıkmayınca işgal etmek zorunda kaldılar. 19 ay süren fabrika işgali 28 Nisan 1984'de polis zoruyla sona erdi. Ancak işçileri çıkaran polis fabrikadaki tüm makinaları tahrip etti ve çalışmaz hale getirdi. Bunun üzerine işçiler yoğun polis barikatlarına rağmen arka kapıdan girerek tekrar işyerlerinin başına döndüler. İşte bu anda polisin amansız saldırısı başladı. Durumu öğrenen Renault ve Citroen işçileri sınıf kardeşlerinin yardımına koştular. Birlik olan işçiler sonunda polisi fabrikalarından atmayı başardılar. Ayrıca Paris'te bir protesto gösterisi düzenlendi.

● Yazısı Sayfa 5'de

yılın ağustos ayından bu yana sa- vunmasız Kürt köylülerine karşı sürdürülen ilan edilmemiş savaş şimdi resmen açıklanmış bulunuyor. İçişleri Bakanı Akbulut "Güneydoğu'da gerilla savaşı veriyoruz" şeklinde yaptığı açıklamasına şunları ekledi: "Her türlü önlem alındı. Doğu'da işin sonuna geldik". Alınan önlemler ise biliniyor. Sadece bir ay içinde gazetelerde adı geçen olaylarda yirmiye yakın yurttaşımız öldürüldü, 500'e yakın kişi tutuklandı. Diğer taraftan ise gerici sivil kişiler silahlandırılıyor ve ordu birliklerinde eğitimleri yapıldıktan sonra, Kürt köylülerinin üzerine sürülüyor. Doğu'da sürdürülen bu savaşın adına da, garip bir benzerliktir ki, "huzur operasyonu" adı veriliyor. ABD aynı ad altında Viyetnam'da onbinlerce insanı katletti El Salvador'da ise bu katliam halen sürüyor.

● Yazısı Sayfa 4'de

Göçmen Kadınlar Avrupa Konferansı Amsterdam'da yapıldı

6-8 Haziran günleri Amsterdam'da çeşitli Avrupa ülkelerindeki Türkiyeli göçmen kadınların ve bu alanda çalışan uzmanların katılımıyla ilk uluslararası Türkiyeli Göçmen Kadınlar Konferansı toplandı. Konferansa, Federal Almanya, Batı Berlin, Avustralya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda İsveç, İsviçre, İngiltere, Norveç ve Türkiye'den toplam 97'si delege, 15'i uzman, 38'i konuk ve diğerleri gözlemci olmak üzere 200'e yakın katılım oldu. Türkiyeli göçmen kadın örgüt ve çalışma gruplarını, sendikaları, siyasi partileri, diğer ulusal ve uluslararası kurumları temsil eden kişiler yedi ana çalışma grubunda Türkiyeli göçmen kadınların sorunlarını ve çözüm önerilerini ele aldılar. Irkçılık, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, sağlık, yasal durum ve hükümet politikaları, örgütlenme, eğitim, kültür, iş pazarı konularını tartışan ve deneyim alışverişinde bulunan göçmen kadınlar ve genç göçmen kızlar bu konularda istemlerini belirlediler. Konferans, bu istemleri Batı Avrupa hükümetleri, uluslararası kuruluşlar ve Türkiye hükümetine iletmenin yanısıra, Birleşmiş Milletler Nairobi Dünya Kadın Onyılı değerlendirme konferansı ve forumuna iletmeye ve bu amaçla bir çalışma grubu düzenlemeye de karar verdi. Konferans çalışmalarına ilişkin bilgi, röportaj ve izlenimleri gelecek sayımızda sunacağız.

Papa suikastında M. Ali Ağca ile Türk Federasyonu bağlantısı kanıtlandı

Papa suikasti davasında Türk Federasyon'un Ağca ile, emperyalist gizli servislerle, silah ve eroin kaçakçıları ile ilişkileri birer birer ortaya dökülüyor. Federal Alman, Fransız ve İsviçre polis yetkilileri faşistlerin marifetlerini kanıtlayan dosyaları açıklamamaktı ısrar ediyorlar.

● Yazısı sayfa 3'de

Saraçhane geleneği

Baştarafı Sayfa 1'de

halkı uyutmak, gençlerin ahlakını bozup içki, kumar ve seksten başka birşey düşünemez hale getirmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Polis, ordu desen yine onların emrinde. Demokrasi isteyenin, hakkını arayanın, tehditle sinmeyenin üzerine sürülüyor.

Halk ne yapsın? Zorbalığa baş eğmeyen, insan gibi yaşamak isteyen ne yapsın? Bizim güveneceğimiz bir yer, dayanacağımız bir dal yok mu? Var. Bizim dayanacağımız çokluğumuz. Dertlerimiz milyonlarca yurttaşın derdi. Teker teker güçsüzüz. Ama bir araya geldik mi, onbinlerin, yüzbinlerin, milyonların sesi yükseldi mi, o sesi kimse susturamaz.

Saraçhane Meydanı'nın Türkiye demokrasi tarihinde unutulmaz bir yeri vardır. 1963'te, **TÜRK-İŞ** grev ve toplusözleşme hakkı için düzenlediği ve yüzbin işçinin katıldığı büyük mitingi de Saraçhane de yapmıştı. O zamana kadar Türkiye'de başarılan en yığınsal işçi eylemi olan 1963 Saraçhane mitingi ülkemizde işçi haklarının kazanılmasında bir dönüm noktası oldu.

Saraçhane Mitingi'nin, 15/16 Haziran Direnişi'nin, 1 Mayıs mitinglerinin, DGB direnişlerinin şanlı geleneği sürüyor. SODEP' in 9 Haziran'da İstanbul'da, Saraçhane'de düzenlediği miting bunu kanıtladı.

Bu miting 12 Eylül'den bu yana ülkemizde demokratik hedefler doğrultusunda gerçekleştirilen en yığınsal eylem oldu. Mitingi engellemek için az uğraşmadılar. Belediye zabıtası halka gözdağı verircesine mitingin afişlerini yırttı. Metin Toker Milliyet'teki köşesinde **"erken öten horozun başı kesilir"** diye tehdit etti.

Miting alanını polis ve askerle çepeçevre sardılar. Mitinge katılan herkesin üstünü aradılar. Yine de kırkbin kişinin katılmasını engelleyemediler.

Polis saldırılarını miting başladıktan sonra da sürdürdü. **"Bağımsız Türkiye" "Faşizme ölüm"** diye bağıran elli kişiyi gözaltına aldı. Ama ne yapsalar meydanı dolduran onbinlerce yurttaşı susturamadılar. Kırkbin kişi coşkuyla bir yandan pahalılık ve işsizliği protesto ederken öte yandan da demokrasi istedi. **"Anayasa değişmelidir", "erken seçim", "işkenceye son"** belgileri yükseldi.

9 Haziran eylemi diktatörlüğe karşı çıkan güçlerin birliği yönünde de yeni bir adım oldu. DYP yönetimi SODEP'in bu mitingini destekleme kararı aldı. SODEP ise bu miting sadece SODEP'lilerin değil, pahalılığa, işsizliğe karşı olan herkesin mitingidir dedi. **MADEN-İŞ, BANK-SEN, İKD** ve **İGD** dış büroları mitingi desteklediklerini açıkladılar.

9 Haziran mitingi bir kere daha gösterdi: Halkın istemi demokrasidir. Bu isteğe sahip çıkan, bu isteğin gerçekleşmesi için çalışan toplumsal güçleri bu doğrultuda birleştirmeyi başaran milyonların desteğini kazanacaktır.

Türkiye Postası

Kapısını çalabileceğimiz bir dost kazanmak için

Değerli arkadaşlar,

Derneğimiz, izin mevsimi yaklaşırken konuya duyarlılığı daha bir artan Türkiyelileri, "Oturma Hakdağıtarak yurttaşlarımızı konu hakkında bilgilendiriyor, gerekli işlemlerin yapılmasında onlara yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Türkiye Postası'nda görevi yeni Yazı Kurulu devraldı

Gazetemizin yönetimini bugüne kadar başarıyla yürüten, o' nun Avrupa'daki işçilerimizin "gözü, kulağı, sesi" olması için yoğun çaba harcayan başredaktör Ahmet Kardam başkanlığında Aydın Engin, Filiz Kardam, Oya Baydar ve Özlem Özgür'den oluşan Yazı Kurulu, görevi yeni Yazı Kurulu'na devretti. Arkadaşlarımızı yeni görevler bekliyor. Yeni ekip Ali Söylemezoğlu (Başredaktör), Erhan Özçelik, Berrin Uyar ve Dilruba Yenen'den oluşuyor. 8 Haziran günü gazetemiz bürosunda yapılan törende eski ve yeni başredaktörler Ahmet Kardam ve Ali Söylemezoğlu birer konuşma yaptılar.

Ahmet Kardam'ın konuşması

Türkiye Postası'nı iki yılı aşkın bir süredir çıkartmakta olan yazı kurulu, ağır sorumluluklar getiren bu zor ama bir o kadar da onurlu görevi şimdi yeni bir başredaktöre ve yazı kuruluna devrediyor.

Gazetemizin, geride bıraktığımız süre içinde, okurlarından aldığı güçle önüne çıkan bütün engelleri aşarak aldığı yol az değildir. Yurdumuzdaki demokrasi güçlerinin savaşımına destek olmak için yükselen dayanışmanın, yurtdışındaki Türkiyelilerin dünya barışı için ve eşit haklar için yürüttükleri mücadelenin "gözü, kulağı, sesi" olmaya çalıştı. Iki yılı aşan yayın yaşamı boyunca hiç aksamaksızın çıkan Türkiye Postası:

- *Kişilik sahibi*
- *Dost-düşman herkesin saygı duyduğu*
- *Belli bir kamuoyu yaratma gücü olan*
- *Okurlarıyla sıcak bağlara sahip*

Her sayısı ilgiyle beklenen bir gazete olmayı başarabilmiştir.

Yazı kurulu üyeleri, yazarları, dağıtım servisi, teknik kadroları, temsilcileri, gönüllü dağıtıcıları ve muhabirleri ve, herşeyden önce de okurları olarak, yani bütün bir "Türkiye Postası ailesi" olarak yarattığımız ve yaşattığımız bu gazeteyle sanırım övünebilir ve gurur duyabiliriz.

Ama bu, kendimizden hoşnut olduğumuz ve sürüp giden eksiklikleri görmediğimiz anlamına gelmiyor. Türkiye Postası'nın içeriğinden teknik düzenlemesine ve dağıtım ağına kadar uzanan bu eksiklikleri burada tek tek saymaya gerek görmüyorum.

Gazete merkezinin Batı Berlin'den Duisburg'a taşınması bu eksiklikleri giderme yönünde attığımız ilk önemli adım oldu. Şimdi yazı kurulu olarak bugüne kadar yürüttüğümüz görevi yeni arkadaşlarımıza devrederken bu eksiklikleri aşma doğrultusunda bir ikinci adım daha atılmış oluyor. Atılan bu adımların sonuçlarını belki hemen değil ama yakın bir gelecekte hep birlikte göreceğiz.

Çok şey borçlu olduğumuz okurlarımızın anlayacaklarından emin olduğum bir noktayı daha hemen belirteyim: Eski yazı kurulu üyeleri, kendilerinden beklenen uzun soluklu çalışmalara, özellikle kadro eksikliği yüzünden bir türlü eğilme olanağı bulamıyorlardı. Şimdi bu değişiklikle onlar da nihayet bu olanağa kavuşacaklar.

Bizden görevi devralan yeni yazı kurulu ve özellikle başredaktör dostum Ali Söylemezoğlu, gazetenin çözüm bekleyen bütün sorunlarını en ince ayrıntılarına kadar bilmektedir ve bunları çözebilecek güçtedir. Türkiye Postası'nın bütün okurları gibi biz eski yazı kurulu üyeleri de, başredaktör Ali Söylemezoğlu' ndan ve yeni yazı kurulundan çok daha iyi bir gazete bekliyoruz ve bu yeni görevlerinde kendilerine içtenlikle başarı diliyoruz. Onların başarısı bizim, hepimizin başarısı olacak!

Ahmet Kardam'dan sonra söz alan Ali Söylemezoğlu da gazetemizi kurup bugüne kadar başarıyla getirmiş olan eski yazı kurulu üyelerine, özellikle de başredaktör Ahmet Kardam'a teşekkür etti ve yazı kuruluna bundan böyle de eleştiri ve öneriyle yardımcı olmalarını diledi.

Türkiye'de ve yurt dışında yükselen demokrasi mücadelesine işaret ederek Türkiye Postası' nın bu mücadelede üzerine düşen görevleri yerine getirmek için çalışacağını vurguladı. Amacımız, yurt dışında demokratik bir Türkiye isteyen bütün yurttaşlarımızın gazetesi olmaktır, dedi.

OKUYUCU POSTASI

İyi günler

Geçenlerde bir arkadaşımla eskilerden konuşuyorduk. O adına "iyi günler" dedikleri bir arkadaşının lakabının neden böyle kaldığını anlattı. Arkadaşım, "iyi günler" **ile 12 Eylül'den sonra hapishanede tanışmış. Koğuşa her gelen gibi bu gence de neden tutuklandığını sormuşlar. O da başlamış anlatmaya:** "Valla, size komik gelecek belki ama ben iyi günler dileğim nedeniyle tutuklandım. Hal hatır sorduktan sonra 'eh, hadi iyi günler' dedi ve uzaklaştı. Ben de arkadan **"iyi günler ilerde"** diye seslendim. Yanımdan geçen adam pek ters tersbaktı ama aldırmadım. Aynı akşam evim

Öneriler

Türkiye Postası, 'yığınların gözü, kulağı, sesi' olacak diye yayınlanmaya başladı. Gazetemiz 3 yıldır yayınlanıyor. Geçen zaman içinde gazetemizin okuyucuları arttı artmasına ama Avrupa'daki Türkiyelilerin kaçta kaçı **Türkiye Postası** okuyor? Bence **Türkiye Postası** için yığın,gazetemizi okumayanlardır. Gazetenin okumayanlara ulaşması, onların da okumalarının sağlanması için Köln'de **Türkiye Postası** temsilcilerinin yaptığı gibi toplantıların yapılması, gazetemizin biçim ve içerik olarak tartışılması, yapıcı eleştirilerle birlikte, yaratıcı önerilerin de yapılması kuşkusuz gazetemize yarar ge-

Gazeteyi biz okurlar yaşatıyoruz

Türkiye Postası'nın 57. sayısında Belçika'dan yazılmış bir mektup gördüm. Arkadaşın görüşleri elbette doğrudur. Fakat biz okuyucuların hâlâ kavrayamadığı bazı görevler var ki bunların yerine getirmezsek, tabi ki gazeteye böyle eleştiriler olur. Bizler **Türkiye Postası**'nın bir eksikliğini görüyorsak önce kendimizi eleştirmeliyiz. Gazete bizlerindir çünkü. Ve gazeteyi de biz okurlar yaşatıyoruz. Eğer bizlerin gözlerimiz açık, kulakları delik olursa gazetemizi zengin haberlerle doldururuz. Gazetemizin gönüllü muhabirlere ihtiyacı olduğunu tahmin ediyorum. Biz ne kadar çok haber yollarsak, gazete de o kadar ilgi çeker.

Ben bu günden itibaren karar verdim. Gönüllü muhabirlik yazalım. Yaşadığımız olayları gerçekçi bir şekilde aktaralım. Gazetemiz zenginleşsin. Bazı arkadaşlarımla konuşuyorum. Diyorlar ki, **"yazıyoruz ama çıkmıyor"**. Tabi ki hér haber çıkmayabilir, çıkmadı diye haber yazmamak çok yanlış bence. Bunun açıklamasını gazetenin yapması çok iyi olur.

Adem/BERLIN

Değerli okuyucumuz,

Türkiye Postası'na katkı konusundaki görüşlerinize aynen katılıyoruz. Gerçekten okuyucularımızın bize gönderecekleri her satır bizim için son derecede değerli ve önemli. Gazetemize hergün çok sayıda mektup ve haber geliyor. Ama ne yazık ki, hepsini yayınlamamız mümkün değil. Emek verip, gelen haber, yazı, mektup vb... lar yayınlanmasalar bile değerlendirildiklerinden emin olasınız. Bazen bir-iki haber değerlendirilip bir haber olur, bazen hiç yayınlanmaz ama bir yorumun satırları arasına sindirilir, bazıları tam metin,bazıları kısaltılmış olarak yayınlanır, bazıları ise ileriki tarihlerde içindeki bilgiler değerlendirilmek üzere arşivimizin arasına katılır. Ama mutlaka bir değeri vardır bizim için. O nedenle de gönderdiklerinizin bir işe yaramadığı endişesinden kurtulup, yaşadıklarınızı, duyduklarınızı, gördüklerinizi mektup, haber, şiir, resim, fotoğraf, belge... hangi biçimde olursa olsun bize iletmenizi bekliyoruz. Gazetemizi ancak sizin katkılarınızla

şırken konuya duyarlılığı daha bir artan Türkiyelilerin, "Oturma Hakkı" konusunda aydınlatmak amacıyla seri standlar düzenlemekte. Bu standlardan ilki 1 Haziran Cumartesi günü açıldı. 8 Haziran'da ikincisi Göppingen' de, üçüncüsü 15 Haziran'da Geislingen'de açılacak. Bu seri standlarda broşürler, bildiriler

Halkın Özlediği Demokrasi TKP'siz Olamaz

TKP

-Broşür-

•

Fiyatı: 4,50 mark

Ermis Verlag Postfach 10 10 16
4300 Essen 1 **Ödeme:** Sparkasse Essen BLZ: 360 50 105
Konto-Nr: 712 703

Türkiye Postası

Abone fişi

6 aylık (12 sayı) [ ]
1 yıllık (24 sayı) [ ]
Tarih:

Adı-Soyadı
Adresi

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postschekkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 10 Postschekamt Berlin-West** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltke Str. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Abone bedeli

	F.Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Krn	85 FF	8.40 £	35 G	95 Krn
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Krn	170 FF	16.80 £	70 G	190 Krn

İşlemlerin yapılmasında onlara yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bunları yaparken standımızın bir kısmını gazetemiz **Türkiye Postası**'nın çeşitli sayılarından oluşturduğumuz küçük bir sergiyle süslüyor, standı ziyaret edenlere tanıtıyor, hiç bir aksi tepki görmeden gazetemizi onlara satıyoruz.

Deneylerimiz, Türkiyelilerin gazete okuma alışkanlıklarının, doğruyu yazan gazete okuma alışkanlıklarının bu yıl daha bir arttığını gösteriyor.

İnanıyoruz ki, **Türkiye Postası** gitgide büyüyen bir okuyucu kitlesine kavuşacaktır.

Gazetemiz aracılığı ile yeni ilişkiler kuruyor, kâh bizimle omuz omuza uğraş verecek bir üye kazanıyor, kâh bir gün yurda döndüğümüzde kapısını çalıp sıcak bir çayını içebileceğimiz, belki de evinde bir kaç gece bizi misafir edecek bir dost kazanıyoruz. Ki, bu dost yüzlere ileride çok ihtiyacımız olacağının da bilincindeyiz.

Teşekkürler **Türkiye Postası**, teşekkürler arkadaşlar diyoruz. Çalışmalarınızda başarılar diler, dost selamlarımızı iletiriz.

GİB Yönetim Kurulu/ GÖPPINGEN

Ben bu günden itibaren karar verdim. Gönüllü muhabirlik yapacağım. Haber arayıp, yazacağım. Bu eksikliğimi böylece gidereceğim. **Türkiye Postası** okurları var mısınız, hep beraber yazarız ki, hepsini yayınlamamız mümkün değil. Emek verip, zaman ayırıp yazan, gönderdikleri yayınlanmayan okuyucularımızın bizi anlayışla karşılayacağına inanıyoruz. Yeter ki siz, ze iletmenizi bekliyoruz. Gazetemizi ancak sizin katkılarınızla yığınların sesi, kulağı, gözü haline getirebiliriz.
Dostça selamlarımızla...

Türkiye Postası

Adının açıklanmasını istemeyen bir okuyucumuz KÖLN

Adının açıklanmasını istemeyen bir okuyucumuz ROTTERDAM

Hem rahat okunuyor hem de içinde çeşitli haberler var

Genellikle Türkiyeli demokrat işçilerin gidip geldiği bir kafeteryaya belirli zamanlarda, bende uğranım. Burada **Türkiye Postası** alan kimi işçi arkadaşlar olurlar. Rast gelirse onlara gazete veririm.

Yine gazetenin geldiği gün oraya uğradım. O gün bir başka arkadaş da, doğrudan bir siyasi örgütün yayın organı olan bir başka gazeteyi satmaya çalışıyordu.

"Almam kardeşim ben almam yahu. Var mı benim sorunumla ilgili içinde bir iki satır yazı? Git başkasına sat." Selam verip masaya ben de oturdum. Çantamdan çıkartıp **Türkiye Postası**'nı masaya koydum. Aynı işçi arkadaş **"Ha! işte bak bu gazeteyi alırım. Hiç olmasa hem rahat okunuyor hem de içinde çeşitli haberler var"** diyip iki buçuk markı avcuma koydu. O zaman bir yığın gazetesinin rahat okunur ve esnek olması gerektiğini, **Türkiye Postası**'nın, barış ve demokrasi mücadelesinde yerini önemini anladım. Ve şu sonucu çıkardım; bugün **Türkiye Postası**'nı okuyan insanlar yarın o arkadaşın okutmaya çalıştığı gazeteyi de rahat okuyabilirler. Yeterki **Türkiye Postası** daha çok insan tarafından okunabilsin. Bu da her ilericiyim diyenin önünde duran bir görevdir. **Türkiye Postası**'nın her okuru birer sorumlu, dağıtımcı olmalıdır. Çünkü Türkiyeli geniş emekçi kesimlere **Türkiye Postası** ulaşamazsa "Sol Birliği'de ulaştıramayız.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okurumuz TROISDORF

KUTLAMA

Tüm üyelerimizin, onların eş ve çocuklarının, tüm müslüman işçi ve emekçi yurttaşlarımızın Şeker Bayramı'nı kutlar, dünyada barış, Federal Almanya'da eşit haklar ve Türkiye'de demokrasi için verdikleri haklı mücadelede üstün başarılar, sağlıklı bir yaşam ve mutluluklar dileriz

FIDEF Genel Yönetim Kurulu

BULMACA

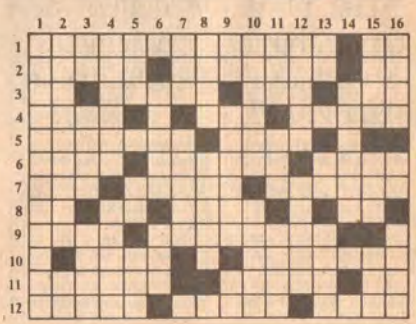

SOLDAN SAGA: 1. İstanbul Hukuk Fakültesi'nde öğretim görevlisiyken, 1978 yılında alçakça bir faşist saldırıyla tekerlekli sandalyede yaşamaya zorunlu bırakılan ve buna rağmen savaşımından ödün vermeyerek yaşamını Fransa'da sürdüren bir bilimadamımız. Eserleri: **Devlet ve Demokrasi, Uygarlık Tarihi, Bir Dehanın Romanı** vb. - En kısa zaman parçası, 2. Bir erkek adı - Herhangi bir yerde durmadan geçen anlamında, dilimize de yerleşmiş olan yabancı bir kelime - Boru sesi, 3. **(Tersi)** Uluslararası trafikte Türkiye'yi simgeleyen harfler - Kayıp - Haşarat öldürücü olarak kullanılan bir ilacın kısa yazılışı - Ziyafet, şölen, 4. Öldürücü bir hastalık - Bir erkek adı - Bir pamuk cinsi, 5. İstanbul'da bir semt - Küçük, 6. Bir terzi malzemesi - Muhasip - İskambil kağıtlarında oğlan, bacak, 7. Bir peygamber adı - **(Tersi)** Odun kesmeye yarar - Mersin'in bir ilçesi, 8. Müzikte bir nota - Tutma organımız - **(Tersi)** Düğünlerde takılan - Bir renk, 9. **(Tersi)** Sofraya çıkarılacak olan yemeklerin listesine denir - Belkemiği, 10. **(Tersi)** Eskiden Çin ve Moğol hükümdarlarına verilen san - Üçayların sonuncusu, oruç ayı, 11. MÖ. IX-VI. yüzyılları arasında Doğu Anadolu'da Van Gölü havzasında varlıklarını sürdürmüş ve daha sonra Med'ler tarafından hakimiyetlerine son verilmiş olan eski bir uygarlık - Yumuşak bir maden adı - Tanrıya sığınmak, yakarmak anlamında bir kelime, ya da Tanrı, 12. Diğer bir ismi de bataklık gazı olan bir gaz adı - Göçmen kuşlar familyasından olan bir kuş - Erzurum'un bir ilçesi.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Tanzimat Edebiyatı sonrası oluşan ve içinde **Tevfik Fikret, Recaizade Ekrem, Halit Ziya Uşaklıgil** gibi isimlerin yer aldığı **Edebiyat-ı Cedide** akımının yayın organı olan derginin adı, 2. İlginç - Eski Mısır'da bir mabut adı, 3. **(Tersi)** Bir ağırlık ölçüsünün kısa yazılışı - Defedilmesi oldukça güç olan ve insanın başını derde sokabilecek türden olaylara denir - **(Tersi)** Adet, 4. Avrupa'da bir başkent - Belirti, iz, 5. Genişliği - Kırmızı - **(Tersi)** Yurdumuzda madencilikle ilgili çalışmaları yürüten kuruluşu simgeleyen harfler, 6. Tekel oluşturmak amacıyla birçok işletmenin bir tek işletme halinde gruplaşmasını sağlayan finansiyel bileşim - Okumaktan bir emir, 7. **(Tersi)** Şili'de Salvador Allende yönetiminin devrilip yerine faşist Pinochet diktatörlüğünün gelmesinde CIA ile etkin işbirliği yapan uluslararası iletişim tekelini belirten harfler - Alev dili, 8. Önün karşıtı - Değerli bir taş, 9. Eski dilde bir olumsuzluk eki - Bir geminin bordalarına açılmış olan ve top namlularının geçmesine yarayan veya kamaraların havalandırılmasına yarayan delik - Bir yabancı para birimi olan Kron'un kısaltılmışı, 10. Patlama **(Eski dil)** - İktidan zorla ele geçiren (Kenan Evren cuntası gibi) ve onu kötüye kullanan kimse veya zalim bükümdar, 11. Sentetik bir uyuşturucu madde olan asit dietilamidinin kısa yazılışı - Çocuklu dişi - Şehzade eğitmeni, 12. **(Tersi)** İnsan öldürmüş olan, cani - Ünlü bir Osmanlı tarihçisi, 13. Köpek - **(Tersi)** Şikar veya kuş, balık vs. tutma işi - **(Tersi)** Ülkemizde ordu ile büyük finansiyel grupların işbirliği sonucu bir talan mekanizması şekline dönüşmüş bir kuruluşun kısa şekilde yazılışı, 14. Balık yumurtasından yapılan ve meze olarak kullanılan bir yiyecek, 15. Tropikal denizlerde mercanların bir araya toplanmasıyla oluşan mercan adacığı - **(Tersi)** Tanrıya göre insan - Ceylan **(Eski dil)**, 16. **(Tersi)** Dini tören - Rütbesiz asker - Şeref, haysiyet.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Victorhügo - Tibet, 2. Alucra - Rakkas, 3. Lam - Gizem - Elmalı, 4. Anaç - Şu - Berkeley 5. Ni - Ay - Leon - Toka, 6. Uhud - Kartaca, 7. Ray - Ir - Titanik, 8. Eyapsep - Esne - Ati, 9. Derin - Akne - İp - Il, 10. Ilay - Nekes - Ahi, 11. Is - Atalet - Ptt - As, 12. Nuat - Kelefe - Muti.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Valanureddin, 2. İlanihaye - Su, 3. Cuma - Uyarı, 4. Tc - Çad - Pilat, 5. Org - İsnat, 6. Raiş - Kre - Yak, 7. Zala - Pa - Le, 8. Üre - Erg - Knel, 9. Gambot - Enete, 10. Ok - Enatsek, 11. Ker - Cin - Epe, 12. Talk - Ateist, 13. İsmet - Tm, 14. Alogna, 15. Evlek - Itihat, 16. Iya - Kilisi.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V, 100 Berlin 44, Donaustr. 1 Tel: (030) 624 60 92 **Verantwortlicher Redakteur:** Ahmet Kardam **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 34 03 97 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postscheckkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postscheckamt Berlin-West **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM, **Temsilcilikler: Fransa-Paris.** Tel: 0-258 26 90 **İsviçre-Basel.** Tel: 061-22 15 91 **Hollanda - Den Haag.** Tel: 070-89 03 36 **İngiltere-Londra.** Tel: 01-340 47 39 **Danimarka-Kopenhag.** Tel: 01-707 506 **İsveç-Stokholm.** Tel: 08-367 576 **Batı Berlin.** Tel: 030-624 60 92

SODEP mitingine katılan 40 bin kişi tek bir ağızdan haykırdı: "Zindanlar boşaltılsın!"

Saraçhane mitinginde onbinlerin sesi: "Zafer halkın olacak!"

SODEP'in çağrısı üzerine 9 Haziran Pazar günü İstanbul **Saraçhane Meydanı'nda** yapılan işsizliğe ve pahalılığa karşı mitinge 40 bini aşkın yurttaşımız katıldı. Polis ve askeri birliklerin çok sıkı "güvenlik" önlemleri aldığı mitinge katılan herkesin tek tek üzeri arandı. Tüm engellere rağmen böylesi bir katılımın gerçekleşmesi büyük bir başarı olarak değerlendiriliyor.

Gazetemizin İstanbul'dan dolaysız aldığı bilgilere göre çok canlı geçen miting sırasında **"kahrolsun faşizm", "faşizme ölüm"** ve **"bağımsız Türkiye"** gibi sloganlar atan bir gruba polis saldırdı, elliden fazla kişi **gözaltına alındı.** Halkımızın demokrasiye özleminin somut bir ifadesi haline gelen Saraçhane mitinginde taşınan yüzlerce pankartın bazılarında şunlar yazılıydı: **"Zindanlar boşaltılsın, genel af", "demokrasi için erken seçim", "emek en yüce değer", "ceplerimiz ve tencere boş, patronların keyfi boş", "yoksulluk kader değildir", "öğrenci kıyımına son", "paralı eğitime son", "memurlara sendikal hak".**

Saraçhane mitinginin hazırlıkları tamamlanırken Esma bacı elindeki boş tencereyi gazetecilere gösteriyor.

Ellerindeki boş tencerelerle miting alanına gelen kadınların sayısının çok olduğunun dikkatleri çektiği mitingte sık sık Özal hükümetine karşı sloganlar atıldı.

"Zafer sonunda halkın olacaktır"

Mitingin ana konuşmasını yapan SODEP Genel Başkanı **Erdal İnönü** bu günkü durumun değişmesinin olanaklarının varolduğunu belirttikten sonra özetle şunları belirtti: **"Türkiye, yeniden insanların özgürlüklerini rahatça, korkmadan kullandıkları bir ülke olmalıdır. Türkiye'de demokrasi ancak halkın ona sahip çıkmasıyla varolacaktır".** Bugünkü anayasa ile sınırlama ve yasakların getirildiğini belirten İnönü, temel özgürlüklerin ortadan kaldırılmasını eleştirdi ve anayasa değişikliğinin gereği üzerinde durdu. Erdal İnönü konuşmasına devamla **"ulusumuz elbette bir gün bunları gene anayasada belirtilen değişiklik yoluyla ortadan kaldıracaktır. Güvenlik soruşturmalarında, toplu sözleşme görüşmelerinde, sendikaların çalışma şartlarında, TRT'nin davranışında, üniversitelerde bu sınırlamaları her gün görüyoruz. 12 Eylül 1980'den sonra yaşadığımız olağanüstü dönemden arta kalmış sınırlamaların hâlâ kalmamış olmasının sorumlusu hükümettir"** dedi ve zaferin er geç halkımızın olacağını vurguladı.

SODEP Genel Başkanı **Erdal İnönü** Saraçhane mitingi öncesi yaptığı açıklamada bu mitingin **"pahalılıktan canı yananların, işsizliğe çare arayanların, demokrasi içinde yaşamak isteyenlerin"** bir eylemi olduğunu vurguladı. Aynı doğrultuda çağrılar yapan **Maden-İş, Bank-Sen** sendikaları, İlerici Gençler Derneği **(İGD)**, İlerici Kadınlar Derneği **(İKD)** dış büroları, faşist cuntaya ve onun hükümetine karşı birlikte mücadelenin önemini belirttiler ve tüm işçi ve emekçileri, tüm demokratları Saraçhane mitingini desteklemeye çağırdılar.

İKD Genel Başkanı **Bakiye Beria Onger** yaptığı açıklamada özetle şunların altını çizdi: **"Bugün demokrasi güçleri yeni yeni eylemlere hazırlanıyor. SODEP'in 9 Haziran günü düzenleyeceği mitingin bu anlamda büyük önemi vardır. İKD Dış Bürosu demokrasi güçlerinin bu eylemini destekliyor. Emekçi kadınlarımızın dün olduğu gibi bugün de, işsizliğe, pahalılığa karşı, özgürlük ve demokrasi için alanları dolduracaklarına inanıyoruz. İKD Dış Bürosu tüm kadınlarımızı bu protesto mitingine katılmaya çağırıyor.**

Miting engellenmeye çalışıldı

İstanbul'da çeşitli belediye yönetimleri ve polis mitingin başarıya ulaşmaması için ellerinden geleni yaptılar. 9 Haziran öncesi baskılar arttırıldı, demokrasi güçlerine göz dağı verilmeye çalışıldı. Gözaltına almalar oldu. Mitingin duyulmaması için bir çok yollara başvuruldu. İstanbul Belediye Başkanı **Bedrettin Dalan**'nın emriyle belediye zabıtaları miting afişlerini söktüler. Bu da yetmiyormuş gibi afişler yerlere serilip bıçakla parçalandı. Belediye Başkanı Dalan gözdağı vermek için yapıldığı belirgin olan bu eylemi şu sözlerle savunmaya kalktı: **"İstanbul'un genel estetik değerlerinin korunması bizim vazifemizdir. Kanuni hakkımızı kullanıyoruz."**

Belediye Başkanı'nın yerde insan bıçaklanıyormuş izlenimini anımsatan bu estetik anlayışı SODEP tarafından protesto edildi. İstanbul İl İkinci Başkanı Sadullah Usumi, Belediye Başkanı Dalan hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı.

Miting öncesi oluşturulan özel güvenlik komitesi daha önce merkez ve ilçelerden geleceklerin güzergahlarını gözden geçirdi, miting alanı ve çevresinde geniş koruma önlemleri aldı.

Sol Birlik gecesinin yapıldığı salonun sahnesinde 6 partinin amblemlerinin olduğu flamalar asılıydı

Paris'teki Sol Birlik toplantısına geniş bir politik yelpaze katıldı

Fransa'nın başkenti Paris'te 1 Haziran günü bine yakın bir izleyici kitlesinin katıldığı Sol Birlik Gecesi düzenlendi. Geceye konuşmacı olarak Sol Birlik'i oluşturan partiler adına TIP Genel Başkanı **Behice Boran** katıldı. Birlikte mücadeleyi öne çıkartan pankartların asılı olduğu salonda yapılan konuşmalar ve kültür programı sık sık faşizme karşı ortak savaşımı vurgulayan belgilerle kesildi. Sol Birlik gecesi başta göçmen işçilerin demokratik örgütleri olmak üzere geniş bir politik yelpaze tarafından desteklendi.

Türkçe, Kürtçe ve Fransızca yapılan açılış konuşmalarından sonra, barış ve demokrasi mücadelesinde yaşamını yitiren tüm yurtseverler ve devrimciler için saygı duruşunda bulunuldu.

KOMKAR halk oyunları topluluğunun sunduğu Kürt halk danslarından sonra Behice Boran gecenin ana konuşmasını yaptı. Türkiye'deki güncel durumu iç ve dış politika açısından değerlendiren, halkın yaşam koşullarını ve diktatörlüğe karşı olan güçlerin içinde bulunduğu durumu geniş bir şekilde ele alan Behice Boran daha sonra özetle şunları vurguladı:

"Özetlersek, cunta ve hükümetine karşı sınıfsal mücadelenin yükselmesinin nesnel koşulları olgunlaşmaktadır. Eksik olan, öznel ögenin, kitlelerin örgütlü birleşik mücadelesini gerçekleştirebilecek kadar henüz olgunlaşmamış olmasıdır. Sol Birlik bu eksikliği giderme yolunda ciddi, tutarlı bir girişimdir. Görevi, cuntaya ve onun hükümetine karşı mümkün olan en geniş yalpazedeki demokrat, ilerici, sol güçleri toparlayıp, birleştirebilmek, kitleleri hareketlendirip yönlendirmektir."

Fransız Komünist Partisi, İran Tudeh Partisi ve Halkın Fedaileri

Papa suikastinde Ağca ile Türk Federasyonu bağı kanıtlandı

Mehmet Ali Ağca'nın "ben İsayım, ben Allahın oğluyum" diye itiraflarda bulunmasıyla Papa suizeyde adamın başı yanar" yollu daha açık tehditlere başladı. Belli ki Ağca kendisine verilmiş söz-

lerin ifadeleri ve maddi deliller var. Bu ifadeler ve deliller ilerici kamuoyunun (bu arada Türkiye ortaya çıkıyor. Aşağıda bu kanıtların en önemlilerini kısaca sıraladık. Yazdıklarımız kimi okuyucuları

Mehmet Ali Ağca'nın "ben Isayım, ben Allahın oğluyum" diye itiraflarda bulunmasıyla Papa suikasti davası yeni bir çeşni kazandı. Kamuoyunda sürüp giden tartışmalara bir de "Ağca aklını mı kaçırdı?" sorusu eklendi. Oysa Ağca deli filan değil. Onun bu son manevrasının hedefi bir yandan kamuoyunun dikkatini başka tarafa çekip soruşturmalarda ortaya dökülen gerçekleri gizlemek, öte yandan da "Vatikan Fadima'nın üçüncü sırrını açıklamalıdır" türünden şifreli mesajlarla işbirliği yaptığı gizli güçlere haber iletmek. Nitekim sonradan "açıklama yaparsam Türkiye'de birçok yüksek düzeyde adamın başı yanar" yollu daha açık tehditlere başladı. Belli ki Ağca kendisine verilmiş sözlerin yerine getirilmesi için baskı yapıyor. 97 sorgulamada tam 114 kere yalan söylediği meydana çıkmış olan, üstelik şimdi de kendisini Allahın oğlu ilan eden bir adamın ifadelerine dayanarak Papa suikastini Bulgaristan'a ve Sovyetlere yüklemeye çalışan İtalyan savcılar ve tüm gericilik artık büsbütün zor durumdadır. Ağca'nın esas görevi gerçekleri gizlemek, kamuoyunu şaşırtmaktır dedik. Gizlenmek istenen ne? Roma'daki davada yalnız Ağca ifade vermiyor. Ortada diğer sanıkların, şahitlerin ifadeleri ve maddi deliller var. Bu ifadeler ve deliller ilerici kamuoyunun (bu arada Türkiye Postası'nın) yıllardanberi tekrarladığı gerçekleri hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak kesinlikle kanıtlıyorlar. Papa suikasti, bu suikasti düzenleyenlerin elinde patlayan bir bombaya dönüştü. Soruşturma sonuçları terörizmin dayandığı gizli mekanizmaları apaçık gösteriyor. Türkiye'de MHP'li faşistlerin, mafyacıların ve MIT'in, Avrupa'da Türk-Federasyon ile emperyalist gizli servislerin işbirliği halinde çalıştıkları anlaşılıyor. Katolik kilisesinin bazı üst düzey yöneticilerinin bu uğursuz çeteyle ilişkileri ortaya çıkıyor. Aşağıda bu kanıtların en önemlilerini kısaca sıraladık. Yazdıklarımız kimi okuyucularımıza abartılmış gibi gelebilir. Oysa söylediklerimiz fazla değil, eksik. Bu inanılmaz tablo bile gerçeğin tümünü yansıtmıyor. Eğer Isviçre'de Mehmet Şener ve arkadaşları, Frankfurt'ta Rıfat Yıldırım ve ülkücüdaşları, Fransa'da Abdullah Çatlı ile ilgili dosyalar açıklansa (polis bunları açıklamıyor), sözünü ettiğimiz çetenin geniş çapta uyuşturuçu madde ve silah kaçakçılığı yaptığı da kanıtlanabilir. Demokratik kamuoyu derhal bu dosyanın açılmasını istemelidir.

Ülkücü teröristlerin Türk gizli servisleriyle de ilişkileri var

Bilindiği gibi 14.5.85 tarihinde Federal Almanya'dan Hollanda'ya geçmek isterken üzerinde tabancayla Samet Aslan adında bir ülkücü terörist yakalandı. Milliyet gazetesinin verdiği bir habere göre Ağca'nın yakın arkadaşlarından olan Samet Aslan'ın üzerinde ayrıca Türk güvenlik kuvvetlerince kullanılan "gizli" ve "hizmete özel" belgeler de bulundu. Böylece ülkücü teröristlerin Türk gizli servisleriyle ilişkileri olduğu yönündeki kuşkular daha da kuvvetlenmiş oldu.

Serdar Çelebi Federal Alman gizli servisi BND ile ilişki içindeydi

Türk Federasyonun eski başkanı Serdar Çelebi'nin Türkiye'den Federal Almanya'ya gelip burada oturma ve çalışma izni almasını sağlayan Kannapin isimli bir CDU görevlisiydi. Kannapin Serdar Çelebi'yi kendi ev adresinde kurduğu iddia ettiği düzmece bir "Türkiye Enstitüsü"nde bilimsel araştırma yapmak için Türkiye'den özel istek yoluyla getirtmişti. Bundan bir süre önce ölen Kannapin'in BND ajanı olduğu söylenmektedir.

Ağca suikastten önce yalnızca Serdar Çelebi ile değil, Türk Federasyonun şimdiki başkanı Ali Batman ile de ilişki içindeydi.

Bulgar makamlarının Ağca'nın Sofya'dayken kaldığı otelin kayıtlarına dayanarak ortaya çıkardıklarına göre Ağca 27.7.1980 günü Sofya'dan Federal Almanya'ya telefon edip 06074/32662 numaralı telefon ile sekiz dakikalık bir görüşme yapmış. Bu telefon, o tarihte

Ağca (solda) şimdi deli numarasıyla mahkemeyi oyalama hesabında. Bakalım Musa Serdar Çelebi ne numarası yapacak?

Türk Federasyonun ikinci başkanı olan (şimdi ise başkanı) Ali Batman'ın numarası. Böylece Abdi İpekçi'nin katilinin Papa'ya saldırmadan önce Türk Federasyonun şimdiki başkanıyla da haberleştiği kesinlik kazandı.

Ağca'ya suikastta kullanılan tabancayı satan CIA ajanı!

Ağca'ya Papa'ya ateş ettiği tabancayı satan Otto Tinter idi. Otto Tinter aslında Horst Grillmayer isimli bir Avusturyalıya aracılık etmişti. Ağca'nın satın aldığı dört tabancanın alım satım işlemleri Grillmayer adına yürütülmüştü. Papa suikastından sonra burjuva basınında Grillmayer'in CIA ve Federal Alman gizli servislerinden BND ile sıkı ilişki içinde olan bir ajan olduğunu ortaya çıkardı. Grillmayer'in ayrıca Türk ve Lübnan gizli servisleriyle de ilişkileri olduğu söyleniyor.

Ağca'nın gizlendiği evleri Türk Federasyonu üyeleri kiralamış!

Örneğin 1980 sonbaharında Isviçre'nin Olten şehrinde Mühlengasse 29 adresindeki evi Ağca için ülkücü Mahmut Inan kiralamış. Ağca'nın Mahmut Inan ile bağını kuran Serdar Çelebi. Mahmut Inan da Ağca'yı Ömer Bağcı ile tanıştırmış. Kaynak: Mahmut Inan'ın kendi ifadesi.

Papa'ya suikastta kullanılan tabancayla birlikte satılan üç tabancadan ikisi diğer iki ülkücü teröristin üzerinde yakalandı

Ağca'nın Viyana'da satın aldığı ve Papa'yı vururken kullandığı 9 milimetrelik Belçika yapısı Browning tipi tabancayla birlikte satılan diğer üç tabancanın biri ülkücü terörist ve İpekçi cinayeti sanıklarından Yalçın Özbey'in (halen FAC'de tutuklu), diğeri de 14 Mayıs'ta Hollanda'ya girmek isterken yakalanan ülkücü terörist Samet Aslan'ın üzerinde yakalandı. Böylece Ağca'nın Avrupa'daki ülkücülerle yakın işbirliği bir kere daha kanıtlanmış oldu.

Mahkemeyi 150 dolayında Türk Federasyonu militanı bozkurt da izliyor. Bu kalabalık grubun acaba otel masraflarını kim karşılıyor?

Papa'ya Saldırmadan önce Türk Federasyonu üyeleriyle toplantılar yapmış

Türkiye'de idama mahkum olan ve her tarafta aranan Ağca Avrupa'da Türk Federasyon üyesi ülkücülerle sık sık toplantılar yapıyor. Mahmut Inan, Ömer Bağcı, Mehmet Şener, Erdal Ünal gibi ülkücüler bunu itiraf ediyorlar.

Suikastta kullanılan silahı önce saklayan, sonra da Ağca'ya verenler ülkücüler!

Olten (Isviçre) şehrindeki Ülkücü Derneğin sayman olan Ömer Bağcı'nın itirafına göre, Ömer Bağcı önce Ağca'nın satın aldığı tabancayı saklıyor. Ağca'nın 9.5.81 tarihinde telefonla kendisini arayıp tabancayı istemesinden sonra diğer bir ülkücü olan Vahdettin Özdemir ile Ömer Bağcı arabayla Milano'ya gidip Ağca'ya tabancayı teslim ediyorlar. Dört gün sonra, 13.5.81'de Ağca Roma'da Papa'yı vuruyor.

Türk Federasyon başkanı Serdar Çelebi Papa'ya saldırından önce Ağca ile buluşup ona para veriyor!

Mahmut Inan, Erdal Ünal gibi ülkücü tanıkların ifadelerine ve Serdar Çelebi'nin kendi itirafına göre Çelebi Ağca ile Zürih'te buluşup ona para vermiş.

Papa'ya yapılan saldırıdan sonra Katolik Kilisesi'nin yüksek düzeydeki bazı temsilcileri faşist ülkücülerle doğrudan ilişki kurup onlara para veriyor!

Dr.Hoemeyer Federal Almanya'daki "Katholische Bischofskonferenz" denilen örgütün genel sekreteri. Dr.Hoemeyer bu göreviyle Katolik Kilisesi'nin Federal Almanya'daki en yüksek düzeydeki temsilcilerinden biridir. Milliyet gazetesinde Örsan Öymen'in açıkladığı gibi, bu din adamı ülkücülerle karanlık ilişkiler içindedir. Kendisi daha Ağca Bulgaristan'a yönelik suçlamalarına başlamadan (Aralık 1981 ile Mart 1982 arasında) Türk Federasyon üyesi ülkücü Süleyman Yetkin'e 10 bin Marka yaklaşan bir para ödemiş. Süleyman Yetkin'in yalnız ülkücü değil, aynı zamanda Ağca, Oral Çelik ve Mehmet Şener gibi faşist teröristlerin mahalle arkadaşı, bunları çok yakından tanıyor. Dr. Hoemeyer'in bu parayı ülkücü Süleyman Yetkin'e verdiği kesin, çünkü paranın yatırıldığı banka hesabı, çeklerin numaraları vs. belli. Karanlık olan mesele şu: Dr.Hoemeyer bir Türk faşistine (üstelik Ağca'nın yakın arkadaşı) bu kadar çok parayı neden vermiş? Para Dr. Hoemeyer'in kendi cebinden mi çıkmış, yoksa Katolik Kilisesi'nin kasasından mı? Dr. Hoemeyer ve Katolik Kilisesi bu konuda hiçbir açıklama yapmıyorlar. Demokratik kamuoyu şu sorunun cevabını istemelidir: Katolik Kilisesi'nden en yüksek düzeyde bazı çevrelerin ülkücü faşistlerle kurdukları karanlık ilişkilerin amacı nedir?

Fransız Komünist Partisi, Iran Tudeh Partisi ve Halkın Fedaileri, Afganistan Elçiliği, Şili Sosyalist Partisi, Irak'lı Komünistler ve bir çok diğer kuruluş geceye mesaj göndererek selamladılar. Sol Birlik gecesi, Türkiyeli göçmenlerin demokratik örgütlerinden Anadolu-Der, Denge Komal, Emeğin Birliği, Tekoşin, Proleter Dayanışma, Birlik Yolu, Gerçek DK, KOMKAR, FTIB, KKDK FK, Partizan Yolu ve Kürt Enstitüsü tarafından da desteklendi. Geceye katılamayan Prof. Server Tanilli bir telgrafla dayanışmasını belirtti.

SERVER TANİLLİ'NİN MESAJI

Sevgili arkadaşlarım,

Bu güzel ve anlamlı gecede aranızı katılamadığım için üzgünüm, bağışlayın.

Sol Birlik'in programını ve bu programda belirlenen görevleri size hatırlatmanın anlamı yok. Bunları biliyorsunuz. Benim hatırlatmak istediğim sadece şudur: Bu birlik fantazi olsun diye kurulmamıştır. Olayların, giderek yaşamın dayattığı bir kuruluştur. Bizi geçmişteki nice yanlışları tekrarlamaktan kurtaracağı gibi, geleceğe doğru güvenle yürüyüşümüzde de aydınlık getirecektir. Onun başarıya, mutlaka başarıya ulaşması gerekir. Egemen sınıfların Türkiye'de her konuda olduğu gibi demokrasi konusunda da yeni bir aldatmacayı tezgahlamaya çalıştıkları şu sıralarda yurt içinde ve yurt dışında gerçekleri kitlelere götürmek, kurtuluşun yol ve yöntemini bilinçlere aşılamak için ciddi ve sabırlı çalışma yapılmalıdır.

Unutmayınız, işimiz eskiden olduğundan çok daha fazla güçleşmiştir. Görevlerimiz de o oranda artmıştır. Bunların bilincinde olarak yürüyelim. Biz geçmişten nasıl hesap soruyorsak, yarınlara da hesap vermekle yükümlüyüz.

Sizlere çalışmalarınızda candan başarılar diler, hepinizi sevgi ve saygılarla selamlarım.

Resmi verilere göre bir ay içinde yirmiye yakın yurttaş öldürüldü, beşyüzü tutuklandı

Kürt halkına karşı gerilla savaşı resmen ilan edildi

İçişleri Bakanı açıklama yapmış: **"Güneydoğu'da gerilla savaşı veriyoruz!"** Bakan böylece Kürt Halkına karşı geçen yıl başlatılan saldırının aralıksız sürdüğünü ve bir savaş boyutlarına ulaştığını kabul etti.

Bakan beyin "gerilla savaşı" dediği nedir? Türkiye-Kürdistanında özel yetiştirilmiş birlikler köyleri basıp köyün erkeklerini bir meydanda topluyorlar. Etraflarını elleri tetikte askerler sarıyor ve başlıyor sorgu sual. Dayak, işkence, hakaret. Hükümete karşı diye bilinen, solcu tanınan kim varsa toplanıyor. Yanılıp da hakkında bir iftira, bir suçlama olmasın. Bayılıncaya kadar dayak yemeden kurtuluş yoktur. Öbür taraftan bir başka bölük evleri arıyor ve evlerde yalnız kalmış olan kadınları kızları binbir hakaret ve tehditle sorguya çekiyor. Evinde değil silah, bir kaç kitap, veya biraz fazla erzak bulunduran, bir metre fazla kumaş, bir kaç çift ayakkabı bulunan bile **"sen teröristlere yataklık ediyorsun"** diye göz altına alınıyor, işkenceden geçiriliyor, mallarına el koyuluyor. Bu zulme direnenleri de anında vuruyorlar. Basında açıklandığına göre son bir kaç ayda vurulanların sayısı 62'ye ulaştı. 30 Nisan 1985 ile 23 Mayıs 1985 tarihleri arasında operasyonlarda öldürülenlerin sayısı şöyle; Bingöl'ün Karlıova ilçesi Kaynarpınar köyünde **5 kişi**, Bitlis'in Mutki ilçesi Geyikpınar köyünde **1 kişi**, Tunceli'nin Çemişkezek ilçesinde **2 kişi**, Siirt'te **2 kişi**, Mardin in Silopi ilçesinde **1 kişi**, Urfa'nın Bozova ilçesinde **5 kişi**, Mardin' in Idil ilçesinde **1 kişi**. Bunun yanında dayaktan ölenlerin hesabı tutulmuyor, tutuklananların sayısının ise 500'ü bulduğu söyleniyor.

Örgütlü faşist yada faşist eğilimli sivillere otomatik silahlar dağıtılarak paramiliter timler kuruldu. Aşağıdaki fotoğrafta bu açıkça görülüyor.

Şimdi de Kürdistan köylerinde hükümetin özel olarak seçtiği sivillere silah dağıtılıyor ve bunlara dilediğini vurma yetkisi veriliyor. Bunun sonu ne olacak? Görünen köy kılavuz istemez. Silahları en güvendikleri adamlara, yani faşistlere, ağaların, şeyhlerin fedailerine dağıtıyorlar. Bunlar da kimin tarlasında, malında, kızında kızanında gözü varsa isteyecek, **"vermezsen terörist diye vururum"** diyecek. Devlet eliyle kurulan çapulcu alayları zulmü, soygunu bir kat daha arttıracaklar.

İşte bakan hazretlerinin "gerilla savaşı veriyoruz" dediği budur. Bunlar Amerika'nın Vietnam'da El Salvador'da yaptığı meşhur **"huzur operasyonlarının"** aynıdır. Faşist diktanın 1984 Ağustos'unda başlattığı operasyona da "huzur operasyonu" demeleri tesadüf değildir. Amerikalılar Vietnam'da o kadar kan döktü. Sonuç ne oldu? Kürt halkını zorbalıkla sindirecekleri sananlar yanıldıklarını görecekler. Kürt ve Türk halkları birleşip karşılarına dikildiğinde hanyayı konyayı anlayacaklar.

Münster'de Yabancılar Meclisi seçimleri

Münster'de 21.5.1985 günü yapılan Yabancılar Danışma Meclisi seçimlerinde FİDEF üyesi Münster İşçi Öğrenci Derneği adaylarından Yasemin Tan ve Necati Hatam ile İslâm Kültür Merkezinden Ahmet Çakır Meclis üyeliğine seçildiler.

3 Türkiyeli, 3 Portekizli, 2 Yugoslav, 1 İspanyol, 1 Yunan 1 İtalyan ve 1 Vietnamlı üyeden oluşan Yabancılar Danışma Meclisi 23.5.1985 günü yaptığı ilk toplantıda başkanlığa Dr. Spyros Marinos'u başkan yardımcılığına da Yasemin Tan'ı seçerek yeni çalışmalarına başladı.

Senelerce süren mücadele sonucu CDU'lu şehir yöneticilerine kabul ettirilen seçim sonuçları her yönüyle başarılıydı. 1139 seçmenin bulunduğu Türkiyelilerde seçimlere katılma oranının %36,3 ile genel ortalamanın üzerinde oluşu, demokrasinin Türkiyeliler için lüks olduğunu düşünenlere en iyi cevap oldu.

Yabancılar Danışma Meclisi üyeliğine seçilen Münster İşçi Öğrenci Derneği Başkanı Necati Hatam gazetemize verdiği bir demeçte şunları belirtti: "Bizler bir yanda bu aracı kullanırken, diğer yanda da yabancıların sosyal, hukuksal ve politik alanlarda eşit haklara sahip olmaları, en azından yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı için mücadeleyi gözden ırak tutmayacağız. Diğer bir görevimiz de şüphesiz tüm yabancıların birlikte hareket etmelerini sağlamak, politik düşünceleri ve ulusları ne olursa olsun, ortak sorunlar etrafında birleşmek zorunda olduklarını göstermek."

Vize harcından kurtulmanın yolu var

Bilindiği üzere Federal Almanya'daki yakınlarının yanına gelmek isteyen yurttaşlarımız Federal Almanya'nın Türkiye'deki konsoloslukларından vize almak zorundadır. Federal Alman konsoloslukları ise vizeyi tanzim etmek için Almanca adı **"Verpflichtungserklärung"** olan davetiyenin dilekçeyle birlikte verilmesini zorunlu kılıyorlar. Ancak Federal Almanya'daki Türkiye konsoloslukları bu belgenin tanzimi için yeni harç düzenlemesine göre **140 Mark** para alıyorlar. Aynı belge Alman noterliklerinde **11 Mark** karşılığında düzenleniyor. Sözü geçen belge nüfus daireleri Standesamt tarafından tasdik edildiğinde bu miktar **4 Marka** kadar düşüyor. Yurttaşlarımızın konsolosluk yerine noterlikten ya da nüfus dairesinden (Standesamt) tasdik ettirecekleri bu davet belgeleri herhangi bir sorun çıkmaksızın Alman konsoloslukları tarafından tanınıyor. Son birbuçuk ay içinde noterlikten davetiye tasdiki alan 25 yurttaşımızın durumunu inceleyen Türk Danış görevlileri hepsinin de vize alabildiğini belirttiler.

Konsolosluklara aşırı yüksek harç ödemekten kurtulma yolunu açan bu olanaktan yararlanabilmek için tasdik edilecek belgenin Almanca olarak hazırlanması gerekiyor. Önceden hazırlanan bu belge noterlik ya da nüfus memuru tarafından imzalanıyor. Okurlarımıza kolaylık olması açısından Türk Danış görevlileri yardımıyla hazırlayacağımız bir örneği gelecek sayımızda yayınlayacağız.

Kemnade'de kültür

HDB'nin düzenlediği toplantıda İnönü'nün yanısıra Muzaffer Saraç da hazır bulundu.

Kemnade de kültür etkinliklerinin yanısıra sorunlar da tartışıldı

Bu yılkı **Uluslararası Kemnade Şenliği,** 31 Mayıs-2 Haziran tarihleri arasında Bochum-Hattingen arasında bulunan Kemnade şatosunda yapıldı.

FAC'nde yaşayan göçmen işçilerden ve değişik çevrelerden onbinlerce kişi **"Barış İçin Omuz Omuza"** ortak belgisi altında şenliğe katıldılar. FİDEF, HDF, KOMKAR, KKDK-Federasyon, Kürt-Kom vb. Türkiyeli göçmen örgütler de şenlikte yeraldılar.

Çeşitli dallarda yapılan kültür programları üç sahnede sergilendi. Latin Amerikalı ve Ortadoğulu müzik grupları, Cem Karaca ve Frankfurt Halkevi'nin kına gecesi oyunu ilgiyle izlendi.

Türk ressamlardan **Zeki Arslan, İhsan Ece, Gönül Şen, Sabahattin Şen,** İtalyan **Angela Dello, Russo,** Dominikli **Julio Lort,** Yugoslav **Mile Prerad** ve Kürt ressamlardan **Metin Yıldırım** ve **Siyabend**'in resimlerinden oluşan bir resim sergisi de şenliğe renk kattı. Bu sergi 4 Ağustos'a kadar devam ediyor.

Ayrıca Kemnade şatosunun çevresinde yeralan köyevinde de film ve dia gösterileri sırasında geçtiğimiz yıl yitirdiğimiz değerli sinema adamı ve sanatçı **Yılmaz Güney**'in Duvar filminin çekimleri sırasında hazırlanan video filmi de gösterildi.

Şenlikler sırasında yapılan önemli bir toplantı da, **"Uluslararası Gençlik Yılı'nda Federal Almanya'da yaşayan yabancı gençlerin meslek eğitimi"** konulu seminerdi. Seminer Bochum-Hattingen Belediyesi ve Federal Almanya Göçmen İşçi Örgütleri Federasyonları Çalışma Grubu tarafından düzenlendi. Seminere Eğitim ve Araştırma Federal Bakanlığı'ndan ve **GEW**'den bir temsilci katıldı. Bu konuda sendika ve yabancı göçmen örgütlerinin birlikte çalışması yönünde tartışmalar yapıldı.

Çeşitli nedenlerle ülkelerinden uzakta yaşayan değişik uluslardan insanları **"Barış"** belgisi altında biraraya getiren şenlik **"...kendileri konuşsalar halklar hemen dost olur..."** dizelerini akla getiriyordu.

HDB'nin düzenlediği toplantıda İnönü'nün yanısıra Muzaffer Saraç da hazır bulundu.

Erdal İnönü'nün Batı Berlin toplantısı canlı geçti

Sosyalist Enternasyonal'e bağlı partilerle ilişki kurmak üzere Batı Avrupa'da bir geziye çıkmış olan SODEP Genel Başkanı Erdal İnönü, Genel Başkan Yardımcısı Muzaffer Saraç ve partinin kurucu üyelerinden Türker Alkan 1 Haziran Cumartesi günü Batı Berlin'de düzenlenen bir toplantıda konuştular.

Türkiyelilerin yoğun olarak oturdukları ünlü Kreuzberg semtindeki bir okulun salonunda yapılan toplantıyı Türkiye Halkçı Devrimci Federasyonu HDF'nin Batı Berlin örgütü düzenledi. Toplantı ancak bir gün önce dağıtılan bildirilerle duyurulabilmiş olmasına rağmen, SODEP yöneticilerini dinlemeye gelenlerin sayısının bini aşması, bu toplantının en ilginç yönünü oluşturuyordu.

(Soldan sağa) SPD Batı Berlin Başkanı, Erdal İnönü, Ahmet İyidirli (HDB Başkanı), Muzaffer Saraç

Toplantıyı açış konuşmasını yapan SPD Batı Berlin örgütü başkanın SODEP için kullandığı sözler, Federal Alman sosyal demokratlarının bu partinin Sosyalist Enternasyonel'e girmesinden yana bir tavır içinde olduklarını gösteriyordu.

İkinci konuşmacı, toplantıyı düzenleyen HDF Batı Berlin örgütü başkanı Ahmet İyidirli oldu. İyidirli, SODEP yöneticilerinden üç sorun üzerine eğilmelerini istedi. Bunlar askerlik bedelinin en azından 5 bin DM'a indirilmesi, yurt dışındaki işçilerimize Türkiye'deki seçimlerde oy hakkı tanınması ve Türkiye'de geniş kapsamlı bir politik affın çıkartılması, bu arada kapatılmış olan siyasi partilerin eski yöneticileri üzerindeki siyaset yasağının kaldırılmasıydı.

Bu iki konuşmacının ardından sırasıyla **Türker Alkan, Muzaffer Saraç** ve **Erdal İnönü** söz aldılar. Her üç konuşmacı da, Özal hükümetinin uyguladığı politikanın halka getirdiği yıkımdan, demokratik hak ve özgürlükler üzerindeki yasaklardan bugünkü parlamentonun halkın gerçek iradesini temsil etmeyişinden, işkence uygulamalarından ve politik bir af ilan edilmesinin zorunluluğundan sözettiler. Dinleyicilerin en coşkulu alkışlarını toplayan konular demokratik haklar, işkence ve af konuları oldu. SODEP kuruluncaya kadar Türk-İş'e bağlı Yol-İş sendikasının başkanlığını yapan Muzaffer Saraç'ın sendikal özgürlüklerden söz ederken, kapatılmış, mallarına el konmuş ve yöneticileri idamla yargılanmakta olan DİSK'e açıkça sahip çıkması özellikle dikkat çekiciydi.

Ezici çoğunluğunu işçilerin oluşturduğu ve çok çeşitli siyasi görüşlere sahip bin kişilik kitlenin bu toplantıya böylesine büyük bir ilgi göstermesi, yurt dışındaki işçilerimizin 12 Eylül rejimi ve Özal hükümeti konusunda artık çok farklı düşünmeye başladıklarının göstergesiydi.

HALİT ERDEM
Maden İş Genel Sekreteri

Avusturya'da ÖGB, DİSK'le dayanışma toplantısı düzenledi

29.5.1985 günü Viyana'da Avusturya Sendikalar Birliği (ÖGB) nin 40. Kuruluş Yılı ve Uluslararası Emek konulu bir toplantı yapıldı. Toplantıya ÖGB'nin sendika başkanları, Arbeiter Kammer (İşçi Odaları), Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) Genel Sekreteri Mathias Hinterscheid, Uluslararası sendikal hareketin temsilcileri ve Avusturya Sosyal İşler Bakanı A. Dallinger katıldılar.

T. Maden-İş Sendikası Genel Sekreteri Halit Erdem de toplantıya davetli olarak katıldı ve ASK'ın DİSK ile dayanışmasının Türkiye'deki Sendikal mücadeleye güç verdiğini belirtti.

ÖGB Dış İlişkiler Sekreteri ve ASK Yürütme Kurulu üyesi A. Stoer yaptığı konuşmada DİSK davası ile ilgili bilgi verdi ve dayanışmanın önemini vurguladı.

ASK Genel Sekreteri Hinterscheid ise özetle şunları vurguladı.

"Türkiyeli meslektaşlarımızla şimdiye kadar olan dayanışmamız Türkiye'deki rejimin bazı geri adımlar atmasını sağladı. Fakat bu geri adımlar bizim için çok yetersiz. Türkiye'de antidemokratik uygulamalar kaldırılmalı ve tekrar demokrasiye dönülmelidir. Biz ancak demokratik bir Türkiye'yi aramızda görmek isteriz. Bizi Türkiyeli yöneticiler Türkiye'ye karşı tavır almakla suçluyorlar. Biz antidemokratik rejime ve baskıcı uygulamalara karşıyız. Türkiyeli meslektaşlarımız ve Türkiye halkı ile tam bir dostluk ve dayanışma içindeyiz."

Sosyal danışmanların kültür semineri

Türk Danış'ta görevli sosyal danışmanların Kuzey Ren Vestfalya eyaletinde oluşturdukları dernek 8/9 Haziran tarihlerinde Recklinghausen yakınlarındaki Marl kentinde Türkiyelilerin kültürel gereksinimlerine daha iyi yanıt verebilmek için bir hafta sonu semineri düzenliyor. İki gün boyunca Federal Almanya'daki kültürel gelişmeler, Türkiyeli sanatçıların durumları ve göçmen işçilerin kültür ve sanat gereksinimleri ele alınacak. Yerel kültürel etkinliklerin geliştirilmesinde bu seminerin büyük yararının olacağı umuluyor.

1985 Gençlik Yılı Bedelzedeler Kupası

FEBAG bir açıklama yayınlayarak 1985 Uluslararası Gençlik Yılı nedeniyle Federal Almanya ve Batı Berlin düzeyinde futbol ve masa tenisi dallarında bir Bedelzedeler Kupası düzenlediğini açıkladı. Yapılan açıklamaya göre FEBAG'a bağlı girişimlerin bulunduğu 47 kentte 15 Eylül 1985 tarihine dek kent düzeyinde yerel finalistler saptanacak. Daha sonra tespit edilen 7 bölgede (Güney, Baden-Würtenberg, Orta Almanya, Ruhr, Rheinland, Kuzey, B. Berlin) 6 Ekim 1985 tarihine dek bölgesel finalistler saptanacak. Bedelzedeler Kupasının finalleri ise 26-27 Ekim 1985 tarihlerinde F. Almanya'nın Duisburg kentinde oynanacak. Bedelzedeler Kupasının kentler düzeyinden merkezi final düzeyine geliştirilmesi sürecinde bedel kampanyasının güçlendirilerek sürdürüleceği, bedel konusunda istemlerin duyurulmasının, yeni gençlerle tanışma olanakları yaratılmasının ve girişimlerin çalışmalarının geliştirilmesinin kupanın kopmaz bir parçası olarak ele alındığı vurgulanıyor. Buna bağlı olarak bir açıklama yapan FEBAG, tüm yanışmaların sportmence bir anlayış içinde geçeceğini belirtti. Kupada, hem kazanan hem de kaybedenlerin, tavırları ile kollektif çalışma konusunda herkese örnek olmayı amaçladıklarını da dile getirdi. FEBAG, bu çalışmalarda kendini, olanakları çerçevesinde en iyiyi başarmakla yükümlü görmektedir. 1985 UGY Bedelzedeler Kupası'na katılmak ve ayrıntılı bilgi edinmek için FEBAG Genel Merkezi'ne (Wanheimer str. 137, 4100 Duisburg, Tel: 0203-662714) başvurabilirsiniz.

SODEP bedel kampanyasını destekliyor

Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi-**FEBAG** sözcüleri SODEP Genel Başkanı Erdal İnönü ve beraberindeki heyet "Genel başkan yardımcılarından Muzaffer Saraç ve Prof. Türker Alkan" ile 5 Haziran 1985 Çarşamba günü Bonn'da 45 dakikalık bir görüşme yaptılar. FEBAG'ın konu ile ilgili yayınladığı basın açıklamasında FEBAG sözcülerinin İnönü'ye Türkiyeli gençlerin F. Almanya'daki yaşama ve çalışma koşullarına bağlı olarak bedel sorununu dile getirdikleri, bu konudaki istemlerini anlattıkları vurgulanıyor. Devamla Erdal İnönü'nün bedelin fazlalığı konusunda gençlerle aynı görüşü paylaştığını, herhangi bir miktar öne sürmenin kendileri için erken olduğunu, bu konuda Türkiye'ye döner dönmez SODEP Genel Merkez'inde yurtdışındaki işçi sorunları ile ilgili kurulacak komisyonda çalışmalar yapılacağını vurguladığı belirtiliyor. Bu konuda FEBAG'ın da çabalarını sürdürüp SODEP ile ilişkilerinin sürdürülmesinden yana olduğunu belirten İnönü FEBAG'ın henüz bedel 15 bin mark iken, isteyen gençlerin Türkiye'de 18 ay askerlik yaptıktan sonra Federal Almanya'ya tekrar dönme koşullarının sağlanması için yürüttüğü çalışmaları önemli bulduğunu, SODEP'in de bu konuda girişimlerde bulunacağını vurguladı. Görüşme sonunda bedel miktarının gençlerin ödeyebileceği bir miktara indirilmesi konusunda görüş birliğine varıldığı konusu vurgulandı. Ve olumlu bir havada geçen görüşmenin sonunda SODEP ile FEBAG arasındaki ilişkilerin sürdürülmesi kararlaştırıldı.

FDGB Başkanı Harry Tisch ile meslektaşı DGB Başkanı Ernst Breit

İki Almanya'nın sendikal örgütleri biraraya geldi

Demokratik Alman Cumhuriyeti sendikalarının çatı örgütü olan Özgür Alman Sendikaları Birliği'nden (FDGB) bir delegasyon, FDGB Başkanı Harry Tisch'in başkanlığında Federal Almanya'ya bir ziyarette bulundu. Alman Sendikalar Birliği'nin (DGB) davetlisi olarak 28 Mayıs'ta Düsseldorf'a gelen FDGB delegasyonu DGB Başkanı Ernst Breit ve DGB Yönetim Kurulu üyeleri tarafından karşılandılar. Havaalanında gazetecilerin sorularını yanıtlayan iki sendika yöneticisi Breit ve Tisch, ziyaretin herşeyden önce iki sendikalar birliği arasındaki görüş ve bilgi alışverişinin devam ettirilmesi amacına yönelik olduğunu söylediler. FDGB Başkanı Tisch, Federal Alman ve Demokratik Alman sendikaları arasındaki iyi ilişkilerin iki ülke hükümetleri arasındaki ilişkilere de yansımasını arzu ettiğini söyledi. Yapılan görüşmelerde her iki sendikalar birliğinin de barışın korunması için ellerinden gelen herşeyi yapmaları gerektiği konusunda görüş birliğine varılırken, teknik ilerlemelerin işyerlerine yaptığı etkiler üzerinde de duruldu.

Avrupa'daki sınırları tanımayanlar: Revanşistler

Federal Almanya'da Pfingst bayramı sırasında başını önde gelen CDU ve CSU'lu gerici politikacıların çektiği intikamcıların toplantıları, savaş tehlikesinin ne kadar somut olduğunu bir kez daha gösterdi.

Stuttgart'ta yapılan **"Almanya Toplantısı"** bu toplantıların en büyüğünü oluşturdu. Toplantıyı düzenleyen **"Doğu Prusyalılar Birliği"** ve **"Südet Almanlar Birliği"** adlı iki intikamcı örgüt, Polonya, DDR, Çekoslovakya ve Sovyetler Birliği toprakları üzerinde hak talebinde bulundular.

imzalamış olduğu Helsinki Nihai Senedi'ne taban tabana zıtt. Bu nedenle, Federal Almanya'nın en üst düzey yöneticilerinin toplantıda yaptıkları konuşmalar, ciddi endişelerin doğmasına yolaçtı.

SKF işçileri işyerlerini sadece patrona karşı değil, hükümete karşı da savunuyorlar

Fransa'da kapatılan fabrikalarını savunan işçilere karşı polis terörü

5 Haziran Çarşamba günü Paris'in işçi banliyölerinden Ivry uzun yıllardan beri görülmeyen gergin bir gün yaşadı. Fransız toplum polisinin işçilerin işgal ettiği Ivry-SKF fabrikası işçilerine ve onlarla dayanışma gösteren Ivry halkına karşı amansız bir saldırıya geçtiği bir gün bu. Polis, fabrikanın atölyelerinde ve çatısındaki işçilere gaz bombaları, coplarla saldırdı. Aynı şekilde işçilerle dayanışma için meydanlarda toplanan binleri aşkın Ivry halkına karşı da aynı saldırıyı sürdürdü. Polisin bu yoğun saldırıları sonunda 56 kişi yaralandı, bunlardan 26'sı hastaneye kaldırıldı, 54 işçi de tutuklandı.

Fransa'da polisin işyerlerini savunan işçilere karşı giriştiği terör iç savaş denemesi boyutlarına vardı.

Olay nasıl gelişti?

Ivry-SKF fabrikası 19 aydan beri işçiler tarafından işgal altındaydı. İşgal nedeni çok basitti: İşçiler fabrikalarının çalışmaya ve üretime devam etmesini, kendilerinin de işyerlerini kaybetmemelerini istiyorlardı. Fabrika yönetimi 1983 Mart ayında işyerinin kapatılmasına karar vermiş, Ekim ayında da hükümet bu işyerinde çalışan 615 işçiden 495'inin işten çıkarılma kararını onaylamıştı.

Uluslararası düzeyde önemli kuruluşlardan biri olan SKF'nin birçok ülkedeki fabrikalarında 42 bin işçi çalışmaktadır. Ivry-SKF fabrikası ise Fransa'da üretilen en modern Concorde ve Airbus uçakları ve TGV süratli trenleri için bilyeli rulman üretmektedir. Fransa'da daha başka fabrikaları da vardır. Bunlardan Bois-Colombes'deki fabrikalarından 23 milyon frank kâr sağlamasına rağmen SKF'nin Fransa'daki işyerlerini azaltmaya doğru gitmesi, sermayesini çok daha tatlı kârlar getiren ülkelere yatırmaya yönelmesinden kaynaklanmaktadır. SKF tekeli Fransa'ya İtalya ve Federal Almanya'daki fabrikalarından rulman yollamayı planlıyor.

Hükümetin 495 işçinin işten çıkarılma kararını onaylaması üzerine işçiler CGT sendikası ile birlikte 2 Kasım 1983'de fabrikayı işgal ettiler. Daha sonra son olaylara kadar, fabrikanın kapatılmaması, üretime devam etmesi için bir seri girişimlerde bulundular.

• Aralık 1983'de aynı zamanda Ivry milletvekili olan FKP Genel Sekreteri **Georges Marchais** o zaman Sanayi Bakanı olan bugünkü Başbakan **Laurent Fabius**'e soruna bir çözüm bulması için başvurdu.

• Mayıs 1984'de 200 kişilik bir işçi delegasyonu çokuluslu SKF firmasının İsveç'teki Göteborg şehrindeki merkezine görüşme için gitti.

• Ekim 1984'de grevciler Paris çevresinde 200 kilometrelik bir yürüyüş örgütlediler.

• 13 Ekim'de Ivry belediyesi Ivry halkını bir referanduma çağırdı. 18 bin 114 kişi SKF fabrikasının yeniden çalışmaya devam etmesi yolunda oy kullandı.

• Kasım 1985'te yeniden İsveç'e bir delegasyon gönderildi. Georges Marchais, artık Başbakan olan Fabius'a bir kez daha başvurdu.

• Nisan 1985'te SKF personeli fabrikanın yeniden üretime geçmesi için bir plan önerdiler.

Hükümetin cevabı: işgale karşı toplum polisi

İşçilerin işyerlerini korumak için sürdürdükleri 19 aylık işgal ve girişimlere hükümet toplum polisi ile cevap verdi. 28 Nisan'da sabah erken saatlerde SKF fabrikalarından gelen toplum polisi, grev gözcüsü işçileri fabrikadan çıkardı ve bu kez polis fabrikayı işgal etti. Fabrikanın boşaltılması sırasında birçok işçi yaralandı. Olay Ivry'de büyük bir tepki uyandırdı. Hemen aynı gün CGT'nin çağrısı ve Fransız Komünist Partisi'nin desteği ile fabrika önünde yapılan gösteriye binlerce kişi katıldı. 4 Mayıs'ta Ivry belediye meclisi hükümetten toplum polisinin Ivry'den geri alınmasını isteyen bir karar metnini oyladı.

Polis makineleri parçaladı

5 Mayıs Çarşamba günü olaylarına böyle gelindi. O gün sabah saat 5 sıralarında fabrika civarına gelen 200 SKF işçisi kapıları kapatılmış, önü onlarca polis arabasıyla tutulmuş olan fabrikanın arka kapısından girerek fabrikalarını yeniden işgal ettiler. Atölyelere yerleştiler. Fabrikanın damına çıkarak yanyana, bir Fransız ulusal bayrağını, bir de kızıl bayrağı dama diktiler.

İşçilerin işyerlerini yeniden işgal etmeleri üzerine polisin amansız saldırısı başladı. Yeni polis kuvvetleri gönderildi. Aynı zamanda Ivry halkı fabrika çevresinde toplanmış ve işçilerle dayanışmasını göstermeye başlamıştı. Yakın bölgelerdeki Renault fabrikalarından, Citroen fabrikalarından işçiler ola-

Genç protestanlar barıştan yana, işsizliğe karşı tavır alınmasında belirleyici idiler

Kiliseler Günü dayanışmanın simgesi oldu

5 Haziran-9 Haziran tarihleri arasında, Federal Almanya'nın Düsseldorf kentinde, 21. Protestan

DGB, Ekim ayında işsizliğe karşı savaşım

lerdinde bulundular.

Örgütler adına yapılan bir konuşmada Federal Almanya Başbakanı Helmut Kohl'ün bir sözüne dayanılarak **"Alman ulusal sorununun henüz çözülmediği"** ve Almanya'nın sınırlarının henüz kesinlik kazanmadığı belirtildi. Konuya ilişkin olarak Federal Almanya İçişleri Bakanı Friedrich Zimmermann **"Doğu ülkeleri ile yapılan anlaşmaların bu sınırları tanımak anlamına gelmediğini"** söyledi.

Açılışında, üzerinde **"Doğu Prusya bizimdir, bizim kalacaktır"** yazılı pankartların taşındığı toplantıda, bir Çekoslovakya haritası üzerinde "Südet Almanlar Birliği"nin istediği topraklar gösterildi.

Eskiden Nazi partisinin üyesi olan bugün de neo-nazi Wittiko Birliği'nin üyelerinden olan Ernst Schremmer'e de 1985 Südet Almanları Kültür Ödülü verildi.

Stuttgart'ta düzenlenen toplantıda yapılan konuşmalarda söylenenler, Federal Almanya Anayasası'na ve Federal Almanya'nın da

Düsseldorf kentinde, 21. Protestan Kiliseleri Toplantısı yapıldı.

Toplantıda barış, kitlesel işsizliğin yokedilmesi, toplumsal hakların daha da kısıtlanmasının önlenmesi, çevre koruması, demokratik haklar ve Latin Amerika ve Güney Afrika halklarıyla dayanışma konularında seminerler, forumlar, konferanslar ve mitingler yapıldı.

Toplantıda en çok tartışılan konu olma özelliğini kazanan barış konusu, **"Adalet ve Barış Yolunda Adımlar"** adı altında 5000 kişilik bir çalışma grubunun tartışmaları sonunda kabul edilip, yayınlanan bildiride kilisenin, barışın atom silahları ve diğer kitle kırım silahlarıyla korunmasını kabul edemeyeceği açıklandı. Toplantıda yapılan bir konuşmada yaklaşmakta olan yeni silahlanma turundan ABD'nin sorumlu olduğu vurgulandı.

Toplantının en ilginç ve önemli yanlarından biri de Alman Komünist Partisi DKP'ye iki toplantı yapma olanağının verilmesiydi. Bu toplantılardan **"Hristiyan ve Marksistlerin Diyaloğu"** adlı açık

Kiliseler gününde ele alınan konulardan biri de artan neofaşist eylemler ve yabancı düşmanlığıydı

oturum büyük ilgi gördü. Buradaki tartışmalarda hristiyanlar ile komünistler arasında bazı konularda uzlaşmaz görüş ayrılıkları bulunduğu, ancak bu durumun günümüzün en acil sorunlarında hristiyanlarla komünistlerin işbirliği yapmasının önünde engel olmadığına değinildi.

Toplantıda dağıtılan bir bildiriyle DKP toplantıya katılanları selamladı. Selamlama mesajında şöyle deniyordu: **"Biz komünistler, hristiyanlarla komünistlerin dünya görüşleri arasındaki farkların bilincindeyiz. Bunları gizlemek de istemiyoruz. Ancak insanlığın "Yıldızlar Savaşı" ve bir nükleer felaket tarafından tehdit edildiği, insan yaşamının hergün açık ve ezgiyle yokedildiği gözönünde bulundurularak ayrılıklarımız ön plana çıkarılmamalı ve bu gidişe ortak olarak dur denilmelidir.**

SDAJ bahar kamplarına binlerce genç katıldı

Alman Sosyalist İşçi Gençliği (SDAJ)'un Mayıs ayı sonunda tüm Federal Almanya'da düzenlediği Bahar Kamplarına binlerce genç ve çocuk katıldı.
Bu yıl Moskova'da yapılacak olan Dünya Gençlik Festivali'nin ana belgileri ruhunda düzenlenen kamplarda kültürel, sportif etkinliklerin yanısıra Federal Alman gençliğinin yakıcı sorunları tartışıldı, "Yıldızlar Savaşı"nın, işsizliğin, yabancı düşmanlığının ve neo-faşizmin ortadan kaldırıldığı, güvenlikli bir gelecek istemi yükseltildi.
SDAJ'a çok sayıda üyenin de kazanıldığı kamplarda anti-faşist savaşçılar, sendikacılar ve sosyalist ülkelerden gelen konuklar tartışmalara katıldılar, gençlerin güvenlikli bir gelecek uğruna yürüttükleri savaşımla dayanışmalarını belirttiler.
DKP Yönetim Kurulu üyesi ve SDAJ Genel Başkanı Birgit Radow, yaptığı konuşmada Reagan ve Kohl'ün Bitburg ziyaretinin, gericiliğin silahlanmayı tırmandırma, "Yıldızlar Savaşı" hazırlığı ve genel çatışma politikasını sürdürmeye niyetli olduğunu bir kez daha gösterdiğini, Kohl'ün askerlik süresini 18 aya yükseltme planının da tüm bunların bir parçası olduğunu belirtti, gençlerin asıl gereksiniminin 18 ay askerlik değil, yeni çıraklık eğitimi yerleri olduğunu vurguladı. Bremen'deki Bahar Kampı'na katılanlar İkinci Dünya Savaşı'nda yaşamını yitiren Sovyet askerlerinin anıtını ziyaret ederken, Remscheid'da da Junge Pioniere (Genç Öncüler) örgütü başkanı Hertel, toplanan 13 bin 900 marklık bağışı Nikaragua gençliği temsilcilerine verdi.

Bahar kampları aynı zamanda iyi bir dinlenme, spor ve eğlenme olanağı da yarattı. SDAJ'ın bahar kamplarına katılan çeşitli gençlik örgütleri arasında canlı tartışmalar yürütüldü. Sendikalı gençler, Genç Sosyalistler (Jusos), SDAJ'lılar ve Doğa Dostları Derneği (Naturfreundejugend) üyeleri arasında Kohl hükümetinin gençlik düşmanı politikasına karşı savaşım konusunda görüş ve deneyim alışverişi yapıldı. Gençler ayrıca Moskova'daki 12. Dünya Gençlik Festivali'ne hazırlık çalışmalarını gözden geçirdiler

Kiliseler Günü'ne Türkiyeliler de katıldı

21. Protestan Kiliseleri Toplantısı'nda 6 Haziran günü Messehalle'de yapılan bir toplantıda **"Dünyada İnsan Haklarının Çiğnenmesine Tanık"** olarak Türkiye'de 1,5 yıla yakın süre tutuklu olarak kalan ve şimdi FAC'nde politik göçmen olan Dr. Bülent Tarakçıoğlu da bir konuşma yaptı.

Yine aynı toplantı çerçevesinde 7 Haziran'da Philipshalle'de **"İşkence ve İnsan Haklarının Zedelenmesi"** konulu bir yuvarlak masa toplantısı yapıldı. Bu toplantıya da Türkiye'de 3 yılı aşkın bir süre tutuklu kalan Barış Komitesi Onur Kurulu üyesi yayıncı Gün Doğan Görsev ve Dr. Bülent Tarakçıoğlu konuşmacı olarak katıldılar. Bu toplantılarla ilgili ayrıntılı haberi gelecek sayımızda vereceğiz.

savaşım haftası düzenliyor

Geçtiğimiz aylarda DGB'ye bağlı IG-Metall, HBV ve Polis Sendikası da sonbaharda büyük yürüyüşler düzenleme kararı almıştı

Alman Sendikalar Birliği (DGB) Genel Yönetim Kurulu, 14-20 Ekim günlerini yığınsal işsizliğe, işçi haklarına ve sendikalara yapılan saldırılara ve sosyal harcamaların kısıtlanmasına karşı savaşım haftası ilan etti. DGB ve ona bağlı sendikalar bu eylemleriyle Federal hükümeti yığınsal işsizliğe karşı acil önlemler almaya ve sosyal harcamaları kısıtlama politikasına son vermeye zorlamayı amaçlıyorlar.

DGB yönetiminin geçtiğimiz günlerde aldığı eylem kararına göre, DGB ve ona bağlı sendikalar sözkonusu hafta süresince Federal Almanyanın çeşitli bölgelerinde gösteri ve yürüyüşler düzenleyecek, tüm sendikal toplantılarda işçi ve emekçileri, işsizlikle savaşımda alınacak önlemler konusunda bilgilendirecekler. Eylem haftası içinde ayrıca geniş çaplı bir bildiri dağıtımıyla, işçiler, yığınsal işsizliğin sonuçları ve CDU/CSU-FDP hükümetinin sendikalara ve işçi haklarına yönelik saldırıları konusunda uyarılacaklar.

DGB Başkanı **Ernst Breit** ve diğer sendikacılar bu yılki 1 Mayıs gösterilerinde, hükümetten, DGB'nin yıllar önce hazırlayıp hükümete sunduğu istihdam programının hayata geçirilmesini ve silahlanma harcamalarının kısılarak yeni işyerleri açılmasını sağlayacak yatırımlara yönelinmesini istemişlerdi. Yine geçtiğimiz aylarda DGB'ye bağlı IG-Metall, Polis Sendikası ve Ticaret, Banka, Sigorta Çalışanları Sendikası (HBV) da sonbaharda büyük miting ve gösteriler yapılması yönünde kararlar almışlardı.

Citroen fabrikalarından işçiler olayı duyar duymaz sınıf kardeşleri ile dayanışmaya gelmişlerdi. FKP Ivry milletvekilleri, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri de halkla beraber oradaydılar. Fabrikayı yeniden işgal eden işçiler, polisin fabrikaya girdiği 28 Nisan gününden bu yana tüm makineleri de tahrip ettiğini ve kendilerinin 19 ay boyunca gözleri gibi korudukları fabrikayı artık çalışamaz duruma getirdiğini görmüşlerdi.

Olay Fransa'da büyük tepkiler uyandırdı. Gerçekten emekçiler yararına vaatlerle gelmiş sosyalist hükümetin işyerlerini savunan işçiler üzerine polis göndermesi düşündürücü bir olaydı. İçişleri Bakanı, mecliste olayı bir yasal kararın yerine getirilmesi olarak açıklamaya çalışarak sorumluluğu işçilerin ve FKP'li belediye yöneticilerinin üstüne yıkmaya çalışırken, sağcı bir milletvekili "biz bundan daha iyisini yapamazdık" gibisinden konuşuyorlardı. Derhal bir açıklama yapan FKP Politik Bürosu hükümetin girişimini şiddetle protesto ederek toplum polisinin Ivry bölgesinden geri çekilmesini istedi. CFDT bölge sendikası ise ŞKF işçileriyle tam bir dayanışma içinde olduğunu açıkladı.

Öte yandan hükümete çeşitli sendikalardan, demokratik örgüt ve kişilerden binlerce protesto telgrafi gönderildi. CGT genel merkezi ise yayınladığı bir açıklama ile saldırıyı şiddetle kınadı. 8 Mayıs Cumartesi günü Paris merkezinde onbinin üzerinde kişinin katıldığı bir protesto yürüyüşü düzenledi.

Bu yürüyüş sırasında gazetecilerin sorularına cevap veren CGT Genel Sekreteri **Henri Krazuki**, işçilerin yalnızca işyerlerini korumak isterken bu saldırılara uğradığını belirterek, "patronların kaba yöntemleri, politikacıların bir yandan spekülasyon yaparken, bir yandan da gerçek sorunları sessizlikle geçiştirmeleri, işçileri susturmak, savaşım verenleri yalıtlamak amacını taşıyor. Ama savaşım gittikçe gelişiyor. Biz işçilere her durumda, kabul edemeyecekleri şeylere karşı koymaları ve yığınsal sendika eylemleri geliştirmeleri çağrısında bulunuyoruz" dedi.

Ivry-SKF olaylarının yankıları sürüyor. Olayların sonucunda, soruna bir çözüm bulunması amacıyla görüşmeler başladı. Bu görüşmelere hükümet temsilcileri, patron ve işçi temsilcileri katılıyor.

Portekiz'de yapılan NATO dışişleri bakanları toplantısında anlaşma sağlanamadı

Avrupalı NATO üyeleri "Yıldızlar Savaşı" projesine karşı çıkıyor

● **Özal Hükümeti, Amerika'nın emirlerine uyarak, tüm Nato ülkelerini geride bırakan uşakça bir tavırla "Yıldızlar Savaşı Projesi"ni onayladı.**

Türkiye'deki hükümet ABD'nin her türlü politik sertleşmeyi göze alarak dayattığı yıldızlar savaşı projesine kayıtsız şartsız boyun eğerken, diğer NATO ülkeleri "yıldızlar savaşı projesine katılmayı" kabule yanaşmıyorlar. Geçtiğimiz hafta sonu Portekiz'in **Estoril** kentinde yapılan **NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı**'nda ABD ve Batı Avrupa'daki yandaşları arasında önemli görüş ayrılıkları ortaya çıktı. Federal Dışişleri Bakanı **Genscher**'in diğer Avrupalı meslektaşları tarafından da benimsenen **"kendi kaderimizi kendi elimize almak istiyoruz"** görüşü ile ABD'nin dayatmaları tüm toplantı boyunca çatıştı. "Yıldızlar savaşı" projesini daha önce kesinlikle reddeden **Fransa, Danimarka, Yunanistan, Norveç, İsveç** ve **İspanya** gibi ülkelerin bakanlarının diretmeleri sonucu "Yıldızlar savaşı" konusu sonuç belgesinde yer almadı. Diğer taraftan ABD yönetiminin Brejnev ve Carter tarafından imzalanmış fakat ABD tarafından onaylanmamış **Salt 2** ve roketsavar silahların sınırlandırılması için yapılan anlaşmayı iptal etmek istemesi de kınandı. İtalyan Dışişleri Bakanı **Andreotti** bu anlaşmalardan "silahlanmayı kontrol altına alma politikasının bir sembolü" olarak söz ederken, İngiltere Dışişleri Bakanı **Howe**de gerek "yıldızlar savaşı ve gerekse Salt 2 konusunda Avrupalıların "görüş birliği içinde" olduklarını vurguladı.

Günümüzün şüphesiz en tartışmalı konularından biri olan ABD'nin **"yıldızlar savaşı"** hakkında Evren-Özal diktasının verdiği onay gazetemiz **Türkiye Postası** tarafından daha önce bildirilmişti. Savunma Bakanı **Yavuztürk** geçtiğimiz ay ABD'ye yaptığı gezi sırasında, Reagan yönetiminin Türk ordusunun modernleştirilmesi konusunda destek olmasına karşılık, Türkiye'nin de **"yıldızlar savaşı"** projesini destekleyeceğini ve Amerikan 6. filosunun ve Türkiye'deki üslerinin bakımını sürdüreceğini açıklamıştı. Savunma Bakanından sonra Dışişleri Bakanı **Halefoğlu** da, Türkiye'nin böylesi bir projenin dışında kalamıyacağını belirterek Özal hükümetinin parlamentoyu işin içine katmadan verdiği onayı tasdikledi. Böylece Özal hükümeti Amerikanın emirlerine uymakta tüm NATO ülkelerini geride bırakan uşakça bir telaş içinde olduğunu bir kere daha gösterdi.

Buna karşılık parlamentö içi ve dışı muhalefetten tepkiler geldi. Örneğin **Halkçı Parti** konuyu meclise getirerek, milletvekili **Sağlar** üzerinden bir soru önergesi sundu. Özal tarafından yanıtlanması istenen bu soru önergesinde özellikle şu noktaya yer veriliyor: **"Ülkemiz ve insanlarımız için böylesi önemli bir kararı, TBMM düşüncelerini öğrenmeden ABD'ye yaptığınız ziyaretiniz esnasında verildiği söylenen ödünlerden biri olarak kabul edebilir miyiz?"**

SBKP ve SPD "Yıldızlar Savaşı" projesine birlikte karşı çıktı

Almanya Sosyal Demokrat Partisi SPD Başkanı **Willy Brandt**'ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri **Mihail Gorbaçov** 27 Mayıs'ta Moskova'da yaptıkları beş saatlik bir görüşmeden sonra, uzayda her türlü silahlanmaya karşı olduklarını açıkladılar.

Doğu-Batı ilişkilerinin bugünkü durumunu **"anormal ve tehlikeli"** olarak niteleyen Brandt ve Gorbaçov, **"uzayda her zaman barışçı bir işbirliğinin zorunluğu konusunda tamamen görüş birliği içinde olduklarını"** açıkladılar.

Federal Almanya'da gerici çevreler tarafından kızgınlıkla karşılanan görüşmelerde SPD ve SBKP, 15 yıl önce Federal Almanya ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği arasında imzalanan Moskova Anlaşması'nın olumlu deneyimlerine dikkati çekerek, bu temel üzerindeki iki ülke arasında iyi ilişkilerin geliştirilmesi için çalışacaklarını açıkladılar.

TOPLANTIYA 16 KAPİTALİST ÜLKE KOMÜNİST PARTİSİ KATILDI

DKP kadın hakları barış ve iş konulu bir toplantı düzenledi

"Kadın Hakları İçin, Barış ve İş İçin" ana belgisi altında 31 Mayıs-1 Haziran tarihlerinde Alman Komünist Partisi (DKP) tarafından Wuppertal'de uluslararası bir toplantı düzenlendi. Avrupa'daki 16 kapitalist ülke komünist partilerinden temsilcilerin katılımıyla gerçekleşen toplantıda; kapitalist ülkelerde kadınların durumu, barış, demokrasi, sosyal ilerleme ve kadın hakları için komünist partilerinin savaşımları konusunda karşılıklı düşünce ve deneyim alışverişinde bulunuldu.

Toplantıya Belçika, Danimarka, Almanya, Finlandiya, Fransız, Yunanistan, Büyük Britanya, Luksemburg, Hollanda, Norveç, Avusturya, Portekiz, İsviçre, İspanya, Türkiye Komünist Partileri ve Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nden delegasyonlar ve temsilciler katıldılar.

Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen Kadın Onyılının sona ermesi nedeniyle Temmuz ayında Nairobi'de düzenlenecek olan kadın konferansına BM üyesi devletlerin resmi temsilcileri katılacak. Bunun yanısıra bu toplantıya alternatif olarak yapılacak olan toplantıya ise, kadın organizasyonları ve grupları katılarak, 10 yılda elde edilen kazanımları ve önlerinde duran somut savaşım görevlerini dile getirecekler. Bunun bir ön hazırlığı olarak yapılan toplantıda; günümüzde, kapitalist ülkelerdeki ekonomik ve politik krizin, işsizliğin, sosyal ve demokratik haklara getirilen kısıtlamaların ve yeni yoksulluğun daha çok kadınları ve ailelerini etkilediği belirtildi ve şu ana başlıklar altında tartışmalar yapıldı: **"Kadınlar barış istiyorlar", "Kadınlar meslek eğitimi ve işyeri istiyorlar", "Kadınlar doğum izni, kreş ve sosyal güvence istiyorlar", "Kadınlar eşit haklar istiyorlar".**

Sıcak dayanışma ve karşılıklı dostluk havasında geçen toplantı iki gün sürdü. 2 Haziran günü ise, Fransa, Büyük Britanya, Finlandiya, İsveç ve Türkiye Komünist Partilerinden temsilcilerin konuşmacı olarak katıldığı bir kapanış toplantısı yapıldı. Bir konuşma yaparak toplantıya katılan Alman Komünist Partisi Genel Baş-

ŞAKA DEĞİL GERÇEK

Çöp tenekesinden Pershing çıktı

Yer Schwäbisch Gmünd'ün küçük bir köyü olan Schechingen. Belediye Başkanı Jürgen Schaich telefona sarılarak çevredeki Amerikan askeri inzibatını arar. Bağ-

Çıkar mı, çıkmaz mı?

Ümit KÖSEOĞLU

150 CDU ve CSU'lu parlamenterin başlattığı "İşyeri Teşkilat ve Çalışmayı Teşvik Yasaları"nda yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili çalışmalar sürüyor. Kamuoyunda ve fabrikalarda konu üzerine tartışmaların henüz alevlenmemiş olması tehlikeli ve endişe verici. Birlik sendikalarına, onların işçi temsilciliklerine ve grev hakkına temelden saldıran hükümet planlarına seyirci kalmak, yeni saldırı planlarına kapı açmak demektir. Kazanılmış işçi haklarına, sendikal haklara saldırı çok yönlüdür. Basın-yayın organları bunun her gün yeni bir örneğini müjdelemektedir.

Gerici hükümetin yandaşları, hükümetin görevlendirdiği bir

rikan askeri inzibatını arar. Bağlantı kurulur, başkan anlatmaya başlar: "Halo, çöp tenekesinde Pershing-II roketlerinin kullanılış tarifesini bulduk, görmek ister misiniz?" Karşıdaki Amerikalı gülmeye başlar ve sözlerin gerisini dinlemeden telefonu kapar.

Başkan ikinci kez dener ve Almanca konuşan ABD'li askeri inzibat amiriyle görüşür. Sözlerini tekrarlar. Gülüşmelerin yerini kahkahalar ve alaylı sözler alır. Telefon yine kapanır. Başkan, üçüncü kez askeri inzibat şefi albay ile bağlantı kurar, fakat ondan da ilgi görmez.

Aradan geçen zaman içinde albay Alman polisini arar ve Belediye Başkanı'nı bulmalarını emreder.

Schechingen 2150 kişilik bir köydür, çevrede ABD birlikleri vardır. Birliğin emrindeki eskiyen Pershing-I'ler, Pershing-II roketleriyle değiştirilmektedir. Roketlerin yerleştirildiği yerin hemen yanında okul merkezi bulunmaktadır. Okul bahçesindeki büyük çöp tenekesinde Mart 84'de de mermiler, askeri evraklar ve Pershing-II'lerin kullanma tarifesi bulunmuştur.

Köy sakinlerinden bir vatandaşın bularak Belediye Başkanı'na ulaştırdığı yeni tarifenin oraya nasıl ve kimler tarafından atıldığı araştırıladursun, kentin Alman polis şefi **R.Rapp** Belediye Başkanı'nı arar ve tehdide başlar: "Bulanın ismini bize söylemek zorundasınız, aksi halde sizin için çok kötü olur".

NATO anlaşmasıyla FAC'ye 108 adet Pershing-II yerleştirilmesine karar verilmiştir. Çöp tenekelerinde bulunan dökümanlara göre, gerçek sayı 108 değil, 258' dir. Parçalar halinde FAC'ye getirilen bu roketlerin her an birleştirilmesi olanaklıdır. Roketlerin kullanılması NATO'nun değil, doğrudan doğruya ABD kumandanlıklarının emri altındadır. Pershing-II roketlerinin dörtte üçü atom başlıklarıyla donatılmıştır. Yarısı hedefleri belli ve her an ateşlenmeye hazır vaziyette beklemektedir. NATO'nun öngördüğü Pershing sayısına ek olarak belirli sayıdaki Pershing roketi Rheinland-Pfalz eyaletinde gizli depolara yerleştirilmiştir.

Bütün bu haberleri nereden mi aldık? Çöp tenekenize bakın, belki siz de birşeyler bulabilirsiniz...

Gerici hükümetin yandaşları, hükümetin görevlendirdiği bir kısım sözde ekonomi uzmanı kişiler ve hatta belirli bakanlar ekonomik krizin ve işsizliğin giderilmesinin yollarını, her zaman olduğu gibi bu kez de emekçi haklarının daha da kısıtlanmasında görmekte, bunun için de yeni yeni öneriler getirmektedirler. Kuzey Ren Westfalya eyalet seçimlerinden yenilgi ile çıkan çevrelerin baskıları artıyor.

Kiel Üniversitesi profesörlerinden, gerici hükümetin has adamı Prof. Norbert Walter bu saldırganların en baskını çıktı. Walter, kriz ve işsizliğin giderilme çarelerini emekçi haklarına uygulanacak "radikal yöntemlerde" görmekte ve **Bild am Sonntag** gazetesi ile yaptığı söyleşide,

- **İşçi ücretlerinin dondurulmasını,**
- **Ücretlendirmenin toplu sözleşmeler gözönüne alınmadan işçi ve patron arasında pazarlık usülü ile saptanmasını,**
- **İşsizlik parasının, işsizlik parası olarak değil, ilerde tekrar geri alınmak üzere "kredi" olarak verilmesini,**
- **Hastalıkta geçen sürenin yıllık izinlerden kesilmesini,**
- **Hastalık halinde ücretlerin azaltılmasını,**
- **Yıllık izinlerin üç haftaya indirilmesini**

önermektedir. Bizim görüşümüze göre burada sorulması çereken soru, hükümetin bütün bunları yasa olarak çıkarıp çıkaramayacağı şeklinde sorulmamalıdır. Geniş çevrelerin kanısı "yok canım, artık bu kadarına da cesaret edemez" şeklindedir. İşte tehlikeli ve endişe verici olan da bu vurduduymazlıktır. Çıkarır, hem de öyle bir çıkarır ki, nasıl ve ne zaman çıkardığını bile anlayamayız. Bizde bu rahatlık, bizde bu adamsendecilik olduktan sonra bal gibi çıkarır.

İşyeri Teşkilat ve Çalışmayı Teşvik Yasalarında yapılması istenen yasal değişiklikler ile (Ayrıntılı bilgi için bak Türkiye Postası, sayı 57-58) patronların eline yeni kozlar verilmektedir. Şöyle ki: Bu zamana kadar geçerli uygulama, birlik sendikalarımızın, işverenler birlikleri ile yaptığı toplu sözleşmelerin "aracı" olmadan işyerlerinde uygulanmasıydı. 1984 yılı 35 saat grevleri sonucu bağlanan anlaşmaya göre, 38,5 saatin uygulanması her işyerinde işçi temsilciliklerine, yani "aracılara" bırakıldı.

Patronların geleceğin toplu sözleşmeleri için umutları, çalışmayı teşvik yasasında yapılacak değişiklikle, sendikalara dikte ettirilecek toplu sözleşme sonuçlarının uygulanmasını, bu kez işyeri teşkilat yasasında yapılacak değişiklikten sonra işyerlerinde oluşacak işçi temsilciliklerine daha kolay yoldan uygulattırmaktır. Çünkü sendikaları karşılarına almaktansa, çeşitli gruplardan oluşacak işçi temsilcilerini istekleri doğrultusunda çekmek daha kolaydır.

Adı geçen iki yasa gerici hükümetin istediği gibi çıkar mı sorusuna gelince. Bu güçler dengesine yerli-yabancı tüm çalışanların koyacağı ağırlığa bağlı. Elimizi çabuk tutmazsak, çıkar, hem de bal gibi çıkar.

Gelsenkirchen'de Nazım Gecesi

Gelsenkirchen'de, Gelsenkirchen İşçi Birliği ve İşçi Derneği Nazım Hikmet'in 83. doğum yıldönümü nedeniyle bir toplantı yaptılar. Toplantıda, büyük ozanın mapushane, gurbet, barış üzerine ve 1985 Dünya Gençlik Yılı nedeniyle gençlik üzerine şiirleri ile faşizmin yıkılışının 40. yılında zafere ilişkin şiirleri okundu. Daha sonra saz ile Nazım'dan bir türkünün söylendiği geceye, çocuk korosu da renk kattı. Ayrıca toplantıda, Sol Birlik'i oluşturan 6 partinin yandaşları ve tüm ilerici, demokrat, yurtseverler arasındaki kardeşlik bağlarının ve dayanışma duygularının pekiştirilip geliştirilmesi gerektiği vurgulandı.

İlerici kadınlar Türkiye'de bir 8 Mart yürüyüşünde

Essen'de İKD'nin 10. yılı kutlandı

Essen Türkiyeli İşçiler Birliği'nde 5 Haziran günü İKD'nin (İlerici Kadınlar Derneği) 10. kuruluş yılı kutlandı. Türkiyeli Demokratlarla Dayanışma Girişimi'nin düzenlediği toplantıda son beş yılda birkaç kez politik davaları izlemek için Türkiye'ye gitmiş olan GEW Köln Başkanı Reinhart bir konuşma yapıp. FIDEF Merkez Yönetim Kurulu'nun mesajının okunmasından sonra İKD Merkez Yönetim Kurulu üyesi Yüksel Selek, bir konuşma yaparak, İKD'nin 1872'de tersane grevlerinde kocalarıyla birlikte nöbet tutmuş, ulusal kurtuluş savaşında cepheye mermi taşımış yiğit ninelerin, anaların mücadelelerinin mirasçısı olduğunu belirterek, İKD'nin savaşımı eylemleri hakkında bilgi verdi. Essen SPD, Sosyal Demokrat Kadınlar Çalışma Grubu da toplantıyı izleyerek, dayanışmalarını dile getirdiler. Daha sonra Duisburg, Gelsenkirchen, Bochum, Gladbach ve Essen'li kadınlar ilgi ve heyecanla 20-30 Temmuz Ulusal Kadın Yürüyüşü filmini izlediler. Essen'li kadınların davetlisi olarak geceye onur veren 88 yaşındaki Alman anti-faşist savaşçı Selma Brohn da dayanışmasını iletti ve toplantı bir Kürt ozanın türküleri ile son buldu. Ayrıca İKD fotoğraf sergisi de kutlanmaya katılanlarca ilgiyle izlendi.

man Komünist Partisi Genel Başkanı Herbert Mies, Avrupa halklarının faşizmin yıkılışının 40. yıldönümünü kutladığı şu günlerde, kadınların antifaşist savaşındaki ve barış, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımındaki yerlerine ve önemine büyük değer biçti, kadınlar olmaksızın bu savaşımların başarıya ulaşamayacağını belirtti.

Konuşma aralarında Fasia Jansen, Hösch Kadınları ve Helga Mangold şarkılarıyla, Türkiyeli folklor ekibi de oyunlarıyla toplantıya renk kattılar.

Toplantı, çeşitli ülkelerden barış ve demokrasi savaşçısı yiğit kadınların Enternasyonal'i hep birlikte söylemesiyle sona erdi.

Sendika liderleri 15. yılında 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi'ni değerlendiriyor

Zeki Kılıç: Cunta, ilk darbeyi DİSK'e indirdi

15-16 Haziran'ın 15. yıldönümünde işçi sınıfımızın faşist rejime ve rejimin dümen suyundan giden Türk-İş üst yönetiminin politikasına karşı muhalefeti gözle görülür biçimde hızlanıyor. Sendikal savaşım, yeniden ülke politikasında ağırlık kazanan bir etmen durumuna geliyor.

Cunta ve hükümeti, sendikal hareket karşısında iki yönlü bir politika sürdürüyor: Bir yandan, başta Türk-İş olmak üzere öteki bağımsız sendikaların muhalefetini hesaba katıyor. Bunun için sendika yönetimleriyle uzlaşmaya, onlarla ilişkilerini iyileştirmeye çalışıyor. Ama diğer yandan da, sendikaların toplumsal ağırlıklarını hafiftemek, savaşımlarının sınıf özünü boşaltmak için elden gelen herşeyi yapıyor. Toplu sözleşme ve grev hakkını, sendikal savaşımı güçlendiren, işçilerin birliğini sağlayan bir etmen olmaktan bütünüyle çıkartmaya yöneliyor.

Rejimin bu politikası karşısında gitgide açıklık kazanan sendikal muhalefet, iki ana istem üzerinde yükselmektedir. Bunlardan birincisi, işçi sınıfının hak arama savaşında temel silahı olan grev ve toplu sözleşme hakkını yeniden kullanabilir hale getirmektir. Bugünkü koşullarda yasal grev yoluyla sonuç alınamayacağı görüşü, sendikalı işçilerin büyük çoğunluğunun ortak kanısı olmuştur. Bu durum,

Zeki KILIÇ

DİSK-Sosyal-İş Merkez Yürütme Kurulu üyesi, Genel Başkan yardımcısı

toplu sözleşme ve grev hakkı için savaşım yürütme ödevini, işçi sınıfımızın önüne nesnel bir zorunluluk olarak koymaktadır.

Ikincisi ise, sendikaları güçlendirmek, sendika içi demokrasiyi gerçekleştirmektir. Birincisiyle doğrudan bağlantılı olan bu ödev, sendikal hareketi eylem birliği ve birlik temelinde geliştirmede başlıca dayanak noktasıdır. Buna dayanarak, ancak işçilerin ve emekçilerin birliğini ilerletmek, örgütlerini sağlamlaştırmak, onların taktik sorunlarını öğrenmek doğrultusunda adım atılabilir.

Cunta ilk önemli darbeyi işçi sınıfımızın ilerici sendikal hareketine DISK'e indirdi. Bu cuntaya, sınıf hareketinin bütün öteki alanlarına da saldırması için uygun koşullar yarattı. Ardı arkası kesilmeyen saldırılarla işçi sınıfımızın kazanımları teker teker elinden aldı.

İşçi sınıfımız, 12 Eylül'le birlikte karşısında Evren'i-Özal'ıyla, hükümetleriyle, ordusu ve polisiyle patronların ne denli bütünleşip birleştiklerini görüp, iyice tanıdı. Yaşayarak DISK'e, bir bütün olarak sendikal harekete düşmanlık politikasının nasıl-yaşamsal çıkarlarını hedef aldığını kavradı; sendikal haklarını kullanabildiği dönemlerin değerini öğrendi. Bütün bu saldırılar süresince Türk-İş yönetiminin sınıf hainı yüzünü gördü. İşçi sınıfımız, bugün, kendisini çepeçevre bağlayan anayasadan, öteki yasalara, Yüksek Hakem Kurulu'na (YHK) kadar her alanda Türk-İş yönetiminin açık desteğinin ve sorumluluk payının olduğunu çok iyi bilmektedir.

Ne ki, DISK'in sendikal işlevlerinden yoksun bırakılmasıyla birlikte, DISK'li işçiler, zorunluluk karşısında kalmış ve ağırlıklı olarak Türk-İş'in üyesi sendikalara ve bir kısım bağımsız sendikaya yönelmişlerdi. DISK'li işçilerin bu yönelimi nesnel bir durumdur ve dikkat merkezinde tutulmak zorundadır.

Ama, bu elbette bugünkü durumda sendikal birliğin sağlandığı gözü ile bakılmasını gerektirmez. Kanımca böyle bir ele alış yanılgılara yol açar. Çünkü, şimdiki sonuç, işçilerin özgür iradeleriyle gerçekleşmiş değildir. İşçi sınıfımızın tercih yapma hakkı zorbalıkla elinden alınarak bugünkü durum ortaya çıkmıştır.

Bu nedenle, bugün için yapılması gerekli öncelikli görev, sendikal eğilimler arasında bir program temelinde eylem birliğini gerçekleştirmektir. Yaşanmakta olan koşullar, sınıf ve kitle sendikacılığı ana ilkelerine sırt çevirmeden eylem birliğini geliştirmeyi, eylem birliği içinde aynlık noktalarını gidermeyi en öne çıkartmaktadır.

İşçi sınıfının sorunlarını çözmede kendi öz gücüne dayanması gerektiğini savunan eğilimlerin grev ve toplu sözleşme hakkını etkinlikle kullanmak için; sendika içi demokrasiyi, özgür sendikacılığı yaratmak için; DISK'in üzerindeki yasağı kaldırmak için somut ekonomik ve demokratik birliğin koşulları ve olanakları yaratılacaktır. Böylesi bir süreç, ancak sendikal birliğe giden yolda ortak noktaları belirgin hale getirebilir, bu bağlamda ortaya çıkacak sorunların çözümünü olanaklı kılabilir.

Bunun dışında bir ele alış, ister bugünkü zorunluluklarını ortaya çıkardığı biçimleniş şeklinde olsun, isterse kurulacağı söylenen yeni konfederasyonlar kurmak biçiminde ortaya çıksın, hiçbirisi, sendikal savaşıma hız katacak, güç verecek olgular olarak değerlendirilemez.

Olayın başlıca sorumlusu olarak gösterilen İngiliz seyircilerinin yaşadığı Liverpool'da gençler arasında işsizlik yüzde 80'i aşıyor. Bu durum neonaziler için çok elverişli bir av alanı

Heysel Stadındaki cankırımının sorumlusu kim?

İtalya'nın ünlü **Juventus**'u ile İngiltere'nin ünlüsü **Liverpool** arasında oynanacak Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası finalini seyretmek üzere televizyonlarını açanlar önce şaşırdılar, sonra irkildiler, ardından da ürküticü görüntüleri yeryer utanç'la, yeryer öfkeyle izlemeye başladılar. Maç sahada değil tribünlerde oynanıyordu. Ancak kısa sürede oynanan **"maç"** olmaktan çıktı ve bir cankırımına dönüştü. Panik içinde kaçışanlar ayaklar altında ezildi. Yıkılan duvarların altında onlarca İtalyan canverdi. Polis fiyakalı giysilerinin ve kalkanlarının ardında olayları izledi, cankırımı sürdükçe sürdü. İngiliz takımının yandaşları kapıda hiçbir kontrola uğramadan rahatça içeri soktukları sopalarla, demir çubuklarla, boş yada dolu bira şişeleriyle, şiş ve bıçaklarla, İtalyanlara saldırmışlardı. Olaylar iki saat 15 dakika kadar sürdü. Sonra kan gölüne dönüşmüş tribünlerin önünde maç başladı. Juventus tartışmalı bir penaltı golüyle Liverpool'ü devirdi ve kupayı kazandı... Kanlı kupayı. Bilanço korkunçtu. 41 kişi ölmüştü. Büyük çoğunluğu İtalyandı. Yaralılar 400'ü geçiyordu. Bir bölümü ölümcül yaralanmıştı.

Foto: Stern Dergisi 24/85

...ve geride kalanlar

Foto: Stern Dergisi 24/85

40 kişinin ölümüyle sonuçlanan bu olayın kahramanı Liverpol taraftarları işsizliğin yığınsal boyutlara vardığı bir şehirden geliyor

Suçlu "taraftarlık" mı?

Spor tarihinin bu en büyük cankırımlarından birinin suçlusu, sorumlusu kimdi?

Herşey milyonlarca televizyon seyircisinin gözleri önünde olup bittiği, başından sonuna kadar TV kameraları olanlara tanıklık ettiğine göre yukarıdaki soru ilk bakışta anlamsız gibi geliyor. Öyle ya saldıran belli, ölenler belli kalanlar belli, dolayısıyla suçlusu sorumlusu da belli olmalı...

Üstelik İngiltere'nin demir leydisi **Margret Thatcher** TV kameraları önünde öfkeden bembeyaz bir yüz, kısılmış gözler, buz gibi bir sesle bütün dünyaya ilan etmedi mi, **"Bu feci olaya sebep olanlar İngiltere'nin ve futbolun adına kara bir leke sürmüşlerdir"** demedi mi? Ardından da **"Bu serseri gruplarını kahredeceğiz. Stadyumlar yeniden futbol oynanan yerler haline gelecek, bir avuç ayyaş serserinin terör sahnesi değil"** diye eklemedi mi? Demek suçlular belli: Rowdys diye anılan Liverpool taraftarı gençler...

Ancak sorun bu kadar basit değil. Heysel Stadyum'undaki 41 futbol kurbanının katledilişini **"Fans"** diye anılan bir avuç, bilemediniz bir kaç bin kişilik **"aşırı taraftar"**ın sırtına yıkmak sorunu pek basite indirgemek olur.

Üstelik Heysel Stadyum'undaki cankırımı ne ilk olay ve besbelli ne de sonuncusu olacak. Güney Amerika'da, artık karikatürlere, mizah hikayelerine konu olan futbol tutkusu ve çılgınlıkları gözardı edilebilir mi? Honduras ile El Salvador arasında oynanan maçın dana sonra bu iki ülke arasında gerçek bir savaşa yolaçtığı henüz anılarda taze değil mi? Brezilya'da ülke şampiyonunu belirleyecek olan kuzey ve güney liglerinin birincileri arasında Maracana Stadyum'unda oynanan final maçında on ölü ve yüz dolayında yaralının Brezilya basını için olağan bulunduğu ve sıradan bir haber olarak değerlendirildiği bilinmiyor mu? Dahası Türkiye'de Sivasspor ile Kayserispor arasında oynanan maçta 65 yurttaşımızın ölümüyle sonuçlanan büyük kavga, bu iki kent arasında anlamsız bir kan davası başlatmadı mı ve bu kan davası halâ da sürmüyor mu? İspanya, İtalya, Yunanistan, İngiltere tribünlerinde kanlı kavgalar maçların olağan görüntüleri değil mi? Daha bir kaç hafta önce gene Liverpool bölgesinin bir başka takımı (3. ligten) ile oynanan maçta ateşe verilen tribünlerde yanan, panikte ezilip ölenlerin sayısı 40'a ulaşmamış mıydı?

Sorular daha da gerilere gidilerek yada daha ince ayrıntılara girilerek uzatılabilir. Ama yukarıda sıraladığımız sorular bile suçlular çılgın ve saldırgan Liverpool taraftarlarıdır, **"fans"**lerdir deyip geçmenin mümkün olmadığını kanıtlıyor.

Bugün tüm kapitalist sistemde futbol stadyumlarını dolduran, maç boyunca gırtlaklarını yırtmacasına **"tezahürat"** yapan, takımları yenilince dünya başlarına yıkılan, takımları yenince dünya kendilerinin olan, neredeyse yaşamını tuttuğu takıma bağlamış, onunla yaşayan, onunla soluk alan, var olan, çoğunluğu genç binlerce, onbinlerce **"taraftar"**bu çılgınlığa nasıl kapılıyorlar? Nasıl kendilerini 22 futbolcunun bir topu kovaladığı bir **"oyun"**a bağlayabiliyorlar?

Eksiksiz tümü emekçi insanlardır bunların. Çoğunluğu işçidir. İngiltere'de Liverpool yöresinin, Federal Almanya'da Ruhr havzasının iç karartıcı, sevimsiz, ruhsuz işçi kasabalarının çocuklarıdır bunlar. Daha da genç olanları için işsizliğin yanısıra mesleksizlik, meslek eğitimi görebileceği bir işyeri yokluğu ayrı bir kambur oluşturmaktadır. Örneğin Liverpool'da gençler arasındaki işsizlik oranı yüzde 90'ı bulmuştur. İşi olup da çalışanlar, insana en küçük bir yaşam sevinci vermeyen, daha yaşamlarının baharındaki genç adamlara **"Bu akarbantların, bu kömür asansörlerinin başında, içinde geçiyor hayat. Babamın böyle geçmişti. Dedemin de böyle. Şimdi de benim yaşamım böyle geçecek...Geberesiye çalışmak, üç beş kuruş ücret, işten eve, evden meyhaneye, tekrar eve tekrar işe... Böyle geçecek tüm yaşam"** dedirten işlerde çalışıyorlar. Bu bezdirici ruhsal anlamda yıkıcı koşullarda yarınsız, yarınlardan umutsuz gencecik insanlar içlerinde biriken öfkevi stadyumlarda **"rakip"** takıma, hakeme, olmadı havaya, bulutlara, karşı tribünlere, kale direklerine, yağan yağmura, esen yele haykırmaktadırlar. Kapitalist sistemin topluca sakatladığı tüm yaşamsal dengelerini bozduğu bu geleceksiz, umutsuz kitle taşkın öfkesini gerçek düşmana (kapitalistlere, emperyalizme) değil rakip takıma yöneltmektedir. Sonuç kavga, aşırı içkiden uyuşmuş beyinlerle atılan anlamsız çığlıklar, yeniden kavga, yeniden içki... Tüm maç boyunca ve bazen sonrasında sürüp gider bu kısır döngü.

Stadyumlar neo-faşistlerin yeni "çalışma" alanı

Bu insanlık dışı koşullar ve bu insanlıktan çıkmış işsiz, umutsuz, geleceksiz emekçi kitleleri neo-faşist örgütlenme için mükemmel bir **"av alanı"** oluşturuyor. Bugün Federal Almanya'da Dortmund'un, Hamburg'un Bayern München'in, Bochum'un, Leverkusen'in Schalke'nin, Nürnberg'in **"tutkun ve çılgın"** taraftarları arasında neo-faşist örgütlenmelerin

Türkiye'de futbolu parababaları ile Mafya babaları yönetiyor

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de artık bir sanayiye dönüşmüş olan futbol hemen hemen tümüyle tekeci parababalarının, mafya babalarının yada hem para hem de mafya babası olan "işadamları"nın elinde. Ülkemizin belli başlı büyük kulüpleri bu

kayıkçı dövüşü, kimi kez kıran kırana döğüş vererek yönetimi almak için çırpınan pek ünlü sanayiciler, tüccarlar, parababaları, işadamları yada mafya babaları sürekli gözleniyor. Kuşkusuz bu uğursuzların kulüplerin yönetimine gelmek için gösterdik-

ruya "para" diye yanıt verilemez. Milyonluk bütçelerine rağmen gene de futbol kulüplerinde dönen para, bu "babalar" için bahşiş değerinde. Ancak kulüplerin, "babalara" milyonlarla ölçülemeyecek

gün gazete sayfalarında boy göstermenin yolaçtığı etkinlik ve üne yaslanarak işlerini çözümleme oluyor. Ayrıca kazanılan toplumsal saygınlık çok büyük önem taşıyor. Çoğu karapara türünden servetlerinin

hem para hem de mafya babası olan "işadamları"nın elinde. Ülkemizin belli başlı büyük kulüpleri bu "babalar" tarafından parsellenmiş durumda. Gazetelerin arka sayfalarında Fenerbahçe'nin, Galatasaray'ın, Beşiktaş'ın, Trabzonspor'un yönetimini ele geçirmek için birbirleriyle yarışa giren, kimi kez babaları sürekli gözleniyor. Kuşkusuz bu uğursuzların kulüplerin yönetimine gelmek için gösterdikleri bunca çabanın sebebi spor sevgisi filan değil. Bir başka deyişle bunlar "renklerine aşık oluverdikleri" bu takımların başına "vermek" için değil "almak" için geliyorlar. Ama ne almak için? Bu so- [illegible] yararları var: Saygınlık, ün ve karanlık işlerini çevirirken ihtiyaçları olan meşruiyet (yasallık). Bu meşruiyet bazen uyuşturucu kaçakçılığında, takımla birlikte çıkılan Avrupa kupası maçları sırasında gümrüklerden güvenle geçme kolaylığı, bazen her- [illegible] satın alamayacağı saygınlığı futbol takımlarının başına geçerek elde etmeyi hesaplıyorlar ve bu hesap genellikle tutuyor. Aşağıda Türkiye'de profesyonel futbolu elinde tutan para ve mafya babaları ile ilgili özet bir liste sunuyoruz.

Fenerbahçe

Bunun en somut örneği Fenerbahçe. Seyirci gücü bakımından Türkiye'nin en büyüğü olan Fenerbahçe'nin başına geleneksel olarak para yada mafya babalarının en büyükleri geliyor, getiriliyor. Eski dönemlerde demir ticareti tekelinin ağır toplarından **Müslim Bağcılar,** tekstil, apre sanayiinin tekel kurmuş dışalımcılarından ve 1960 öncesi karaborsanın en büyük babalarından **Raif Dinçkök,** marangoz makinelerinde dışalım tekeline dönüşmüş **Faruk Ilgaz** bunlardan ilk akla gelenleri.

Fenerbahçe'nin başındaki parababaları geleneği son dönemde mafya babalığından parababalığına sıçrayan yada her ikisini birarada yürüten **"babalar"**la küçük bir değişikliğe uğradı. **Emin Cankurtaran** bu değişikliğin ilk halkası Fenerbahçe kulübü başkanlığına gelmeden önce bir yandan ilginç yöntemlerle ele geçirdiği bir kablo fabrikasıyla orta kırat bir işadamı görünümünde olan Cankurtaran, kısa süre içinde **şaşırtıcı** bir servetin sahibi oldu. **Milano Hilton**'da sürekli kendisi için ayrılmış olarak bekleyen ünlü **484** numaralı oda ve **Cankurtaran**'la birlikte İstanbul-Milano arasında mekik dokuyan ünlü **"beyaz valiz"** bu şaşırtıcı servetin başlıca kaynağı olarak biliniyor. Fenerbahçe kulübünün başına geldikten sonra gazetelerin arka sayfalarında durmaksızın boy göstererek kazandığı şöhret ve "saygınlık"la daha da güçlenen Cankurtaran, kısa sürede işini büyüttü. Bugün elektrik kabloları sanayiinde tekelci kuruluşlardan biri haline gelen ve Türkiye'nin en büyük 50 sermaye grubu arasında yeralan **Cankurtaran Holding** sporla ilişkisini şimdilik dünyaca ünlü spor malzemeleri tekeli **Adidas**'ın Türkiye temsilciliği ile yürütüyor.

Fenerbahçe'nin başkanlığını ele geçirerek toplumda **"saygınlık"** kazanan, sonra da bu saygınlıkla milyonlar ve milyonlar kazananlardan bir başkası da **Ali Şen.** Yedi-sekiz yıl öncesine kadar değil sokaktaki adamın, iş çevrelerinin bile tanımadığı **Ali Şen,** Emin Cankurtaran tarafından sistemli bir şekilde Fenerbahçe başkanlığına hazırlandı. Kimi kaynaklar bunu **"İstanbul-Milano-Zürih üçgenine hakim olan esas babalar Cankurtaran'a bunun talimatını kesin bir dille verdi"** diye açıklıyorlar. Nitekim Abuzer Uğurlu'nun ifadelerinden birinde bu noktaya da dolaylı olarak değiniliyor.

Ali Şen'in ne iş yaptığını yakınları bile pek bilmiyor. Daha çok dışalım-dışsatımcı olarak tanınıyor. Ne alıp sattığını ise söyleyen pek yok. Kimi demir diyor, kimi yaş meyve ve sebze diyor, kimi bir başka şey söylüyor. Ancak söylentiler ne olursa olsun Fenerbahçe'nin başına geldikten kısa süre sonra Ali Şen akıl almaz büyüklükte bir servetin sahibi oldu. Son Tahtakale piyasasının da **taçsız kralı** olarak ünlü. Bu piyasadan kaynaklanan ilişkileriyle de Türkiye tekelci sermayesinin en tepeleriyle içli dışlı durumda. Nitekim Fenerbahçe başkanlığına geldiği sırada kurduğu yönetim kurulu da bunun aynası. **Ali Şen**'in yönetim kurulunda **Mete Has** (İstanbul Bankası, Mercedes Türkiye Temsilciliği, Coca Cola, Fanta), **Rahmi Koç** (Koç Holding), **Abdullah Acar** (Banker Abdullah adıyla ünlü tefecilik kuruluşunun patronu), **Ali Dinçkök** (Demir ve tekstil tekeli Dinçkök ailesinin yeni yıldızı), **Mehmet Ulusoy** (Karadenizli taşımacılık ve madencilik tekelinin patronu) vb. yer alıyorlardı.

İşte futbol sanayimizin başını çeken mafya destekli para babaları:

Üst sıra soldan sağa Ali Şen (Fenerbahçe), Mehmet Ali Yılmaz (Trabzonspor), Emin Cankurtaran (Fenerbahçe). Alt sıra soldan sağa Mete Has (Fenerbahçe), Mehmet Üstünkaya (Beşiktaş), Ali Uras (Galatasaray).

Beşiktaş

Beşiktaş'ın gedikli başkanlarından biri, ünlü **Mehmet Üstünkaya.** Özellikle tekstil sanayiine dönük kimyasal üretim yapan bir tekelci kuruluşun patronu olan Üstünkaya'nın ayrıca plastik kutu ve ambalaj sanayiinde üretimden çok hammadde karaborsası ile palazlanıp tekelleşmiş bir başka kuruluşu daha var.

Beşiktaş'ın mafya ile bağları konusunda herhangi bir söylenti olmayan gedikli başkan yada başkan adaylarından biri de **Gazi Akınal.** Akınal tekstil fabrikasının patronu olan Gazi Akınal, Istanbul Sanayi Odası'nda da perde arkasında etkin olan ve 12 Eylül sonrasında Özal'ın seçileceğini önceden ve "isabetle" saptayıp bu konuda etkinlik gösteren ve şimdi de tekstil dışalımından milyonlarına milyonlar katan parababalarından biri.

Buna karşılık Beşiktaş'ın bir başka eski başkanının ise parababalığına kuşku yok, mafya babalığını duymayan yok, işadamlığına gelince işte burada epey soru işareti var: **Hüseyin Cevahir.** Karadenizli ünlü Cevahir ailesinin Beşiktaş takımıyla **"ilgilenen"** üyesi Cevahir gerçi gazetelerde işadamı olarak anılıyor ama bu işin ne menem bir iş olduğu konusunda **"müteahhitlik"** denip geçiliyor. Gerçi Cevahir ailesi, özellikle askeri ihalelerden epey pay alan bir inşaat şirketine sahip. Ancak Cevahirlerin asıl vurgun alanı 12 Eylül öncesinin dev boyutlu silah ticaretine dayanıyor.

Galatasaray

Daha çok **"ayaktakımına"** dayanan Fenerbahçe ve Beşiktaş'a karşılık bir **seçkinler kulübü** havası basan Galatasaray'ın başına, yönetimine gelenler çoğunlukla mafya dedikodularına pek adları karışmamış, en azından bu konuda ciddi kanıtlar elde edilememiş kişiler. Ancak Galatasaray'ın gelmiş geçmiş en **"büyük"** başkanlarından biri olarak anılan **Selahattin Beyazıt**'ın Mecidiyeköy'deki TMT otelinin lobilerinde yürütülen silah ve uyuşturucu ticareti ile bir bağı olup olmadığı kuşkulu. Beyazıt, Van ve Ağrı dolaylarında yüzlerce köye sahip olan eski bir derebeyi ailesinden gelişinin yanısıra özellikle Ingiltere ile çok yoğun ticari ilişkiler içinde. Burada ağırlık noktasını ünlü otomobil, iş makineleri ve silah tekeli **Leyland** oluşturuyor.

Galatasaray'ın **Ersan Feray, Süha Özgermi, Alp Yalman, Semih Haznedaroğlu** gibi ünlü parababalarından başka **Profesör Ali Uras** ve **Profesör Kaya Çilingiroğlu** gibi hekimliklerinin yanısıra **MHP** ile ilginç ve sıkı bağları, ayrıca **Dündar Kılıç** ve **Arap Nasri** gibi mafya babaları ile de karanlık ilişkileri olan yöneticileri, bu kulübün **"seçkinler kulübü"** paravanasının ardında gözlerden başarıyla uzak kalabiliyorlar.

Trabzonspor

Üç büyüklerin arasına dördüncü olarak katılan **Trabzonspor**'u başlangıçta yerel politikacılar ile ikinci sınıf işadamları yönetip yönlendirirlerken, kulübün üstüste kazandığı şampiyonluklar para yada mafya babalarının bu kulübe de kancayı atmalarına yolaçtı. İlk çengel Beşiktaş bölümünde andığımız **Cevahir** ailesinden geldi. Ailenin bir başka oğlu **İ.Cevahir,** Trabzonspor'da bir süre başkanlık yaptı. Bu başkanlığın 12 Eylül öncesine raslaması ve Karadeniz kıyılarının ise silah kaçakçılığının yurda giriş kapılarını oluşturduğu hatırlanırsa, Cevahir ailesinde birden patlak veren spor ve Trabzonspor sevgisinin nedeni bir ölçüde açıklık kazanır.

Trabzonspor'un şimdiki başkanı **Mehmet Ali Yılmaz** ise bir başka parababası. Askeri ihalelerin tartışılmaz tekelini, ayrıca **Güneş** gazetesinin patronluğunu elinde tutan **Mehmet Ali Yılmaz**'ın 12 Eylül öncesinde hem CHP ile -tuhaftır ama- hem de MHP ile sıkı bağları vardı. Yılmaz'ın inşaat şirketlerinde **"puantör"** olarak istihdam edilen gençlerin çok büyük çoğunluğunu Artvin-Rize-Trabzon yöresinin ülkücü tosuncukları oluşturuyordu.

Altay

Para ve mafya babalarının oldum olası yönetiminde oldukları bir başka futbol kulübü Izmir'in ünlü **Altay**'ı. Mazhar Zorlu, Haşmet Uslu, Esin Özgener gibi Egeli parababalarının büyük başlarının yanısıra Altay'ın en renkli başkanlarından **Rıdvan Burteçin** var. **"Lejyoner Başkan"** olarak ünlenen Burteçin'in gerçekten de Fransız Yabancılar Lejyonunda paralı askerlik yapıp Cezayirli ulusal kurtuluşçulara işkence yaptığı bir söylenti değil, kendinin öğünerek anlattığı bir gerçek. Fransız faşist lider **Le Pen** ile lejyonun **aynı** askeri birliğinde "çalışmış" olan **Rıdvan Burteçin** kaynağı bilinmeyen bir servetle yurda döndü ve otomobil yedek parçası kaçakçılığı başta olmak üzere gene karanlık kaynaklardan gelen paralarla iyice yükünü tuttu. Bir ara MHP'nin İzmir Belediye Başkanı adaylığı için adı resmen geçen Rıdvan Burteçin, örgütün Ege bölgesindeki **"müşavere (danışma) kurulu"**nda yeraldı.

sında neo-faşist örgütlenmelerin etki alanları pek geniş. Örneğin Dortmund takımını destekleyen **"Borussenfront"**un başındaki elebaşılar yerel nazi örgütlenmesinin de elebaşıları, vurucu güçlerini oluşturuyorlar. Brüksel'deki cankırımına yolaçan saldırıyı başlatan Liverpool'lu Rowdys'ler kendisine **"National Front"** (Milli Cephe) adını veren bir Ingiliz faşist örgütünün güdümündeydiler. Saldırıyı başlatmadan önce tribünlerde bu neo-faşist örgütlenmenin bildirilerini de dağıttıkları halde, **"timsah göz yaşları"** döken Thatcher, ısrarla bu gerçeğin üzerini örtüyor. Hamburg takımını tutan, uğrunda kanlı bıçaklı kavgalar çıkaran **"HSW-Fans"** denen taraftarlar ile Skinners denen neo-faşist genç çeteleri aynı kişilerden oluşuyor. Şu anda cinayetten tutuklu bulunan ve 70'li yıllarda Federal Almanya'da komando kampları kurarak **"vurucu tim"** yetiştiren tanınmış neo-faşist Hoffmann, defalarca, ülkede karışıklık ortamı yaratmanın ilk adımının stadyumlarda atılması gerektiğini vurgulamış, komandolarını bu işe salmıştı. Türkiye'de Kayseri-Sivas çatışmasında spor rekabetinin çarpık kavranışının yanısıra alevi-sünni çatışması da eklendi ve saldırının sorumluluğunu Kayseri'nin sünni elebaşıları taşıyorlardı.

Yarınlardan umutsuzluk

Sonuç olarak Brüksel'deki cankırımı ne ilktir, ne de son. Işsizlik, yarınsızlık, yarınlardan umutsuzluk, çözümsüzlük saçan kapitalist sistem içinde insanlar kavruldukça, sakatlandıkça, köşeye kıstırıldıkça yeni Heysel Stadyumları yaşanacaktır. Eğer neo-nazi örgütlenmelere **"batı demokrasisi"**nin bir gereği olarak gözyumulmakta devam edilirse Heysel Stadyumu olayları daha da sık yinelenecektir.

Sözü bağlarken, yukarıdaki yargılara katılmayanlara kısa ve kestirme bir soru yöneltmekte yarar var. Sosyalist sistemde de futbol maçları stadlara yüzbinleri çekiyor. Orada da tuttuğu takımın başarısıyla sevinen, yenilgisiyle üzülen sporseverler, futbolseverler, seyirciler var. Bu böyle iken neden hiç bir sosyalist ülkede bırakınız Heysel Stadyum'u gibi cankırımları, bir ciddi kavga, cinayet olayı neden yaşanmıyor acaba?

Modelin mimarları ve "24 Ocak'ın dış destekçileri, şimdi ekonomideki gidişat kötü demeye başladılar.

OECD'nin Türkiye ekonomisine bakışı karamsar

Çok yakın bir geçmişe kadar, Türkiye'de uygulanmakta olan ekonomik politikalarına övgüler düzen, Türkiye'yi benzer ülkelere **"örnek ülke"** olarak gösteren ve Özal'ın programına büyük destek veren emperyalist kuruluşların tümü, **"24 Ocak Kararları"**nın kesin iflası karşısında, şimdi koro halinde **"ekonomideki gidişat kötü"** değerlendirmesini yapmak zorunda kalmaya başladılar. Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'nın son aylarda yayınladıkları raporlarda, sürekli bir biçimde Türkiye ekonomisindeki gelişmeleri **"kritik"** olarak değerlendirmelerinin ardından, Ekonomik Kalkınma ve Işbirliği Teşkilatı da (OECD), geçtiğimiz

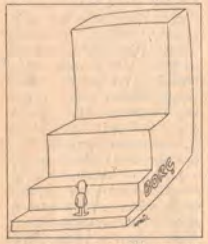

günlerde yayınladığı birisi **"gizli"** ve öteki **"açık"** iki raporda, Özal hükümetinin bunalım karşısında **"başarısız"** olduğu ve ekonomik bunalımın geleceği konusunda, **"karamsar"** bir tablo ortaya konuldu.

OECD'nin bu kuruluşa üye 24 ülkenin temsilcilerine dağıtılan

Özal: Enflasyon 1985'te yüzde 25'e ve 1986'da yüzde 15'e çekilecek.
OECD: Enflasyon, 1985'te yüzde 44,3'ün ve 1986'da yüzde 37'nin altına inmez.
Özal: 1985 yılı bütçesi 500 milyar lira açık verecek.
OECD: Bütçe açığı, şimdiden 1 trilyon lirayı geçti.

1985 Nisan tarihli **"gizli"** damgasını taşıyan ve 1985 Haziran tarihli raporların Türkiye bölümünde, ekonomik sorunların giderek **"ağırlaştığı"** dile getirilerek, bunların başında yeniden yüzde 50'lerin üstüne tırmanan enflasyonun geldiği belirtildi. Haziran 1985 tarihini taşıyan OECD raporunda, Özal hükümetinin 1985 yılı için öngördüğü yüzde 25'lik ve 1986 yılı için tahmin edilen yüzde 15'lik enflasyon oranları, **"gerçekçi"** bulunmadı ve enflasyonun, bu yıl yüzde 44,3'ün ve gelecek yıl ise, yüzde 37'nin altına çekilemeyeceği belirtildi.

OECD'nin endişeleri

OECD'nin raporlarında **"diplomatik"** bir dil kullanılmasına rağmen bu kuruluşun, Türkiye ekonomisinin giderek zayıflamasından ve ciddi sorunlarla karşı karşıya bulunmasından **"endişe"** duyduğu ve sonuçta, Türkiye'nin yeniden dış borçlarını ödeyemez bir duruma düşmesinden korkuduğu anlaşılıyor. Nitekim OECD'nin Nisan 1985 tarihli raporunda, Türkiye ekonomisinde tasarruf eğiliminin giderek kaybolduğu, devlet gelirlerinin gerilediği, vergi tahsilatının azaldığı belirtildikten sonra, Türkiye'nin dış borç ödemeleri açısından **"kritik"** bir döneme girmekte olduğu kaydedildi ve buna gerekçe olarak, ödemeler dengesinin zayıflaması ve döviz açığının büyümesi gösterildi.

OECD'nin raporunda, Özal hükümeti'nin 1985 yılı için öngördüğü 500 milyar liralık bütçe açığı tahmini (yaklaşık 1 milyar dolar) **"gerçekçi"** bulunmadı ve 1985 yılı bütçe açığının, 2 milyar doların üzerinde gerçekleşeceği belirtildi. Raporda, 2 milyar dolarının üstüne çıkacak olan bütçe açığının, ekonomide büyük sorunlar yaratacağına dikkat çekildi ve büyüyen bütçe açıklarının, enflasyonun önemli nedenlerinden birisi haline geldiği kaydedildi.

Ayrıca, OECD'nin Nisan 1985 tarihli raporunda, bütçe açıklarının büyümesine neden olarak, devlet gelirlerinin gerilemesine karşılık harcamaların hızla artması gösterildi ve vergi gelirlerindeki gerilemenin, endişe verici bir duruma geldiği belirtildi. Vergi gelirlerindeki gerilemenin bütçe açıklarını büyüttüğü belirtildikten sonra, raporda **"bir türlü toplanamayan vergi gelirleri"** ifadesi kullanıldı ve böylece, üstü örtülü de olsa, **"vergi kaçakçılığına göz yumulduğu"** dile getirildi.

OECD'nin raporunda, ekonominin bugünkü durumuna ve geleceğine ilişkin bu olumsuz değerlendirmeler yapıldıktan sonra, Özal hükümetinin aldığı kararlardan birisi **"çok olumlu"** karşılandı ve **"KIT'lerin satışı için alınan karar, ekonominin geleceği açısından atılan iyi bir adımdır"** denildi. Böylece, ekonomideki olumsuzlukların suçlusu bulunmuş oldu ve Kamu Iktisadi Kuruluşları (KIT), ekonomik krizin suçlusu ilan edildi.

Kredi talebi ile yollara düşen Özal Japonya'dan eli boş döndü

Özal davet etti: Gelin, sömürün!

19-24 Mayıs tarihleri arasında, kredi talebi ile yollara düşen Özal, Avrupa ve Amerika'dan sonra Ja-

Özal en iddialı olduğu alanda da tökezliyor

Özal Hükümetinin ekonomik hedeflerinin "hayal" olduğu bir bir ortaya çıkıyor

"Dışsatım patlaması" balonu sönüyor!..

Türkiye ekonomisinin 1985 yılı temel göstergelerine ilişkin istatistik veriler belirlenmeye ve buna dayalı olarak, Özal hükümetinin bütün ekonomik hedeflerinin **"hayal"** olduğu, bir bir açıklık kazanmaya başladı. Devlet Istatistik Enstitüsü'nün (DIE) geçtiğimiz günlerde açıklanan verilerine göre Türkiye'nin dışsatım miktarlarında önemli gerilemeler gözlenmeye başlandı ve böylece, **"dışsatım patlaması"** balonu sönmeye yüztuttu. DIE'nin açıklamasında, Ocak-Nisan 1985 dönemini kapsayan dört aylık sürede Türkiye'nin dışsatımının bir önceki yılın eş dönemine oranla yüzde 6 gerileyerek, 2 milyar 467 milyon dolardan 2 milyar 320 milyon dolara düştüğü belirtildi.

Çok daha önemlisi, DIE'nin verilerine göre, Türkiye'nin dışsatım miktarlarındaki gerilemeler, Şubat ayından itibaren hız kazandı ve dışsatımdaki düşüşler, güçlü bir eğilim haline gelmeye başladı. Nitekim, Türkiye'nin dışsatım miktarlarında bir önceki yılın eş dönemine oranla, Şubat ayında yüzde 17, Mart ayında yüzde 15 ve Nisan ayında da, yüzde 9 oranında gerileme gözlendi. Bilindiği gibi, Özal hükümeti, 1985 yılı için 8,3 milyar dolarlık dışsatım öngörmüş ve böylece, 1984 yılında 7,1 milyar dolar olarak gerçekleşen dışsatım miktarında, yüzde

Geçtiğimiz yılın eş dönemine oranla, içinde bulunduğumuz yılın ilk dört ayında Türkiye'nin dışsatım miktarında yüzde 6 gerileme gözlendi. Oysa, Özal hükümeti, Türkiye'nin dışsatımında yüzde 17'lik bir artış öngörmüştü.

Asalaklık

Özlem ÖZGÜR

YALNIZCA ekonomik alanda değil, toplum yaşamının bütün kesimlerinde Türkiye'nin beş yılda getirildiği nokta, tek kelimeyle korkunç ve tüyler ürperticidir. Kapitalizm, soygun ve sömürü düzeni demektir; ama, Türkiye kapitalizminin bugün geldiği yere bakınca, insanın, **"beterin de beteri varmış"** sözüne şapka çıkarası geliyor.

BIRKAÇ hafta önce boyalı basın çarşaf çarşaf **"vergi şampiyonları"**nı yayınladı; eksik olmasınlar, biz de Türkiye'de en çok paranın hangi uğraşlardan kazanıldığını öğrenmiş olduk. Istanbul'da, 1984 yılında en çok para kazanan yüz kişi arasında, iki genelev patronu var... Yine 1984 yılında Istanbul'un en çok para kazanan ikinci kişisinin adı Yüksel Titanoğlu'dur ve bu vatandaş, Hilton Oteli'nin kumarhanesini işletmektedir.

NORMAL ve **"olağan"** bir kapitalizmde, en yüksek gelir

Avrupa ve Amerika'dan sonra Japonya'dan da eli boş döndü. Kredi bulamayan Özal Japon tekellerinin Türkiye'de yatırım yapmasını sağlayarak döviz açığını hafiletmek istiyor.

Evren-Özal çetesi 1980 sonrası Uzakdoğu ülkelerini keşfe çıktılar. Bu kez de programda Japon sermayesinin yurda çekilmesi söz konusuydu. Işadamlarından oluşan 73 kişilik bir heyetle giden Özal, Japon işadamlarını Türkiye'de yatırım yapmaya teşvik edici beyanlarda bulundu.

Baskı ve terör altında ucuzlatılan işgücünü, yabancı sermayeye peşkeş çeken Özal "Çok geniş ülkeyiz, nereyi uygun görüyorsanız oraya gelirsiniz. Türkiye'de ucuz işgücü vardır" dedi.

Başbakan'ın bu açıklamaları, Türkiye kamuoyunda yankılandı. Türk-İş 1. Bölge Temsilcisi "Sayın Başbakan, içinde sakladığını nihayet açığa çıkardı" derken SODEP Başkan Yardımcısı Atila Sav ise, Özal'ın bu sözleri üzerine "Bu sözler, Türkiye'yi sömürge ilan etmek demektir." diyerek, Özal'ın Ekonomi Politikasına karşı duydukları tepkileri belirttiler.

Özal Japonya'dan aldığı yeni kimonosuyla

KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KI

Faiz oranları yüzde 57'ye yükseltildi

Özal hükümetinin, piyasaya sürülecek olan yeni devlet tahvillerini ihale ile özel bankalara satışa çıkarması (bono satışıyla devletin iç borçlanması), faiz oranlarının yüzde 53'ten yüzde 57 dolaylarına tırmanmasına neden oldu. 30 Mayıs günü, Merkez Bankası'nın devlet tahvillerinin satışı için açtığı ihaleye katılan özel bankalar, tahviller için yüzde 56 ile yüzde 58 arasında değişen faiz oranı teklif ettiler.

Devlet tahvillerine ödenecek olan faiz oranlarının yüzde 56 ile yüzde 58'lere tırmanmasına paralel olarak, bankalar gizli faiz yarışına girişti ve bu durum, halen yüzde 53 olan mevduat hesaplarına ödenen en yüksek faiz oranının, birkaç gün içinde yüzde 57 dolaylarına yükselmesine neden oldu. Konuyla ilgili uzmanlar, faiz oranlarını dolaylı tırmandırmayı amaçlayan bu uygulamanın çok tehlikeli olduğunu ve bunun, çok daha büyük boyutlarda, yeni bir bankerler faciasının yaşanmasına neden olabileceğini öne sürüyorlar.

Sermaye yükümlü olduğu verginin yarısını ödemedi

İşverenlerin, maliyeye beyan ettikleri ve yasal olarak ödemek zorunda oldukları vergi miktarının, yaklaşık yarısını ödemedikleri ortaya çıktı. Gümrük ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılan değerlendirmeye göre, 1984 yılının Ocak-Nisan dönemine ilişkin olarak işverenlerin beyan ettikleri ve ödemek zorunda oldukları, Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi'nin (KDV) miktarlarının 546 milyar lira olmasına karşılık, ancak 246 milyar lira tahsil edilebildi ve böylece, ödenmeyen vergi miktarı, toplam verginin yüzde 51'ini oluşturdu.

Gümrük ve Maliye Bakanlığı'nın saptamalarına göre, Ocak-Nisan 1985 dönemini kapsayan dört aylık sürede, gerçekleşen 270 milyar liralık KDV'nin 70 milyar lirası ve 295 milyar liralık Kurumlar Vergisi'nin 200 milyar lirası tahsil edilemedi.

NORMAL ve **"olağan"** bir kapitalizmde, en yüksek gelir elde edilen alanlarsa **"üretken"** sektörler olması gerekmez mi? En yüksek gelir elde edenlerin ilk sıralarında da, sanayi burjuvazisinin yeralmasından daha doğal birşey olabilir mi? Türkiye kapitalizminin, 1980 öncesine baktığımızde, en yüksek gelir gruplarının ilk sıralarında, ezici bir çoğunlukla sanayi burjuvazisini görüyoruz.

BUGÜN ise Türkiye kapitalizminde, en yüksek gelir elde edilen uğraşların en tepe noktalarında, üretim dışı ve **"asalak"** faaliyetler var. Hem de, ezici bir çoğunlukla... Banka ve sigortacılık, dışalım ve dışsatımcılık, yurtdışı müteahhitlik, alsatçılık, genelev patronluğu, deniz taşımacılığı, kumarhane işletmeciliği ve benzeri faaliyetler... Şimdi Türkiye'de, en çok para kazanılan uğraş alanları bunlar. 1984 yılının **"vergi şampiyonları"**na bakınca, ilk göze çarpanlar bunlar... Ancak, **"yasal"** ve **"olağan"** gibi görünen bu meslek sahiplerinin herbirinin yanına, birer parantez açıp, şu hünerleri de eklemek gerek: Kaçakçılık, rüşvetçilik, sahtekârlık, dolandırıcılık, vurgunculuk, devlet sırtında asalaklık ve daha niceleri...

GEÇTIGIMIZ günlerde, Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı bankaların 1984 yılı kârlarını öğrendik. Örneğin, Amerikan Express Bankası, Türkiye'ye 1 milyar 154 milyon lira sermaye getirmiş. Ve bu banka, geçtiğimiz yıl içinde, tamı tamına 4 milyar 66 milyon lira kâr etmenin yolunu bulabilmiş(!) Arap-Türk Bankası, daha da hünerli... Bu banka, Türkiye'ye 240 milyon lira sermaye ile gelmiş. Ve 1984 yılında, 2 milyar 4 milyon lira kâr etmiş. Yani, Arap-Türk Bankası, Türkiye'ye getirdiğinin sekiz katından fazlasını, bir yıl içinde geri götürmenin yolunu ve yöntemini bulabilmiş... **BÖYLESI** bir kapitalizm, görülmüş ve duyulmuş mudur? Türkiye'de, 1980 öncesinde sayıları dördü geçmeyen yabancı bankaların sayısının, bugün 25'lere tırmanmasının nedeni belli değil midir?

1980 öncesinde, faiz gelirlerine ek olarak, bütün bankacılık ve sigortacılık gelirlerinin ulusal gelir içindeki payı, yüzde 2,3'ü geçmemektedir. Türkiye kapitalizminde, 1984 yılında, elde edilen faiz gelirlerinin toplamı 1 trilyon 700 milyar liradır. Ve bu rakam, Türkiye'nin ulusal gelirinin yüzde 10'unu oluşturmaktadır. Yani başta banka sahibi holding patronları ve yabancı bankalar olmak üzere, 20-30 bin dolayında parababası aile, Türkiye kapitalizminde, faizcilikle ulusal gelirin yüzde 10'unu ele geçirmenin yolunu ve yöntemini bulabilmiştir...

ANCAK, Türkiye kapitalizminde, **"asalaklık"**ın ne denli akıl almaz boyutlara tırmandığını görebilmek için, ulusal gelirin yapısında meydana gelen çok **"köklü"** değişikliklere bakmak gerek. 1980 öncesine oranla, 1980 sonrası yıllarda, Türkiye'de gelir dağılımı tepe-taklak olmuş. **"Asalak"** faaliyetlerin dışında, bütün üretken sektörler, çalışanlar ve hemen herkes, kaybetmiş.

ÖRNEGIN, tarımsal gelirlerin ulusal gelir içindeki payı, yüzde 31'den yüzde 23'e gerilemiş. Üreticilerin ulusal gelirden aldıkları pay, yüzde 21,2'den yüzde 10,9'a maaşlıların payı da, yüzde 11,2'den yüzde 5,3' e düşmüş...

HERKESIN kaybettiği bu ortamda elbette malı alıp götüren birileri bulunur. Nitekim, aynı dönemde, hizmet sektörü olarak anılan bankacılık, sigortacılık, iç ve dış ticaret, serbest meslek ve benzeri faaliyetlerden elde edilen gelirlerin, toplam ulusal gelir içindeki payı yüzde 29'dan yüzde 49'a tırmanmış...

SÖZÜ fazla uzatmaya gerek var mıdır? Bütün bu örnekler, Türkiye kapitalizminde, **"köşeyi dönmenin"** yolunun **"asalak"** faaliyetlerden geçtiğini göstermiyor mu?

da 7,1 milyar dolar olarak gerçekleşen dışsatım miktarında, yüzde 17'lik bir artış hedeflenmişti.

DIE'nin istatistikleri, Türkiye ekonomisi açısından çok daha tehlikeli bir durumun ortaya çıkmaya başladığını, dış ticaret açıklarının tırmanışa geçtiğini ve ufukta, yeni bir döviz bunalımının göründüğünü gösteriyor. DIE'nin istatistiklerine göre, Ocak-Nisan 1985 döneminde, dışsatımdaki gerilemelere karşılık dışalım miktarlarının tırmanması, Türkiye'nin dış ticaret açığının bir önceki yıla oranla yüzde 61 dolayında artmasına neden oldu ve ticaret açığı, 638 milyon dolardan 1 milyar 26 milyon dolara yükseldi.

Enflasyon ve ötekiler

Bilindiği gibi, Özal hükümeti, enflasyon oranının 1985 yılında yüzde 25'e ve 1986 yılında, yüzde 15'e düşürüleceğini ilan etti. DIE'nin toptan eşya fiyatları indeksine göre ise, Ocak-Nisan 1985 dönemini kapsayan dört yıllık sürede, fiyatlar yüzde, 18,3 ve Nisan 1984-Nisan 1985 dönemini kapsayan son bir yıl içinde de, yüzde 51,3 oranında artış gösterdi. Için-

de bulunduğumuz yılın ilk dört ayında gözlenen yüzde 18,3'lük fiyat artışı, yıllık yüzde 59'luk bir enflasyon hızına denk düşüyor ve bu durum, yaşanan enflasyonun Özal hükümetinin tahminini katladığını gösteriyor.

● Özal hükümeti, 1984 yılı bütçesinin 300 milyar lira açıkla kapatılacağını söyledi. Bundan birkaç hafta önce, 1984 yılı bütçesinin kesin rakamları belli oldu ve bütçe, 917 milyar lira açık verdi. Hükümet 1985 yılı bütçe açığının 500 milyar lira olacağını söyledi. IMF ve OECD'nin hesaplamalarına göre, 1985 yılı bütçesi 1,5 trilyon lira açık verecek.

● Özal hükümeti, doların 1985 yılında 475 lira olacağını ilan etti ve ekonominin bütün hesaplarını bu varsayıma dayandırdı. Oysa dolar, daha 1985 yılının beşinci ayı dolmadan 550 liraya merdiven dayadı.

SA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...

Yabancı sermaye "asalak" alanlara yöneldi

Son yıllarda, Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin üretken sektörlere yatırım yapmadığı, üretim dışı sektörleri ve "asalak" alanları tercih etmeye başladığı belirlendi. Yabancı Sermaye Koordinasyon Derneği'nin (YASED) geçtiğimiz günlerde yayınlanan bir araştırmasına göre, 1984 yılında 52 yabancı kuruluş Türkiye'ye 4 milyar 700 milyon lira tutarında sermaye getirdi ve bunların 51'i, hiçbir yatırımda bulunmayarak, dış ticaret, turizm, pazarlama, bankacılık ve benzeri, üretim dışı alanlarda faaliyet göstermeye başladılar.

YASED'in araştırmasına göre, 1984 yılında Türkiye'ye gelen 52 yabancı sermayeli kuruluştan yalnızca birisi yatırımda bulundu ve bu kuruluş da, lüks lambalarının fitillerini üretmek amacıyla faaliyete geçti.

Serbest bölgeler yasası TBMM'nde

"Serbest Bölgeler Kanunu" tasarısı Özal hükümeti tarafından kabul edilerek, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) sunuldu. Ilgili yasa tasarısına göre, Mersin, İzmir ve Antalya illerinde kurulması kararlaştırılan serbest bölgelerde, sanayi, ticaret, bankacılık ve dış ticaret alanlarında faaliyet gösterilecek ve buralarda çalışan, yerli ve yabancı kuruluşlardan hiçbir vergi alınmayacak. Serbest bölgelerin kurulması ve bütün hizmetler için gereken paralar, devlet bütçesinden karşılanacak.

Yasa tasarısına göre, serbest bölgelerde çalışacak işçilerin sendikalarda örgütlenmeleri, grev yapmaları ve toplu sözleşme görüşmelerine oturmaları yasaklanıyor ve böylece, işçilerin **"asgari ücret"**le çalışmaları yasal hale getiriliyor. Yasa tasarısının gerekçesinde, Türkiye'de serbest bölgeler kurulmasının Dünya Bankası tarafından desteklendiği ve altyapı tesislerinin yapımının, bu kuruluştan alınacak kredilerle karşılanacağı belirtildi.

Cenevre görüşmeleri başlarken Sovyet önerileri ve ABD'nin uzay projelerine artan tepkiler umut yaratırken, Reagan yönetimi uzlaşmaz tavrını değiştirmeye niyetli değil

ABD uzlaşmaz tavrını değiştirecek mi?

Cenevre'de 30 Mayıs günü ABD-Sovyetler Birliği arasındaki silahsızlanma görüşmelerinin ikinci turu beş haftalık bir aradan sonra yeniden başladı. Sovyet delegasyonu başkanı **Karpow**, dünya halklarının bu görüşmelerden somut sonuçlar beklediğini basına açıklarken ABD'nin uzayı silahlandırma yönünde attığı adımların görüşmelerde bir anlaşmaya varma şansını önemli ölçüde engelledliği üzerinde de durdu.

12 Mart'ta başlanmış olan görüşmelerde Sovyet tarafının yaptığı çeşitli önerilere karşın ABD' nnin esneklik göstermemesi nedeniyle hiçbir olumlu adım atılabilmiş değil. ABD delegasyonu başkanı **Max Kampelman**'ın Cenevre' ye varır varmaz ABD'nin yaklaşımında bundan böyle de hiçbir değişiklik olmayacağını belirtmesi **Reagan** yönetiminin "Yıldızlar Savaşı" programını bu görüşmelerin dışında tutma yönündeki tavrını sürdüreceğini gösteriyor.

Öte yanda ABD'nin Stratejik Savunma Girişimi (**SDI**) adlı "Yıldızlar Savaşı" projesinin gittikçe daha geniş çevrelerin olumsuz tepkilerine yol açtığı da bir gerçek. ABD, Avrupalı müttefikleri arasında bütün çabalarına karşın istenilen desteği sağlayamadı. Bu konuda ABD'ye en fazla davranışın Federal Almanya'yı Avrupalı dostlarından koparacağını, Kohl hükümetinin Avrupa ülkeleri ile birlikte tavır alması gerektiğini savunuyorlar. Bu çevreler, Federal Almanya'nın **SDI** projesine katılmak yerine, stratejik ve ekonomik bağlarının güçlü olduğu komşusu Fransa'nın uzay projesinde yer almasında yarar görüyorlar.

Son aylardaki gelişmeler, Haziran ayı içinde Batı Avrupa'ya gelecek olan ABD Başkan Yardımcısı **Bush**'un işinin hiç de kolay olmayacağını gösteriyor. Kimi değerlendirmelere göre ise ABD, yönetimlerin katılımını beklemeden, Batı Avrupa'daki silah tekelleriyle projeye ilişkin bazı anlaşmalar yapmanın yollarını arıyor.

Reagan yönetimi, Cenevre görüşmelerinde kilit sorun haline gelmiş olan uzayı silahlandırma projeleri konusunda kendi ülkesinde de politikacılardan, barış örgütlerinden, dini gruplardan, sendikalardan, ve bilim çevrelerinden gelen baskı altındadır. Bunların arasında eski savunma ve dışişleri bakanları **Mc. Namara** ve **Kissinger** de yeralmaktadır. Mayıs ayı sonunda ise, aralarında Nobel ödülü sahipleri de olmak üzere 54 önemli Amerikalı bilim adamı **Reagan** yönetiminden ve Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı **Gromiko**'nun aldıkları karara göre yeni görüşmelerde uzay silahları, kıtalararası stratejik atom füzeleri ve orta menzilli atom füzeleri birlikte ele alınacaktı. Bu görüşmeleri öncekilerden farklı kılan da tüm silah sistemlerinin birbirine bağlı olarak ele alınmasıydı. Görüşmelerin amacı ise Sovyetler Birliği ve ABD ortak açıklamasında net bir şekilde belirtildiği gibi uzayın silahlandırılmasını engellemek, dünyadaki silahlanma yarışını durdurmak, uzun ve orta menzilli atom füzelerinin azaltılması ve stratejik silah dengesini daha alt bir düzeye indirmek idi.

Kuşkusuz, 12 Mart'ta başlamış olan ve bir buçuk ay kadar süren ilk turun sonunda bütün bu karmaşık sorunlarda bir sonuca varılması beklenmiyordu. Ancak, her iki tarafın da Ocak ayı içinde belirlenen amaçlar çerçevesinde somut sonuçlar almaya hazır olduklarını gösteren bazı pratik adımları atmaları sözkonusuydu. Oysa **Reagan** yönetimi görüşmeler süresindeki girişimleriyle sonuç almaya hiç de niyetli olmadığını sergilemişti. Cenevre görüşmeleri süresince ABD temsilcisi adeta ne üzerinde konuşmaya gitmiş olduğunu unutmuş gibi davranıyor, **Reagan** yönetiminin hiç Mayıs ayı sonunda Batı Avrupa'nın 12 sosyalist ve sosyal demokrat partisinin temsilcileri Paris'de yaptıkları toplantıda ABD' nin uzayı silahlandırma programını eleştirdiler.

Brandt ve Craxi Moskova'da

Yine Mayıs ayı sonlarında Moskova'yı ziyaret eden SPD Başkanı **Willy Brandt** ve Italya Başbakanı **Bettino Craxi**, Federal Almanya ve Italya ile Sovyetler Birliği'nin ayrı askersel paktlara dahil olmalarına rağmen, dünyada ve uzayda silahlanma yarışına son verilmesi yönünde işbirliği içinde çalışabileceklerini ele alıyorlardı.

Bu koşullarda Cenevre görüşmelerinin ikinci turunun büyük umutlarla başladığı söylenemez. Ancak, silahlanma yarışını durdurma yönünde atılacak pratik adımlar Sovyetler Birliği tarafından önerilmiştir. Bu öneriler ve girişimler gittikçe daha geniş güçler tarafından desteklenmektedir. Öte yanda ABD'nin uzay projelerinin Avrupa'nın güvenliğini sağlayamayacağı, teknik açıdan ise "uzay pastasının belki de ancak kırıntılarının Avrupa tarafından toplanacağı" yönünde yaygınlaşan görüşler **SDI** projesine karşı tepkileri de arttırmıştır. Görüşmelerin ikinci turunda ABD yönetimi üzerinde bu yön-

Sağ'ın seçimlerde sol güçleri geriletme planı boşa çıktı

Yunanistan'da seçimler bitti, şimdi "dönüşüm" için mücadele başlıyor

Ahmet KARDAM

Dünya kamuoyunun da büyük bir ilgiyle izlediği Yunanistan'daki seçim kampanyası 2 Haziran Pazar günü yapılan seçimlerle noktalandı. Iktidardaki Papandreu'nun partisi PASOK, bundan 4 yıl önce yapılan seçimlere kıyasla oy kaybına uğramasına ve mecliste sandalye sayısının azalmasına rağmen, hükümeti tek başına kurmasına olanak sağlayacak oranda oy toplayarak seçimlerin galibi oldu. Mitsotakis'in liderliğindeki gerici ana muhalefet partisi Yeni Demokrasi'nin 1981'deki seçimlere kıyasla oylarını yüzde 5 oranında artırması, seçimlerden yenik çıkmasını engelleyemedi. Ülkenin üçüncü büyük partisi olan Yunanistan Komünist Partisi (KKE) ise, dört yıl öncesine kıyasla yüzde 1'lik oy kaybına uğradı ama 12 milletvekili çıkartarak meclisteki sandalye sayısını korudu.

Gerek PASOK'un ve gerekse ülkenin ikinci büyük partisi Yeni Demokrasi'nin, seçim kampanyalarının yürütülmesini iki Amerikan reklam şirketine vermiş olmaları seçim atmosferine tümüyle Amerikanvari bir hava kazandırdı. Futbol maçını andıran bu şamatalı kampanya boyunca PASOK seçim propagandasını tümüylé **"korkutmacayà"** dayandırdı. Seçmen yığınlarına söylenen şuydu: **"Eğer oylarınızı PASOK'a vermezseniz iktidara sağ gelir."** Ama iktidara sağ gelirse PASOK iktidarından farkı ne olur sorusuna **"çok kötü olur"**dan başka verilebilecek net bir yanıt yoktu. Bu korkutmaca o ölçülere vardırıldı ki, eğer iktidara Yeni Demokrasi Partisi gelecek olursa, albaylar cuntası döneminde olduğu gibi insanların adalara sürgüne gönderilecekleri bile söylendi. Bu **"korkutmaca"** propagandasının hedefi Yeni Demokrasi Partisi değil, Komünist Partisi'ydi. Nitekim seçim sonuçları da bunu kanıtladı. Yeni Demokrasi Partisi, PASOK' un eski seçmenlerinden bir kısmını kendisine çekerken Komünist Partisi de eski seçmenlerinden yüzde 1'inin PASOK'a kaymasını engelleyemedi.

PASOK'un Komünist Partisini hedefleyen seçim taktikleri, **"yoksa sağ gelir"** korkutmacasından ibaret kalmadı. Yalan ve sahtekârlık da başvurulan yöntemler arasındaydı. Bunların basında, **"Komünist Partisi seçimlerde PASOK'u destekliyor"** yalanı geliyordu. Bu uydurma iddia yalnız seçim alanlarında megafonlarla bağırtırılmakla kalmadı; PASOK militanları koltuklarının altına Komünist Partisi' nın gazetesi **"Rizospastis"**i sıkıştırarak ve kendilerine **"komünist"** süsü vererek bu yalanı seçmenlerin evlerine kadar taşıdılar. Yunanistan Komünist Partisi seçim kampanyası boyunca bir de sahtekar-

Partisi Genel Sekreteri **Florakis**, özetlé şu görüşlere yer verdi:

"Seçim sonuçları, sağın amacının sol güçleri zayıflatmak olduğunu kanıtladı. Fakat bu amaçlarına ulaşabilmiş değiller. PASOK'un solundaki güçler yok edilemedi.- Seçim sonuçlarının hiçbir şekilde yansıtmadığı KKE'nin gerçek gücü, seçim sonrasında ortaya çıkacak yeni politik gruplaşmalarda görülecektir. 'Dönüşüm' için verilen mücadele bundan böyle yeni bir hız, yeni bir iyimserlik ve yeni bir güç kazanarak sürecektir."

Nitekim, seçimlerin hemen öncesinde PASOK' tan istifa eden ikisi bakan dört parlamenterin önümüzdeki günlerde ayrı bir parti kurmaları ve bu partinin Komünist Partisiyle işbirliği içine girmesi bekleniyor. Ne Yeni Demokrasi Partisinin ne de PASOK'un hükümeti tek başlanna kuracak bir çoğunluk kazanamaması sonucu, Komünist Partisinin parlamentoda kilit bir konum elde etmesinden korkan ABD yönetimi ve NATO'cu çevreler, Papandreu'nun seçimleri tek başına kazanmasıyla şimdi rahat bir nefes almışa benziyorlar ve basına yaptıkları açıklamalarda da bu sevinçlerini saklamıyorlar. Ama eğer PASOK'tan ayrılan bu ünlü politikacıların parti kurma planları gerçekleşir ve bu parti **"Yunanistan'da köklü dönüşümler"** için Komünist Partisi'yle birlikte ortak bir mücadeleye atılırsa, ABD yönetiminin ve NATO'cuların bu sevinçleri kısa ömürlü olmaya mahkum.

Kısacası, seçimden çok bir futbol maçını anımsatan ve ana hedefin Yunanistan Komünist Partisi olduğu bu seçimlerin parlamentoya yansıyan sonuçları madalyonun yalnızca bir yanıdır. Seçim kampanyası ve seçimler artık geride kaldı. **"Köklü dönüşümler için mücadele"** asıl şimdi başlıyor. Komünist Partisinin savunduğu bu dönüşümleri vaad ederek dört yıl önce iktidara gelmiş olan Papandreu, bu dört yıl boyunca cumhurbaşkanı Karamanlis'in kendisine engel olduğunu iddia etti. Şimdi artık Karamanlis yok. Davul da tokmak da PASOK'un elinde ve elini tutan da yok. Yani, halka verilen sözlerin tutulmaması için hiçbir bahane kalmamış durumda.

Evet, Yunanistan'da **"köklü dönüşümler"** için bir mücadele dönemi başlıyor; halk yığınlarına ve komünistlerle dönüşümlerden yana sosyalistlerin daha geniş bir işbirliğine dayanacak yeni bir mücadele...

SEÇİM SONUÇLARI

	1981	1985

karşın istenilen desteği sağlayamadı. Bu konuda ABD'ye en fazla destek olan **Kohl** hükümeti bile, barış güçleri, sendikalar ve sosyal demokrat çevrelerin yanısıra şimdi de FDP'den gelen tepkilerin baskısı altında eskisi kadar rahat davranamıyor. Federal Almanya' da sosyal demokratlar ve FDP çevreleri Federal Almanya'nın "Yıldızlar Savaşı" projesi (SDI)' ye katılmasına karşı çıkarken, bu

Nobel ödülü sahipleri de olmak üzere 54 önemli Amerikalı bilim adamı, **Reagan** yönetiminden uzayın silahlandırılması çalışmalarını durdurmasını ve uzaya silah yerleştirilmesinin yasa dışı ilan edilmesini istediler. Çağrı, "Bilimadamları Ulusal Akademisi" üyesi 700 bilim adamının imzasını da taşımaktaydı.

Hatırlanacağı gibi 8 Ocak 1985' de ABD Dışişleri Bakanı **Shultz**

miş olduğunu unutmuş gibi davranıyor, **Reagan** yönetiminin hiçbir koşulda "Yıldızlar Savaşı" programını gerçekleştirmekten vazgeçmeyeceğini açıklıyordu.

Son derece pahalı teknolojiler gerektiren bu programla ABD, uzayda silahlanma yarışını olağanüstü boyutlara tırmandırmaya hazırlanırken, NATO içinde ve dışında 17 müttefikine de 60 gün içinde yanıtlamalarını istediği ultimatom tarzında bir mektup göndererek onlardan programa katılmalarını istemişti. Gerçeklere gözünü kapayamayan pekçok kişi şimdi şu soruları soruyordu: **"Acaba ABD uzayda silahlanma yarışının engellenmesinden ne anlıyor?" "Amerikalılar Cenevre'ye ne konuşmaya gittiler?"**

Öte yandan Sovyetler Birliği Cenevre görüşmelerinin başarılı bir sonuca varması için ABD'ye görüşmeler süresince birtakım somut adımlar atılmasını önermişti. Bu öneriler arasında görüşmeler süresince uzay silahlarının geliştirme, denenme ve yerleştirilme çalışmalarının durdurulması ve her iki tarafın da stratejik silah üretimini dondurmaları yer almaktaydı. Ayrıca Sovyetler Birliği Pershing-II ve Cruise füzelerine karşı Avrupa'da giriştiği önlemleri ve orta menzilli füzeler yerleştirmeyi Kasım ayına kadar geçerli olmak üzere durdurmuş ve ABD'den de Batı Avrupa'ya yeni atom füzelerinin yerleştirilmesini durdurmayı talep etmişti.

Cenevre görüşmelerini sonuç alıcı ve verimli bir hale getirmeyi amaçlayan bu girişimler ABD yönetimince "Sovyet propagandası" olarak nitelendirilip dikkate alınmadı. Ancak ABD yönetimi dışında hiçbir yönetim de bu önerileri görmezden gelemedi ve girişimler dünya kamuoyunda olumlu tepkilere yolaçtı.

Geçtiğimiz aylar boyunca ABD'nin görüşmeleri zorlaştırıcı tavrı, "teknolojide yeni olanaklar açacak bilimsel bir araştırma" diye reklamını yaptığı uzayı silahlandırma projesi, gittikçe daha geniş çevrelerde SDI'ye karşı kaygıları arttırırken, Sovyet önerilerine olumlu tepki gösteren Batı Avrupa'nın sosyal demokrat yönetimleri ve politikacılar ile sosyalist ülkeler arasında yakınlaşma oldu, gelişen ikili ilişkilerle yumuşama yönünde adımlar atıldı.

karşı tepkileri de arttırmıştı. Görüşmelerin ikinci turunda ABD yönetimi üzerinde bu yöndeki baskıların artması onları bazı konularda daha esnek davranmaya zorlayabilir. İkinci turda bir ilerleme sağlamak Amerikan tarafının şimdiye kadarki tutumunda yapıcı bir değişiklikle mümkün olabilecektir.

Partiler	1981 Oy oranı	1981 Sandalye sayısı	1985 Oy oranı	1985 Sandalye sayısı
PASOK	48,1	174	45,8	161
YD	35,9	113	40,8	126
YKP	10,9	13	9,9	12
Diğer partiler	5,1	-	3,3	1
Toplam	100,0	300	100,0	300

Seçim sonuçlarının kesinleşmesinden sonra bir basın toplantısı düzenleyen Yunanistan Komünist Partisi seçim kampanyası boyunca bir de sahtekarlığa karşı mücadele etmek ve seçmenlerine **"PASOK'u desteklemediklerini"** anlatmak zorunda kaldı. Kısacası, PASOK'un tek başına hükümet kurmasını sağlayan oylar, **"bilinçli"** oylardan çok yalana ve korkutmacaya dayandırılmış bu Amerikanvari reklam kampanyasıyla elde edilen oylardı.

GÖRÜŞMELER BOYUNCA KİM NE YAPTI?

SSCB

UZAY

Sovyetler Birliği 1983 Ağustos'unda almış olduğu uzaya uydusavar silahları ilk yerleştiren taraf olmama kararını koruyor. 7 Nisan 1985'te Sovyetler Birliği Cenevre görüşmeleri süresince uzay silahlarının geliştirilmesine yönelik araştırma çalışmalarının, deneme ve yerleştirmelerin dondurulmasını önerdi.

STRATEJIK SİLAHLAR

7 Nisan 1985'te SBKP Genel Sekreteri Gorbaçov her iki ülkenin de görüşmeler süresinde stratejik saldırı potansiyelini dondurmalarını önerdi.

PERSHING-II VE CRUISE

7 Nisan 1985'te SSCB Pershing-II ve Cruise füzelerine karşı giriştiği tüm önlemleri ve Avrupa'ya orta menzilli füze yerleştirilmesini durdurdu. Bu karar 1985'in Kasım ayına kadar geçerli.

ABD

UZAY

1985'in Temmuz ayında ABD uzayda uydusavar silahlarının deneme programı (ASAT)'ı başlatacak.
ABD, Sovyetler Birliği'nin bu alandaki moratoryum önerisini reddetti. ABD yönetimi "Yıldızlar Savaşı" projelerini olağanüstü yüksek fonlarla yürütmeyi planlıyor.

STRATEJIK SİLAHLAR

42 yeni MX atom füzesinin yapımına başlanmasının ardından, ABD yönetimi 12 yeni füze yapımı için fon ayrılmasına karar verdi. Yeni "Trident" füzeleri ve diğer stratejik bombardıman uçaklarının yapımı da sürüyor.

PERSHING-II VE CRUISE

ABD Batı Avrupa'ya Pershing-II ve Cruise füzelerinin yerleştirilmesini bütün hızıyla sürdürüyor.

Sudan'da demokratik bir hükümet kurulması isteniyor

Sudan demokrasi güçleri gelecekten umutlu

Kuzeydoğu Afrika ülkelerinden Sudan'da 6 Nisan günü ordunun yönetime el koymasıyla işbaşına geçen **General Abdürrahman Siwar el-Dahab**, geniş halk yığınlarından gelen taleplerle **Numeyri** rejiminin ülkede ekonomik, toplumsal ve hukuksal alanlarda açtığı derin yaraları kapatmak için önlemler almayı sürdürüyor.

Hatırlanacağı gibi yönetime el koyduğunda, **Numeyri**'nin politikasına karşı sürdürülen grevlerin sona ermesi çağrısında bulunan **Dahab,** öte yandan eski Anayasayı iptal etmiş, Numeyri'nin yandaşlarını tutuklamış, **Numeyri** döneminin yolsuzluklarını araştırmak üzere özel bir komisyon kurmuş, politik tutukluları serbest bırakmaya başlamıştır. Askeri yönetim ülkenin sorunları üzerine **"Sudan'ın Kurtuluşu için Ulusal Güçler Bloğu"** temsilcileriyle de görüşmeleri sürdürmektedir. 5 Nisan'da kurulmuş olan bu blok sendikalardan ve aralarında 16 yıldır ağır baskılar altında gizli çalışan Sudan Komünist Partisi de olmak üzere çeşitli partilerden meydana gelmiştir. Bu görüşmeler süresinde **Dahab** yönetimi, Blok tarafından önerilen bir yıllık bir geçiş döneminde özgür seçimlerin yapılabileceği bir ortamın hazırlanmasını kabul etmiştir.

Darbeden sonra **"Humanite"** gazetesi Sudan Komünist Partisinin 18 yıldır illegal yaşayan Genel Sekreteri **Ibrahim Noguoud** ile bir röportaj yaptı. Komünist Partisinin temsilcileri Askeri Konsey'le ve diğer partilerle görüşmelere katılmaktaydılar. Parti artık yan legal bir konumdaydı. Ancak **Noguoud** istikrarsız politik koşullar nedeniyle hiç terketmediği ülkesinin başkentinde yine illegal yaşamayı sürdürüyordu.

Parti, güçlerini toparlamakta, yeniden örgütlenmekte ve tam anlamıyla legaliteye geçiş koşullarını değerlendirmekteydi. Sudan' daki yönetim değişikliği ve demokrasi güçlerini bekleyen görevler üzerine ışık tutucu bilgiler veren **Noguoud,** darbeyi Sudan halkının bir zaferi olarak değerlendirdi. Darbe öncesinde ordu, silahlı bir devirmeye karşı olmakla birlikte genç subaylardan gelen baskı askeri hiyerarşiyi etkilemişti.

Şu anda Askeri Konsey'in elinde çok yetki olup, bu yetkilerin ordu, hükümet, partiler ve sendikalar tarafından paylaşılması gerekiyordu. Gerçi Sudan'da darbeden sonra 25 yeni parti kurulmuş Sudan Komünist Partisi yan legal bir konuma gelmişti. Ayrıca devlet başkanı General **Dahab**'ın üyesi olduğu Demokratik Birlik Partisi ve Umma Partisi gibi eski burjuva partilerinin de özgürlükler için çalıştığı izlenmekteydi. Ancak, Sudan gibi 28 yıllık bağımsızlık tarihinde sadece altı yıl sivil hükümete sahip olmuş bir ülkede çok boyutlu bir demokrasi mücadelesi gerekmekteydi. Bunların en başında ise **Numeyri** diktatörlüğünün kalıntılarının temizlenmesi, işbirlikçilerinin sanık sandalyesine oturtulması ve en başta ABD olmak üzere emperyalist yabancı sermayeye karşı alınacak önlemler gelmekteydi.

Sudan'da **Numeyri**'nin izlediği yabancı ve özellikle ABD askeri ve ekonomik yardımlarına dayanan politika (Sudan Afrika'da Mısır'dan sonra en fazla ABD yardımı alan ülkedir) ülkeyi derin bunalıma sürüklemişti. Kişi başına yılda 380 dolar gelir ile dünyanın en yoksul ülkeleri arasında olan Sudan'ın dış borçları 9 milyar doları aşmıştı.

Kendisiyle yapılan görüşmede **Noguoud**'un vurguladığı gibi Sudan'ın bu ağır bunalımdan kurtulmasının tek yolu IMF'nin direktiflerini reddetmek, **Numeyri** tarafından yaratılmış parazit kapitalist sektöre el koymak ve yurt dışına kaçırılmış olan paraları geri almaktan geçmekteydi.

Öte yanda Sudan'ın tarım alanındaki bağımlılığı da yıldan yıla artmıştı. Özellikle ABD'den ithal edilen buğday ülke için bir baskı unsuru meydana getirmekteydi.

Sudan Komünist Partisi, ülkenin az gelişmişliğinin de hesaba katıldığı koşullarda demokratik bir hükümetle krizi aşmak için beş veya altı yıl gerekebileceğini, demokratik bir hükümet olmadığı koşullarda ise buna hiç imkân olmadığının şimdiye dek kanıtlandığını vurgulamaktaydı.

Yeni yönetimin önündeki en büyük tehlikelerden birini faşist bir örgüt olan Müslüman Kardeşler Örgütü **Numeyri**'nin işbirlikçileri ve dağıtılmış olan eski polis örgütünün 45 bin üyesi oluşturuyor. Bu örgütün üyelerinden şimdiye dek üç bin kişi tutuklanmış durumda ve bu gruplanın CIA tarafından yönlendirildiği biliniyor.

Öte yanda ülkenin Güneyinde yaşayan ve bağımsızlık isteyen Hristiyan halka karşı **Numeyri**' nin silahlı güçleri harekete geçirmesi sorunları büsbütün büyütmüştü. Şimdi ise ülkenin güneyinde **"Sudan Halk Kurtuluş Hareketi"** önemli bir rol oynuyor. Bu örgütün lideri **Albay John Garang** Sudan'ın birliğini ve hem Güney, hem de Kuzey Sudan'da sosyal değişimlerin gerçekleşmesini istiyor. **J.Garang** bu tür talepleri olan ilk Güney Sudan politikacısı.

Darbeden sonraki koşulları değerlendiren Sudan Komünist Partisi ülkedeki demokratik gelişmeler açısından ümitli. Öte yanda, yeni yönetimin Etyopya ve Libya ile ilişkileri normalleştirmeye çaba göstermesi, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkileri geliştirmekten yana olması da dış politikadaki olumlu adımlar. Sudan Komünist Partisi, tüm haklarını kullanarak işçileri harekete geçirmek, başta şeriat yasaları olmak üzere tüm anti-demokratik yasaları kaldırtmak, sağ ve solun demokratik güçlerini birleştirmek için ve ordunun sürekli iktidarda kalmasını isteyenlere karşı mücadeleyi amaçlıyor.

Seçim sonuçlarının açıklanmasından sonra düzenlediği basın toplantısında YKP Genel Sekreteri H. Florakis ünlü besteci Theodorakis (solda) ve PASOK'dan ayrılan eski bakan Drettakis'le (sağda) birlikte

Florakis: "Sağın yenildiğini söylemekte acele etmeyelim"

YKP'nin seçim sonuçlarını nasıl değerlendirdiğinin açıklanmasından kısa süre sonra YKP Genel Sekreteri H. Florakis gazetecilerin sorularını cevapladı.

Soru: "Yeni politik gruplaşmalar" derken ne kastediyorsunuz? Biraz daha somut söyleyebilir misiniz?

Florakis: Kesinlikle yeni politik gruplaşmalar doğacaktır. Seçim sonuçlarından görüldüğü gibi PASOK 161 sandalye elde etti. Bunun parlamentoda zayıf bir çoğunluk olduğu söylenebilir. Bu nedenle, PASOK'un yurt içi ve dışındaki sağ güçlerin baskısıyla daha da tutucu bir politikaya yöneleceği beklenebilir. Fakat buna karşılık, YKP'nin radikal sosyalistlerle, ve dönüşüm için savaşan diğer güçlerle işbirliği gelişmesi, yeni seçimlerin yapılabileceğini söylemiştiniz. Hala böyle mi düşünüyorsunuz?

Florakis: Önümüzde büyük güçlükler var. Burada önemli olan seçim sonuçları değil. Sınıf savaşımı kesinlikle sertleşecektir.

Soru: YKP seçimlerle birlikte ülkede oluşan koşullardan memnun mu?

Florakis: Genelde evet. En önemlisi, iyimser olmamız. İyimserliğimiz, seçim sonuçlarıyla, YKP'nin gerçek etkinliği arasında tam bir uçurum bulunmasından kaynaklanıyor. Her zaman seçim sonuçları önemli değildir. Önemli olan Parti'nin gerçek etkinliğidir. PASOK'un parlamento grubunun yapısı da unutulmamalıdır. Yeni Demokrasi Partisi içindeki PASOK'la işbirliği yaptır: Biz gerçek bir dönüşüm istiyoruz. Bu, NATO ve AET'den çıkılması, ülkedeki Amerikan üslerinin kapatılması, Brüksel'de değil Atina'da yapılan bir ekonomi politikası ve toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesi anlamına gelen ulusal bağımsızlık politikasıdır. Bunlar kimseye ikram edilmez. Dönüşüm, ülkedeki halk hareketi tarafından gerçekleştirilebilir ve gerçekleştirilecektir.

Soru: Değerlendirmenizin son cümlesi oldukça saldırgan...

Florakis: Hayır, neden? Yunan halkının dönüşüm uğrundaki savaşımında YKP'nin gücü yansıyacaktır. Hiçbir zaman PASOK'a karşı değil, kimden gelirse gelsin, her gerici adıma, her türlü gerici politikaya karşı savaşacağız. Şimdiye kadar yaptığımız gibi.

Değersiz ve sahte sanatı, değerli ve gerçek sanattan ayırmada eleştirinin görevi

Halkçı sanat ve sanatın yığınsal karakteri üstüne

D. LICHATSCHOW
Sovyet Bilimler Akademisi üyesi

Akademi üyesi, yazınbilimci D. Lichatschow'un, "Halkçı sanat ve sanatın yığınsal karakteri" konusunda "Literaturnaya Gazeta" dergisince açılan bir tartışmanın sonuçları üzerine görüşlerinin yer aldığı bu yazısı, Sovyet Bilimler Akademisi'nin yayınladığı "Toplum Bilimler" dergisinin 84/1 sayısında yayınlandı. Sümeyra Çakır tarafından Türkiye Postası için Almancadan Türkçeye çevrildi ve kısaltıldı

Popüler olan ve olmayan kültür

Anlaşmazlık aslında şu sorudan çıkıyor: Kültür nedir? Kültürün herkesi hoşnut edecek bir tanımını ben de yapamam. Ama, önem verilmesi gereken birkaç özelliğine değinmek istiyorum. Kültür, her insan için herşeyden önce bölünmez bir bütünlüktür. İstemlerimizi bazı durumlarda belirli bir kültürün, başka durumlarda ise başka bir kültürün giderdiğini öne sürmek anlamsızdır. Kültür, çağrıldığında şişeden çıkan ruh gibi ortaya çıkmaz. İnsan bir kültüre bütünüyle aittir. Onunla doludur ve onunla beraber akar.

Kültür, şöhretler ortaya çıkaran popüler kültür ve yalnızca bir azınlığın tanıdığı popüler olmayan kültür olarak bölünemez. Shakespeare'in tiyatro eserlerinin kültürü değerini hiçbir zaman yitirmeyecek. Bu onun, yaşadığı zamanda çok şöhretli yada hiç tanınmamış olmasına bağlı değildir. Kültür bir eserin ortaya çıktığı dönemdeki popülerliği ile ölçülemez. Belirli bir kültürün veya kültür türünün popüler olması başka bir konudur...

-Kimilerine göre-: **"Mozart kendi çağına uygundu. Zaman Makinesi adlı pop müziği topluluğu kendi çağına..."** Ben Mozart'ı seviyorum, ama bu yüzden de 18. yüzyıla ait olduğumu sanmıyorum. İşte, kültürün, böylesine; zamanı yenme, geçmişi, bugünü ve geleceği birleştirme yeteneği vardır.

***

Kültür tarihi insan belleğinin tarihidir

Bellek (hafıza), kültürün dayandığı en önemli temellerden biridir. Kültürün yaratılmasına insanlığın bütün kuşakları katılmıştır.

İnsanlığın kültürü, dehaların eseri değildir. Dehalar da belirli bir kültür zemini üzerinde ortaya masıyla ve bazen de olağanüstü değerlerin acıklı bir şekilde yitirilmesine rağmen oluşur. Kültür tarihi; insan belleğinin tarihidir; belleğin gelişmesinin derinleşmesinin ve olgunlaşmasının tarihidir.

Belleğin özellikleri ilgi çekicidir! Bireyin ve toplumun belleğinde, çoğunlukla ihtiyaç duyulan şeyler (iyi olan, kötü olandan daha fazla) saklanır. Belleğin aracılığıyla insanlığın deneyimleri biriktirilir ve böylece belirli gelenekler oluşur: İş ve günlük yaşamla ilgili alışkanlıklar, aile yaşamının kuralları, toplumsal kurumlar ortaya çıkar. Bellek aracılığıyla, algılamanın ve yaratmanın estetik düzeyi belirlenir ve bilgi üretilir.

Bellek etkendir. İnsanların ilgisiz ve eylemsiz kalmalarına izin vermez, insanın anlayışı ve duygularına egemen olur. Bellek, zamanın yok edici gücüne karşı koyar ve kültür olarak tanımlanan herşeyi biriktirir.

Evet, bellek; zamanın aşılması, ölümün yenilmesidir. Belleğin ahlaksal öneminin büyüklüğü de burada yatar. "Belleksiz" bir insan her şeyden önce iyilik bilmez, sorumsuz, hak gözetmez ve bu nedenle de özverili bir davranışta bulunması mümkün olmayan bir insandır.

Ama, bu ulusal köklere doğru bu yönelme bir halka ne vermiştir?

Geçmişi hatırlama, kendini başka halkların ve onların kültür deneyimlerinin dışında tutma amacını gütmediği ve dar kafalı milliyetçilik tarafından zorla dayatılmadığı zaman verimli olmuş; o halkın kültürünü geliştirmiş ve estetik kavrayış yeteneğini zenginleştirmiştir. Yeni koşullar içinde eskiye her yöneliş her seferinde yeni birşeydi. Eskiyi canlandırmak ve korumak, yeni olandan caymak değildir; eskinin, kendi köklerinin yeni bir yorumu ve tarih içinde bir kendini tanımadır. Kaynaklara yönelmek gelişmeyi engellemez, gelişmeyi önleyen ilerlemeyi reddetmektedir.

Kültür geçmişi biriktirerek, ama ondan kopmadan ileriye doğru akar.

Sanatın yaygınlığı ve sanatın değeri

Şimdi de **"yığınsal"** olarak yaygınlaşmış kültüre gelelim. Hemen şunu belirtelim ki, bir şeyin yaygınlık derecesinin, o şeyin değerini belirlemeyle bir ilgisi yoktur.

Bir kültürün değeri, herşeyden önce onun nasıl yaratıldığına ve "içinde nasıl bir belleğin bulunduğuna" bakılarak belirlenir. Bir kültür yüzlerce yıllık deneyimlerin birikmesiyle yaratılmışsa, o zaman **"düşük değerde"** bir kültür olamaz. Ama kendinden önceki

Halk sanatı eserleri zengin yada yoksul, basit yada komplike olabilirler, ama hiçbir zaman -evet, hiçbir zaman- sahteliğin damgasını taşımazlar.

Romantik, Gotik, Rönesans gibi büyük üsluplar çağı başladığında, üslup ile o üslubun felsefesi arasında bir uyumluluk ihtiyacı ortaya çıkmış, yani söze bürünmüş bir estetiğe (Güzelliğin Bilimi)'ne gereksinim duyulmuştur. Çünkü, bir çağın üslubu biçimciliğe kayma eğilimi karşısında, estetik o çağın üslubunu belirli bir öz düzeyde tutar.

Sonra, -Klasisizm ve Barok gibi-, birkaç üslubun birarada olduğu dönemler geliyor. Daha sonra, yalnızca genel değil, bireysel uslûplar da ortaya çıkıyor. Kuşkusuz bu bir gerileme değildir. Tersine, sanatın gelişmesi, kapsamının genişlemesidir.

Gerçekliğin kavranmasına en çok yaklaşan üslup olarak Realizm (Gerçekçilik) kendi içinde bireysel yazarlığın ilkelerini de önemle geliştiriyor. Gerçekçilik, gelenekleri bir tarafa atmıyor, tersine onları kendine maledivor. Geleneklerin düzenine uymak yerine, kendi geleneklerini kendisi düzenliyor. Halk sanatında üslup ve gelenekler sanatı yaratıyorken, günümüzde, sanatçıların sanat eserlerini ve böylece gelenekleri yarattığı bir dönem ortaya çıkıyor.

Değersiz ve sahte sanatı, değerli ve gerçek sanattan ayırmada eleştirinin görevi

Yaratıcının bireyselliğinin büyük ama tehlikeli bir gücü vardır. Çünkü, dehalar ve yeteneklilerin yanısıra, onların yerlerini almaya çalışan kişiliksiz adaylar, sahte yaratıcılar, sahte üsluplar ve sanat eserleri ortaya çıkıyor. Ama nasıl, bu tehlikenin zamanında farkına varılabilir? İyiyi kötüden, zeyksiz

lik, YKP'nin radikal sosyalist-lerle ve dönüşüm için savaşan diğer güçlerle işbirliği gelişmeye devam etmektedir. Seçimlerden önce başlayan bu gelişme hiçbir şekilde sona ermemiştir. Tersine, PASOK'un politikası tutuculaştıkça bu işbirliği de büsbütün pekişmiştir.

Soru: Kısa süre önce, belli ko-dır. Yeni Demokrasi Partisi içindeki PASOK'la işbirliği yapan kesimin, daha şimdiden PASOK'un politikası üzerinde etkili olması beklenmelidir.

Soru: YKP, PASOK hükümetini destekleyecek mi?

Florakis: YKP bugüne kadar öne sürdüğünü bundan sonra da öne sürmeye devam edecek- [illegible] savaşacağız. Şimdiye kadar yaptığımız gibi.

Soru: Sağcılar, yani Yeni Demokrasi yenildi...

Florakis: Sağın yenildiğini söylemekte acele etmeyelim. Yeni Demokrasi 1981'e oranla oy oranını yüzde 5 yükseltti. Sizce bu nereden kaynaklanıyor?

BİLİM/TEKNİK

Bir nükleer savaşın ertesi günü neler olacak?

2. Dünya Savaşı klasik bir savaş olarak başladı ve nükleer bir savaş olarak bitti. 1945 Ağustos'unda ABD, Hiroşima ve Nagazaki kentleri üzerinde **yalnızca iki tane** atom bombası patlattı. Sonuç: **300 bin ölü.**

Ya bugün en geliştirilmiş nükleer silahların kullanılacağı bir savaşta dünyamız ve üzerinde yaşayan bizlerin sonu ne olacak? **"Sınırlı bir nükleer savaş"**tan sözeden kapitalist ülkeler yöneticileri, gerçekten insanlığın tümünü yokedebilecek -**"sınırlı"** da olsa- böylesi bir savaşın sonunu görebilecek kadar yaşayabilecekler mi? **"Dünyanın sonu nasıl olacak?"** sorusuna bazı kapitalist ve sosyalist ülke bilginleri yanıt bulmaya çalıştılar. Şimdi birlikte bu araştırmaların sonuçlarına bakalım:

1983 yılında ABD'de, astronom **Carl Sagan** tarafından yapılan bir araştırma yayınlandı. Sagan temel olarak 5000 megatonluk bir nükleer gücün kullanılacağı bir savaşı ele alıyor. Bu güçteki nükleer patlamaların yol açacağı fırtına yeryüzündeki bin kadar büyük şehri yerlebir edecek. Yine bu patlamaların oluşturduğu is ve kurum bulutları yavaş yavaş yeryüzüne inmeye başlayacak. Ve çevremiz gittikçe kararacak. Kısa bir zaman sonra bu is ve kurum bulutları yine yavaş yavaş nükleer patlamanın olmadığı yerlere de yayılacak.

Yine 1983 yılında Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi Hesap Merkezi'nde bir araştırma yapıldı. Bu araştırmada ABD'li Sagan'ın ileri sürdüğü upuzun **"sonsuz nükleer gece"** incelendi. Sonuçta bu nükleer gecenin yaklaşık bir yıl süreceği ve beraberinde aşırı derecede hava soğuması getireceği belirlendi. Hava katmanlarının karaya en yakın bölümlerinde 15 ile 45 derece arasında ısı azalması görülecek. Bu ısı azalması giderek okyanuslardaki sıcak su akıntılarını soğutacak. Öte yandan yine ısı azalması sonucu yeryüzündeki tatlı su kaynakları donacak, bitkilerin yaşamı giderek ortadan kalkacak, kısacası insan yaşamı ortadan kalktıktan sonra, dünyadaki diğer tüm canlılar ve bitkiler de ortadan kalkacak. Nükleer savaşın ilk saatlerinde hemen yanıp kül olmayan insanlar olsa bile, birkaç gün sonra bu acı sondan kurtulamayacaklar.

Sovyetler Birliği'nde yapılan bu araştırmalar yalnızca 100-150 megatonluk bir nükleer patlama modeli üzerinde yapıldı. Bu nükleer güç, ABD'li Sagan modelindeki gücün ellide biri. Yalnızca bu 100-150 megatonluk nükleer patlama sonucunda bile Amerika, Avrupa ve Asya ülkelerindeki belli başlı yerleşim merkezleri yok olacak. Ve yine de tüm dünya yukarıda anlatmaya çalıştığımız acı sondan kurtulamayacak.

Bir ABD nükleer denizaltısı 100 megatonluk nükleer güce sahiptir. Yani yalnızca bir tane ABD nükleer denizaltısı tüm dünyayı yok edebilecek güçte.

Her iki araştırmada da varılan sonuç aynı; **"sınırlı"** ve **"sınırsız"** bir nükleer savaşta dünyamız, insanlık ve onun yarattığı tüm güzel şeyler yok olacak, hiç bitmeyecek **sonsuz gece** dünyamıza yerleşecek.

Ve artık güneş doğmayacak...

Soldan sağa mı yoksa yukarıdan aşağıya mı?

Günümüzde her yeni doğan kişi başına ortalama 10 sayfalık yeni basılmış yayın düşmektedir. Daha sonraki her dakikada bu rakama 2 bin sayfa daha eklenmektedir. Eğer bu böyle devam ederse 200 yıl kadar sonra tüm yeryüzü 50 cm kalınlığında bir kağıt tabakasıyla kaplanacak. Günümüzün bilgisayarlar çağı olduğunu da düşünürsek, okumanın önemi giderek daha fazla artmaktadır.

Şurası bir gerçektir ki, tüm basılan yayınların hepsini okumaya insan ömrü yetmeyecektir. Günde ortalama 50 sayfa kadar okuyan bir insan, tüm yaşamı boyunca yaklaşık 3 bin tane kadar kitap okuyacaktır. Çağımızdaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yetersizliği hemen görülüyor. Öyleyse hızlı ve çokça okumak gerekiyor.

Bilim adamlarının açıklamalarına göre dış dünyadan algıladığımız bilgilerin yüzde 90'ı görme duyusuyla gerçekleşmektedir. Okuyan bir insanın gözleri bir saatte ancak 3 dakikaya eşit bir süre hareket etmektedir. Eğer okuma sırasında dikkat etmişsek gözlerimiz her harfin üzerinde değil de en az dört-beş harflik bir grubun üzerinde durmaktadır. Bu hareket saniyenin binde biri kadar bir zaman süresi içinde gerçekleşmekte ve gözlerimiz hemen kendiliğinden bu hareketliliğini sürdürüp hiç ara vermeden yandaki harf gruplarına kaymaktadır. Eğer gözlerimizin hareketini kendi işleyişi içinde izleyemezsek hem onun sık sık ara vermesine neden olacağız, hem de ağır okuma alışkanlıklarını sürdüreceğiz.

Lenin'in yardımcılarından Bruyeviç anılarında şunları iletiyor bize: **"Lenin'i bir şeyler okurken gözlemlediğimde hayrete düşerdim. Bana öyle geliyordu ki Lenin bir sayfayı satır satır değil de sayfayı olduğu gibi bir defada okurdu. Arkasından da herhangi bir bölümden eksiksiz alıntılar yapardı."**

Yayınların hepsini aynı hızda okuyamayacağımız bir gerçektir. Özümsenecek şeylerin çokça olduğu bir yayın daha fazla dikkat ve ağır okuma gerektirirken bir roman daha hızlı okunabilir.

Daha çok ve daha hızlı okumak istiyorsak bilim adamlarının bazı öğütlerine dikkat etmemiz gerekiyor:

- Soldan sağa değil de yukarından aşağıya doğru okumak,
- Bunu yaparken gözlerimizle tek tek kelimeleri izleme yerine birkaç kelimeyi aynı anda algılamaya çalışmak,
- En az sayıda duraklamaya, bir bölümü tekrardan okumamaya çalışmak.

İnsanlığın kültürü, dehaların eseri değildir. Dehalar da belirli bir kültür zemini üzerinde ortaya çıkarlar.

Kültür kuşaktan kuşağa aktarılır ve **biriktirilir.** Bu süreçte bellek yalnız mekanik bir iş yapmaz. Bu, çok önemli ve **yaratıcı** bir süreçtir. Gerekli olan herşey biriktilir. Bu birikim; yavaş yavaş bazen eziyet verici zorluklarla, hataların aşıl-[illegible] deme de özverili bir davranışta bulunması mümkün olmayan bir insandır.

Kültürün ölçülerinden biri de, kültür eserlerine karşı alınan tavırdır. Puşkin'in şu sözlerini analım:

Şaşılacak kadar yakındır bize
Gönüllerimize can veren şu iki duygu:
Biri, ana baba ocağına duyduğumuz sevgidir
Ve sevgidir öteki, atalarımızın mezarlarına.
Ey, hayat verici kutsal duygular
Onlarsız dünya kururdu...

Puşkin'in sözleri bilgecedir. Hiçbir söz anlamsız değildir. "Atalarımızın mezarlarına" duyduğumuz sevgi neden **"hayat verici"**dir? Çünkü bu sevgi, değeri öğretir, yaratıcılıkta etkendir ve kültürün öğelerinden biridir.

Halkın kültürü halkın belleğinin bir ürünüdür

Kişiliğin kültürü, kişinin bellek eyleminin sonucu olarak şekillenir. Bir ailenin kültürü aile belleğinin, bir halkın kültürü de halk belleğinin eyleminin sonucu olarak ortaya çıkar. Bireyin, toplumun ve halkın genel kültürü için, bütün insanlığın faal yaratıcı belleği gereklidir. Nasıl ki aile kültürü, bireyin kültürünü yok etmeyip geliştiriyorsa, insanlığın kültürü de, halkların kültürünü yok etmeyip geliştirir, yükseltir ve zenginleştirir.

Kültür halkları birleştirir. Bir ulusun kültürü ne kadar yüksek olursa, komşu halklar ve sonraki kuşaklar tarafından bu kültüre o kadar çok gereksinim duyulur ve kendisi de öteki kültürleri o kadar çok benimseme gereğini duyar. Bir kültürün düzeyi ne kadar düşükse, başka ülkelerin ve çağların kültürü karşısında da o kadar ilgisiz kalır. Bir halkın kültürü ne kadar yüksekse, o halkın iç duygusal bağları da o kadar güçlü ve o halk o denli barışsever ve uygar olur. İnsan yalnızca bir alanda gelişmiş, uygar; başka bir alanda kara cahil olarak kalamaz. Kültürün çeşitli yanlarına ve biçimlerine aynı önemi göstermek gerekir. Işte, gerçekten uygar bir insanın belirleyici özelliği budur.

***

Yine bellek konusuna dönelim...

Insanlık tarihinde kültürün her yükselişi, şu yada bu biçimde geçmişe yönelişle bağlantılıdır. [illegible] birikmesiyle yaratılmışsa, o zaman **"düşük değerde"** bir kültür olamaz. Ama kendinden önceki herşeyi yadsıyarak oluşmuşsa o zaman bu asla bir kültür olamaz.

Televiyon, sinema, radyo, modern hafif müzik, çeşitli şov programları vb. günümüzde büyük bir yaygınlık kazanmıştır. Bunların herbiri büyük olanaklar sunuyor: Bir oyuncunun sesini radyoda, bir tiyatro salonunda hiçbir zaman duyamayacağımız kadar yakından duyabiliriz. Bu, oyunculuk sanatı için yeni koşullar yaratıyor. Televizyon tiyatronun, resim ve konuşma sanatının, edebiyatın gelenek ve kazanımlarından yararlanabilir. Bu, evimize kadar gelen büyük bir sanat olur. Fotoğraf sanatının 150 yıllık tarihinde, resim sanatından alınmış ve kendince geliştirilmiş gelenekler ne kadar çok çeşitlidir! Oysa 19. yüzyılda fotoğraf sanatına henüz kuşkuyla bakılıyordu. Ya caz müziği? Bu müzikte, Afrika, Orta ve Güney Amerika halk müziğinin güçlü gelenekleri işlenmiş değil midir?

"Ciddi" müzik dinleyen birisinin, müzik tarihini bilmesi iyi olur. Caz dinleyenin, caz müziği tarihini bilmesi gerekir. Sinema seyretmek için yalnızca sinema tarihini bilmek yetmez, ayrıca tiyatro ve edebiyat tarihini de bilmek yararlı olur. Bu bilgilenme anlama yeteneğimizi geliştirir. **Sanat, sanatı tanıyanlar için vardır.** Kültür, bir kültür dağarcığına ve **kültür tarihi** konusunda belirli bir bilgi birikimine sahip olanlar için vardır.

Sanatın yaygınlığı ile değeri, ancak böylesi bir durumda birbirine ters düşmez.

Halk sanatının sağlam, arı üslubu

Müzik, dil ve el sanatları alanlarında en büyük yaygınlığa ulaşmış olan halk sanatı, zevksizlik ve sahte sanat olarak tanımlanabilecek hemen her şeyden arınmıştır.

Bu neden böyledir? Sanırım bunun nedeni: halk sanatının, herkes tarafından, herkes için ve yüzlerce yıllık geleneklerin çerçevesinde yaratılmasıdır. Halkın yarattığı her şeyde güzelliğin tasarımı bir bütünlük gösterir. Bu konuda herhangi bir çelişki yoktur. Güzelliğin tasarımındaki bütünlük, üslupta da bir bütünlük yaratmış ve bu, halk sanatını zevksizliğe karşı bir zırh gibi korumuştur.

[illegible] eserleri ortaya çıkıyor. Ama nasıl, bu tehlikenin zamanında farkına varılabilir? İyiyi kötüden, zevksiz ve bayağı şöhret hırsından ayırmak için estetik düşüncenin, estetik anlayışın çaba göstermesi gerekiyor. Büyük sanatın büyük okurlara, büyük dinleyicilere, büyük seyircilere gereksinimi vardır. Ama, herkesten bu büyüklük istenebilir mi?

Büyük okurlar, büyük dinleyiciler ve büyük seyirciler vardır. Bunlar eleştiricilerdir: Müzik, edebiyat ve sanat bilimiyle uğraşanlardır.

Realizmin, bireysel üsluplara geniş bir alan açan, özgün üsluplar yaratmada bireysel girişimleri kabul eden gelişimine, eleştirinin gelişimi tarafından eşlik edilmesi ilginçtir ve kesinlikle bir raslantı değildir. Eleştiri, bir dönemin yaratıcılık alanını iyi veya kötü çeşitli **"izm"**ler kapladığı ve yaratıcının hemen hemen sınırsız özgürlüğü yanısıra bir de yaratmada keyfilik tehlikesi başgösterdiği zaman ortaya çıkıyor.

Eleştiri sanatın düzenleyicisidir. Eleştiri olmaksızın sanatı sahte sanatın boyunduruğundan kurtarmak olanaksızdır.

Halk sanatının bir bütünlük oluşturan üslubu onu dizginlemiş, fiyaskoları dışlamıştır. Ama üsluptaki bu bütünlük, estetik bilinçte bir esneklik yoksulluğuna yol açıyordu. Sanat eserlerini benimseyen insan, bir üsluptan bir başka sanat üslubuna kendiliğinden ve kolaylıkla yönelebilecek durumda değildi. Yeniçağ estetik bilincinin, bireysel ve ulusal ifade tarzlarını bir üslup içinde kolaylıkla işlemesi, sanatta ilerlemenin bir belgesidir. Bu yüzyıllar süren yaratma eyleminin en büyük kazanımıdır. Ama ne var ki, insan kolayca yanılgıya düşebilmekte, değersiz ve sahte olanı değerli sanabilmektedir.

İçinde yaratıcı olan veya olmayan sayısız bireyselliğin birbirine karıştığı bugünkü yığın sanatı eleştirinin sürekli denetimini gerektiriyor. Ama, eleştirinin kendisi de, kendisini düzenleyen bir denetime uymak zorundadır. Yoksa yanlış bir yola; yanlış bir yenilikçiliğe veya yeni olan herşeyi yalnızca yeni olduğu için reddetme yoluna sapabilir.

Evet, günümüzde eleştiriye özel bir sorumluluk düşüyor: İnsanlara yardımcı olmak; sanatta sahte olanı, gerçek olandan sahte sanatı gerçek **"halkçı sanat"**tan; orijinal olanı, taklitten ayırmak, eleştirinin görevidir.

Essen'deki ortak serginin ardından ressamlarla bir söyleşi yaptık

Sanatların dili ortak, ama sanatçıların dili özgündür

Essen Kültür Merkezinde 16-26 Mayıs tarihleri arasında Alman ve Türkiyeli sanatçıların açtıkları ortak sergi ilgiyle izlendi. Gerçekten de sanatçılar duyuş ve düşüncelerini değişik üslup ve malzemelerle dile getirmiş ve lokal adeta bir sanat merkezi görünümüne bürünmüştü. Bu serginin açılmasında ve diğer sanat organizasyonlarında büyük emeği geçen SANDER Başkanı ve ressam Aydın Karahasan, yine sergiye resimleriyle katılan Gönül Şen, Zeki Arslan, Alman sanatçılar Rose Mari ve Georg Brehme ile bir araya gelip çeşitli konularda sohbet ettik.

Georg Brehme, Zeki Arslan, Aydın Karahasan ve Rose Mari

Aydın Karahasan bize kısaca SANDER'in çalışmalarından söz etti: **"Sanatçılar Derneğini kurduğumuzda en çok şunu düşündük. Böyle bir derneğe üye sanatçıların ortak bir sanat görüşünün olması gerekmiyordu. Özden biçime kadar değişik görüşler olabilirdi. 1979'da Bochum Müzesi'nde ilk sergimizi açtık. Değişik üslup ve metodlarda, çeşitli ekoller yansıtıldı. İlk sergimizde "nü" (çıplak insan) sergileyelim mi sergilemeyelim mi tartışmasını yaptık. Aslında fazla tepki olmadı. Eleştirenleri; "insan çıplak doğar, çıplak gider ve utandığından değil, üşüdüğünden giyinir" diye yanıtladık. Bu bakımdan konuları sınırlamayalım, sanatta asıl olan, o ressamın o temayı nasıl yansıttığıdır dedik. Gerçekten de bir ressam sınıf savaşımını yansıttığı gibi bir insan figürünü de yansıtabilir. Derneğimize şimdi çok sayıda sanatçı üye. İleriye yönelik güzel düşüncelerimiz var. Bundan böyle de Avrupalılarla ortak sergiler açmayı düşünüyoruz."**

Sergiye katılan Alman sanatçılardan **Rose Mari** ortak sergilere daha önce de katılmış. **"Hangi ortaktır"** diyor. Resimle müzik arasında yakın bir bağ olduğunu savunuyor. Bu nedenle atölyesinde zaman zaman müzik konserleri de düzenleyerek sanatlar arasında bir bağ kurmak istiyor. Resim anlayışı ise şöyle: **"Ben resimlerimde güzellik anlayışımı yansıtmaya ve paylaşmaya çalışıyorum. Genellikle natürmort (cansız doğa) ve çiçekleri resimliyorum. Ulusal ve uluslararası halk sanatlarıyla da çok yakından ilgilenirim. Şimdiki çalışmalarım bu doğrultuda ama ilerde herşey değişebilir tabi."**

Yine Alman sanatçılardan **Georg Brehme** ise resimlerinde insanın ışığa hasretini yansıtmaya çalıştığını söylüyor. Nedenini sorduk. Eskiden yeraltı maden işçisiymiş. **"Ben yıllarca karanlıkta çalıştım. Işığa hasret duydum. O zaman da resim yapıyordum. Ve resim yapmak için okul bitirmenin Önemli olan sanata olan yaklaşımdır, sevgidir, aşktır. Ben yeraltı insanının yaşamını resimlerimde katı zıtlıklar kullanarak anlatmaya çalışıyorum. Yer altında çalışmak zordur. İnsanlar korkulu ve endişelidir..."** Georg'un resimlerinde bu insanların yüzlerini görmek mümkün gerçekten. Eserleri uluslararası üne kavuşan sanatçı resim anlayışını da şöyle özetledi: **"Eşyaları ne fotoğraf gibi yansıtmak, ne de soyutlamak, bunun bileşkenini bulmak."**

Gazetemizde daha önce de tanıttığımız sanatçımız **Gönül Şen**, bundan önce de ortak sergilere katılmış. Ve çok yararlı buluyor. Resimlerindeki çocuksu ifadenin nedenini sorduğumuzda şöyle açıkladı: **"Türkiye'de resim öğretmeniydim. 10 yıl çocuklarla çalıştım. Bu sürede onların dünyaya bakışlarını, renk dünyalarını alıp, kendi resim bilgimle birleştirip yeni bir dönemde yaptım. Bu resimlerim naif de diyorlar ama biz çocuksu desek daha iyi galiba. Öğretmenim çocuklarım oldu diyebilirim. Tabii resimde hep aynı yerde kalmak istemiyorum. Burada Akademiye devam ediyorum. Ama buna rağmen ilerde de kendi ülkemin özelliklerini, doğanın rengini, çocukların renk sevgisini sürdürecegim."**

Zeki Arslan da sergiye eserleriyle katılan bir sanatçımız. Arslan'la daha çok Avrupa'da yaşayan gençlerimizin özellikle de 2. kuşağın sanat sorunları üzerine konuştuk. **"İkinci kuşağa bir sanat görüşü verememek çok üzücü. İşte burada bize çok iş düşüyor. Türkiye'de yetişen gençler az da olsa okullarda sanat kültür konusunda bilgileniyorlar. Burada ise özellikle Türkiyeliler arasında eğitim düzeyi düşük olduğundan eksik yetişiyorlar. Ne Avupalı ne Türkiyeli, geleneklerimizden kopuyorlar. Oysa bir toplum kendi kültürünü sanatını tanıdığı, koruduğu sürece ilerleyebilir, yaşayabilir. Biz burada hem geleneklerimizden kopuyor, hem de buraya uyum sağlayamıyor ve böylece soyutlanıyoruz. Burada bize düşen görev insanlarımıza güzeli sevmeyi, güzele bakmayı öğretmek. Bunu başarabilirsek sanata sahip çıkabilirler. Bu da tabii ki bir eğitim sorunudur."**

Solda ilginç bir şamdan, sağda ise İsveç'te Marby kilisesinin sahip olduğu bir halı. 1400'lü yıllarda Anadolu'da dokunmuş. Sergide en çok ilgi çeken sanat eserlerinden biri olarak İsveç basınında yer aldı.

İslam sanat ve kültürüyle ilgili en büyük sergi İsveç'te açıldı

Çeşitli ülkelerdeki İslam sanatı ve kültürüyle ilgili sanat eserlerinin biraraya getirilmesiyle düzenlenen, bugüne kadar yapılmış en büyük sergi İsveç'te gerçekleştirildi. 2 Mayıs günü İsveç Tarihi Müzesi'nde Başbakan Olof Palme'nin açtığı 700'ü aşkın parçadan oluşan sergiyi, diğer müzelerde açılan yeni sergiler izleyecek. Sergilenen zengin kolleksiyonlar Leningrad Hermitaj, Londra British Museum, Danimarka, Suudi Arabistan, Katar, Irak, İran, Umman, Bahreyn, Kuveyt ve İsveç müzelerinde daha önceden varolan eserler arasından derlendi. Müze yetkilileri sergi için Türkiye'den de istekte bulunduklarını, ancak olumsuz yanıt aldıklarını belirttiler.

Serginin hazırlayıcıları arasında bulunan Karin Adahl, Türkiye'den katkı sağlanamamasının çok önemli bir eksiklik olduğunu söyledi. Hermitaj Müzesi yetkilisi ve İslam sanatı üzerine dünyanın sayılı uzmanlarından biri olan Anton Ivanov da serginin açılışında aynı eksikliğin altını çizdi.

Sergide, Osmanlılar döneminde İsveç'e, Rusya'ya ve diğer ülkelere getirilmiş sanat ürünleri yer alıyor. Serginin en ilginç sanat ürünlerinden biri olarak 1400'lü yıllarda Anadolu'da dokunmuş olan bir halı gösteriliyor. En eski işlenmiş maden örneği olan pirinç bir güvercin figürü, İsveç sarayı için dokunmuş kumaşlar ve giysiler ile paralar, cam ve seramik işleri İslam sanat ürünlerinin örnekleri olarak sergide gösteriliyor.

Hatırlanacağı üzere daha önce de Federal Almanya'nın **Frankfurt** kentinde **El Sanatları Müzesi**'nin açılışı Osmanlı dönemi Türk sanat ürünlerinin sergilenmesiyle yapılmıştı. Bu sergide dünyanın 29 ayrı müzesinden ve özel kolleksiyonlardan derlenmiş eserler sunuldu. Edinilen bilgiye göre Frankfurt'taki sergilenen bu eserler önümüzdeki haftalarda bu kez de **Essen** kentinde düzenlenen bir başka sergiye aktarılacak.

BU KİTABI OKUDUNUZ MU?

Yasaklanmış bir dilin baskılar altındaki bir kültürün ürünü: Siyabend

daha önce de katılmış. "Hangi ulustan olursa olsun sanatın dili

sim yapmak için okul bitirmenin gerekli olmadığına inanıyorum.

kendi resim bilgimle birleştirip yeni bir deneme yaptım. Resimlerime

BU HİKAYEYİ OKUDUNUZ MU?

Bu sayımızda Türkiye'nin yakın tarihini, özellikle Osmanlı Devletinin son yıllarıyla Cumhuriyetin ilk yıllarını öğrenmek isteyenlerin okumaları gereken bir yazanmızı tanıtmak istedik. Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864-1944) sayıları elliyi geçen romanlarında bir yandan eski düzenin bozukluklarını, çöküşünü, öbür yandan da yeni düzenin çelişkilerini gerçekçi bir uslupla, zengin renkler ve sürükleyici bir akıcılıkla işlemiştir. Eserlerindeki kahramanlar yer yer materyalist dünya görüşünü, ütopik sosyalist fikirleri öne sürerler.' Uzun yazarlık hayatında Hüseyin Rahmi'nin sık sık mahkeme önüne çıkarılmış olması belki de bu yüzdendir. Aşağıda okuyacağınız bölümü Hüseyin Rahmi'nin "Etl Senin, Kemiği Benim" isimli kitabındaki "İlk Orucum" hikayesinden aldık (Atlas Yayınevi). Bu hikaye Hüseyin Rahmi'yi daha çok neşeli, güldürücü yönüyle tanıtıyor.

İlk orucum

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

İlk orucumu dokuz yaşımda tuttum. Bu da ömrümde hiç unutamıyacağım günlerden biridir. Oruç, ben yaşta çocukların yapılmasına dayanamadıkları büyük bir sevaptı. Eğer bir gün tutmağa dayanabilirsem hacı ninem, büyük babamın anası, bu orucu benden bir mecidiyeye satın alacaktı. Çünkü küçüklerin oruçları büyüklerinkinden daha makbul olduğunu söylüyorlardı.

Ben yirmi kuruşun, bu büyük kazancın tamahıyle tutmağa karar verdim. Ama büyük annemle teyzem: **"Zayıftır, dayanamaz"** diyerek karşı koyuyorlar. Yalvarıyordum, yakarıyordum, beni sahura kaldırmıyorlardı. Kaldırsalar da elimden tutup sofra başına götürünceye kadar yeniden uyuyormuşum. Nasılsa bir akşam hacı ninemle anlaşmayı sağladık. Sahur yemeğine yetişebildim. Sofradan kalktık. Beni kibleye karşı durdurdular, yarının orucunu niyetlendirdiler. Ben o günü iftar topu patlayıncaya kadar bir şey yememeğe, Allaha ve kullarına karşı söz verdim. Bu söz verişimin yerine getirilmesi benim gibi midesi zayıf, çelimsiz bir çocuk için ne zor, ne müthiş olduğunu bilmiyordum.

Bu sevaplı niyetten sonra büyük bir sevinçle döşeğe yattım, sabah oldu. Büyükler oruçlarının yarısını uykuya tutturmak için hep yatıyorlardı. Ben her zamanki gibi dip diri kalktım. Oyuncaklarımla oynadım. Aşağı yukarı indim, çıktım. Bahçede gezindim. O şen, gürültülü ramazan gecesinin bu sessiz sabahı ne kadar kasvetli, sıkıntılı oluyor. Yavaş yavaş sahurun tokluğu geçerek içim ezilmeye başladı. Öğleye doğru sabrım tükendi. Gitgide açlığım dayanılmaz bir dereceyi buldu. Aç kedi gibi önünde dolaştığım dolaptan ne güzel kokular geliyordu. Her sabah orada karnımı doyururdum. Dolabı açtım. Kapısı gıcırdadı. İftardan kalma reçeller, sucuklar, sahur artığı köfteler, el sürülmemiş kâselerde hoşaflar vardı. Hepsinin kokusu misk gibi burnuma doldu. Baygınlığım arttı. Allaha verdiğim sözü düşündüm. Nal gibi mecidiyeyi gözlerimin önüne getirdim... Hayır, hayır, midemin acısı her şeye üstün geliyordu. Üç dört köfte ile bir pide parçası aşırarak gidip bahçenin kuytu bir köşesinde yemeğe karar verdim. Büyük, pek büyük bir günah işlediğimi biliyordum. Helecanlar içinde sahana uzandım. Arkamdan menhus bir ses çıktı:

– Hu, küçük bey, ne yapıyorsun orada ayol? Bugün sen oruçlu değil misin?

Döndüm, ah sesi kısılacası fellah... Nezahat, arkamda simsiyah upuzun duruyor... Arapla zıtlaşacak dakika değildi. En tatlı yalvarış sesimle:

– Dadıcığım, ayaklarını öpeyim, kimseye söyleme.

– A, olur mu hiç? Günah değil mi?

– Akşam hacı ninemden bir mecidiye alacağım...

– Yarısını bana verirsen söylemem...

Mecidiyeyi bütünü bütün kaybetmektense yarısını kazanmak her halde kârlıydı. Parayı bölüşeceğimi Araba vaadettim.

* * *

Nezahat oda kapısının önünde gözcülük etti. Dolaptan köfte, pastırma, reçel, ne buldumsa sıkı sıkıya tıkındım. Üstüne de bir kâse hoşaf diktim...

O akşam orucumun şerefine iftarda çerkes tavuğu, kaymaklı gülläç vardı. Hacı ninem özel dolabından bir kutu deval misk çıkarmış, bitişik Mustafa Paşa'nın hanımefendi orucumun sevabına katılmak için bana ödül olarak kocaman bir maden tabakla ince has baklava göndermişti...

İftar zamanı yaklaştı. Sofraya dizildik. Ben hacı ninemin yakınında idim. Bu doksanlık kadının gözleri iyi seçmezdi. Bütün şefkatiyle yüzüme baktı, baktı:

– Oğlanın benzi limon gibi sararmış... Yavrucak hiç de şikayet etmedi, dedi.

Gözlerim karşımda, ayakta duran Nezahat'e kaydı. Arap iri dudaklarını yutacak gibi ağzının içine alarak boynunu yana çarpıttı. Kahkahalarını birer birer içine sindiriyordu.

Top gümledi. Hacı ninem zemzem fincanını ilkin benim dudaklarıma uzattı. Sonra kendi ağzına götürdü.

* * *

Üç gün sonra küçük kadın ninneme on kuruşa bir oruç daha sattım. Giderek mübarek orucum ucuzluyordu. Birincisi gibi ikincisinin bedelini de Nezahat'le paylaştık. Çünkü artık sahtekârlık sırdaşlığı ikimizi birbirimize bağlamıştı.

Masumcasına bu küçük olayın içinde kamu güvenliğini bozan bir rüşvet alan, bir de rüşvet veren vardı. Bozuk oruç satmak ne tatlı bir günah işlemekti. Ah, bu hayatın bozulması ne küçük yaşta başlıyor.

Fotoğraf sanatçısı Lütfü Özkök'ün yazar portreleri Isveç'te sergilendi

İsveç'in başkenti Stockholm' de yaşayan sanatseverler, Mayıs ayı içinde Fransız Kültür Merkezi'nde sergilenen, Lütfü Özkök' ün yazar portrelerinden oluşan sergisini görme olanağı buldular. Dünyanın en ünlü portre fotoğrafçılarından biri olarak tanınan ve afşivinde hemen hemen tüm ünlü sanatçıların fotoğrafları bulunan Lütfü Özkök'ün sergisinde Fransız ve İsveçli edebiyatçılar ile Nobel ödülü almış başka uluslardan yazarların portreleri var.

LÜTFÜ ÖZKÖK
Kendi objektifinden kendi portresi

Mayıs ayı etkinliklerini Lütfü Özkök'e ayıran Fransız Kültür Merkezi'nde ayrıca Lütfü Özkök' ün yazmış olduğu şiir kitapları, Türkçe, Fransızca ve İsveçce yapmış olduğu çeviri kitapları ile portre fotoğraflarından oluşan kitapları da izleyenlere tanıtılıyor. Edebiyat çalışmaları ve İsveç-Fransız edebiyatlarının yakınlaşmasına yaptığı katkılar için de, Özkök'e sergisinin açıldığı gün Fransız-İsveç Edebiyat Dostları Derneği tarafından edebiyat ödülü verildi. Kalabalık bir izleyici grubunun katıldığı sergi açılışında Lütfü Özkök'ün yaşayan en büyük Fransız ozanı olarak tanınan **Rene Char** ile ilgili belgesel filmi de gösterildi. Film gösterisinden sonra İsveç Nobel Edebiyat Komitesi üyesi şair **Östensjostandard'ın Özkök'e** sanat yaşamından ilginç anılarını anlattırdığı bir söyleşi ve açık oturum ilgiyle izlendi. Ünlü fotoğrafçının bundan sonraki sergisi 1986 yılı baharında Meksika'nın başkenti Mexico'da gösterime sunulacak. Rene Char sergi kutlaması için Lütfü Özkök'e gönderdiği mektupta şunları yazıyor: **"Benim üzerinde en çok durduğum, fotoğrafçı olarak gerçekleştirdiğin yapıtlardır. Hepşinden çok da portrelerin. Bir de İsveç'ten Provence'a kadar uzanan şiirlerin. Çok zamandır onların beklentisi içindeyim."**

Hollanda'da Türkiye-Kültür Festivali

Hollanda'nın Utrecht kentinde 10-12 Mayıs günleri arasında Türkiye Kültür Festivali düzenlendi. Utrecht Belediye Kütüphaneleri, Türkiye Demokratik Işçileri Derneği, Yabancı Kadınlar Merkezi ve RASA adlı tiyatronun ortaklaşa yürüttükleri festival üç gün sürdü. Edebiyat, resim, tiyatro ve müzik alanında etkinlikler sunuldu. Üç gün boyunca RASA binası yerli-yabancı izleyicilerle dolup boşaldı.

Festivale Türkiye'den **Adalet Ağaoğlu, Latife Tekin**, Federal Almanya'dan **Yücel Feyzioğlu**, Batı Berlin'den **Adnan Binyazar**, Fransa'dan **Ataol Behramoğlu, Esin Avşar**, İsveç'ten **Özkan Mert** davet edilmişlerdi. Hollanda'dan ise **Meral Taygun** yönetiminde **Öngören** tiyatrosu, **Fehmi Öztürk, Halil Gür, Gün Güneş** çağrılıydılar.

Festival ilk gün Yücel Feyzioğlu'nun okuması ile başladı. RASA tiyatrosundaki okumaya 200 yerli yabancı çocuk katıldı. Arkasından Berlin'de çevrilen Metin adlı film gösterildi. Öğleden sonra ise Hollanda'lı bir tiyatro sanatçısı Nasrettin Hoca fıkralarını anlattı. Yine çocuk grupları öğretmenleri ile RASA binasını tıkım tıkım doldurmuşlardı. Aynı günün akşamı ressamlarımızdan Nuray Ateş, Nuri Can, Enver Öztürk, C.A.'nın ortak sergileri açıldı. Hollanda dışında çok tanınmayan bu genç sanatçıların yapıtları çarpıcı örneklerle gelecek için oldukça umut verici olduklarını kanıtlıyorlardı. Sergi açılışını yapan Utrecht Belediye Meclisi üyelerinden C. Pot yabancıların geliştirdiği kültürün önemine değinerek, bu kültürün yerli kültürü zenginleştireceğini vurguladı.

Ertesi gün Adalet Ağaoğlu, Özkan Mert, Fehmi Öztürk, Halil Gür, Gün Güneş'in katıldığı bir açık oturumda "Göçmen sanatı-Gurbet edebiyatı" ele alındı. Sanatçılar, sanatın böyle bir sınıflandırmaya ayrılmasının yanlış olduğunu, göç olgusunun sanat ve edebiyata yansımasıyla, ona başka bir ad takılamayacağını vurguladılar.

Kültür festivaline Ataol Behramoğlu ve Adnan Binyazar başka işleri nedeni ile katılamamışlar, Latife Tekin'e ise pasaport verilmediği için gelememişti.

Son gün ise **Esin Avşar**'ın konseri ve **Ufuk Folklor Grubunun** gösterileri ilgiyle izlendi. Adalet Ağaoğlu, Yabancı Kadınlar Merkezinde yaptıklarından örnekler okudu. Meral Taygun'un yönetimindeki Öngören tiyatrosunun oynadığı "Faşizmin Korku ve Sefaleti" adlı oyunla festival noktalanmış oldu.

ürünü: Siyabend ve Xeçe

Bu Kürt halk masalında masalın kahramanı **"Uyuz"** olarak anılan Siyabend, küçük yaşta anasız babasız kalır. Yaramazlıkları yüzünden köylülerin kollektif karanyla yalnız bırakılır. Bu yalnızlığın öfkesiyle kimi zaman insanlara acımasızca saldırır, daha sonra içindeki insanca sıcak duyguları kötü davranmasını frenler ve der ki; **"Belki iyiliğimle kötülüğüm başabaş gider."**

Siyabend, anasını, babasını elinden alan, O'nu **"... kimsesiz sevgisiz bırakan feleğin çadırı..."**nı arar hep. Bu arayış sırasında başından geçen olaylar şiirsel akıcı bir destan diliyle anlatılır ve sonunda Siyabend, bir Kürt kızına, **"...Kafdağı'nın ardından doğan ayın ondördü..."** gibi güzel Xeçe' ye gönül verir. Olaylar bu temiz ama acılarla dolu sevginin çevresinde gelişir ve sonuçlanır.

"Siyabend ile Xeçe"nin kaynağı Kürt halk mitolojisinden gelmekte. Kürtlerin kendi dillerini konuşmaları, yazmaları ve kültürlerini geliştirmeleri yasak olduğundan gelişemeyen yazılı Kürt yazınına karşın, sözlü Kürt yazını gelişti. Masallar, destanlar, mitoslar vb. dilden dile dolaşır oldu.

Yazılı Kürt yazınının geliştirilip, zenginleştirilmesi açısından kitap büyük değer taşıyor. Kürt dilinin araştırılması, kültürünün geliştirilip tanıtılması yolunda önemli bir katkısı olan bu kitabın yazarı **Hüseyin Erdem**, 1949'da Holhol'da doğdu. İstanbul'da hukuk öğrenimi yapan yazar 1969-1976 yılları arasında çeşitli gazetelerde çalıştı. 1976'dan sonra çeşitli kuruluşlar için senaryolu geceler düzenledi. **"Elleriniz ve Yalana Dair"** 1976, **"Işığı Taşıyanlar"** 1977 vb. tiyatro oyunlarının metinlerini yazdı.

Daha sonra Batı Avrupa'da Türkçe ve Kürtçe dergilerde yazıları yayınlanan Erdem'in hazırladığı tiyatro oyunları da birçok Batı Avrupa kentinde sahneye kondu. Alman Gazeteciler Birliği üyesi olan yazar Batı Alman radyolarında serbest gazeteci olarak çalışmaktadır.

Erdem, Turgut Özal hükümetinin keyfi bir kararıyla 2 Mart 1984'de vatandaşlıktan çıkarıldı.

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER Kİ...

"Eli elime değerse 1,5 milyon alırım. Yemeğe çıkarsak 2 milyon isterim. Eğer beni arzu ediyorsa 5 milyonu gözden çıkarmalı. **Sinema oyuncusu Meral Zeren**

"Biz bu işi iyi öğrendik. Anahtar teslimi parti kuracağız." **DYP'yi kurup sonra Başkanlığı Cindoruk'a bırakmak zorunda kalan Yıldırım Avcı**

"Türkiye'de işkence de, siyasî tutuklu da vardır" **HP Genel Başkanı Necdet Calp**

"Bugün demokratik idare tam manasıyla ve bütün müesseseleriyle vücut bulmuştur." **ANAP Genel Başkan Vekili Mehmet Keçeciler**

"Lütfen dinleyin. Önemli şeyler söylüyorum." **Ankara'da HP'nin pahalılığı protesto mitingi sırasında HP Genel Başkanı Calp**

"Bizim ölümüz 1 milyon 200 bin oy aldı.... Partimizi holdinglere hamile bırakmadık." **MDP Genel Başkanı Turgut Sunalp**

Hepimizin gözü aydın: Türkiye'de rüşvet iyice azalmış (!)

Özal'ın **"prensleri"** arasında en ilgi çekici ve **"karanlık ilişkiler"** içinde oluşuyla ünlü Adnan Kahveci **"İsmail Özdağlar"** olayından sonra içine girdiği suskunluğu geçtiğimiz günlerdeki bir açıklamasıyla bozdu. Adnan Kahveci **"gizli"** bir araştırma yaptırdığını ve araştırmanın sonuçlarına göre rüşvetin oldukça azaldığını saptadıklarını bildirdi.

Teyplere, elektronik dinleme gereçlerine, gizli kameralara pek meraklı olan bu **"karanlık prens"**in açıklamasında karanlık noktalar var. İzin mevsiminin başladığı bugünlerde Kapıkule başta olmak üzere bütün sınır kapılarında rüşvet artık resmi tarifeye bağlanmışken, altı sıfırlı rakamlardan aşağı inmezken adamın kalkıp **"rüşvet azaldı"** diyebilmesi için bir hesabı olmalı. Sakın **"Biz rüşveti resmileştirdik. Resmileşince de rüşvet, rüşvet olmaktan çıktı"** demek istemiş olmasın? Zaten Türkiye'de fiyatlar da artmıyor! Politik tutuklu da yok! Işkence de yok!...

Eh artık hepimizin gözü aydın!

davranıyor

Caroline'e baskın

Monaco Prensesi ABD'ye milyonlar mucidyalar kral Fetih'e Nasıl'ı ödül ediyor

İpekçi'nin Milliyet'i ve bir haber

İşte büyük ve "ciddi" bir Türkiye gazetesinin Abdi İpekçi'nin Milliyeti'nin birinci sayfasında oldukça önemli yer kaplayan bir haber, Başlığa bakılırsa büyük bir skandal. Monako Prensesi **Karolin**'e baskın yapılmış. **"Halimeyi samanlıkta bastıkları"** gibi **Karolin** de babasının misafirhanesi **Estoril** köşkünde basılmış.

Habere (!) göre, **Karolin**, günün birinde Estoril villasında bir saat biriyle beraber kalmış. Bu kadarı, ciddi gazetenin **"Karolin'in basıldığını"** birinci sayfadan haber vermesi için yetmiş de artmış bile...

Polisin yetkilerini artıran yasa meclisten çıkarken...

Polislerin tecavüzüne uğradı, şikayet etti, okuldan atıldı

Diktatörlük Türkiye'sinde akla hayale gelmedik işler, zorbalıklar sürüp gidiyor. Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden Reyhan Gündoğdu **ve** Fatma Bayram**'ın başına gelenler polis devletinde neler olup biteceğinin, zorbalığın, çürümüşlüğün en acı örneklerinden biri. Olay şöyle: Bir gece Dicle Üniversitesi**

İşte kapitalizmin cenneti: Milyonlarca işsiz, konutsuz, umutsuz ve geleceksiz insan...

Zengin Federal Almanya'da "yeni yoksulluk" tırmanıyor

Dünyanın en gelişmiş ve en zengin kapitalist ülkelerinden biri olan Federal Almanya'da işsizlik, evsizlik ve "yeni yoksulluk" denen olay her geçen gün biraz daha artıyor. Resmî istatistik ve açıklamalara göre 2,5 milyon kişi civarında olan işsizlerin gerçek sayısı, sendikalarca 4 milyon 700 bin civarında tahmin ediliyor. İşsizlik demek, birkaç yıl **işsizlik parası** almak, daha sonra insanı öldürmeyip aç bırakacak orandaki **işsizlik yardımı** veya tam bir sefalet ve aşağılanma sadakası anlamındaki **sosyal yardıma** düşmek ve **"yeni yoksulluk"**tan mutlak yoksulluğa doğru gitmek demek.

"Yeni yoksulluk", kapitalist ülkelerde görece yeni sayılabilecek bir kavram. Bu türden ülkelerde, örneğin Latin Amerika ülkelerinde veya Asya ve Afrika ülkelerinde görülen türden bir yoksulluk pek yaygın değil. Mutlak açlık, dilencilik, çocukların sokak köşelerinde kıvrılıp uyumaları, çullara sarılmış ayakları çıplak kişiler, sokakta sürünen hastalar bu ülkelerde seyrek rastlanan olaylardan. Ancak toplumun en üst ekonomik gelir diliminde yer alanların gelir ve yaşam düzeylerinin akıl almaz yüksekliği, bunun yanında orta katmanların oldukça yüksek yaşam düzeyleri ve bu toplumlarda var olan büyük olanaklar hesaba katıldığında, açlıktan ölmemek ama doyasıya da yiyememek, kötü beslenme, insanca konut koşullarından, kültürel olanaklardan, tatil olanaklarından yararlanamamak, çocuklarını daha iyi yetiştirme olanaklarına erişememek, kirayı elektrik, su, telefon parasını ödeyemez hale gelmek söz konusu toplumlar için alışılmış olan yoksulluk ölçütlerinden oldukça farklı bir "yeni yoksulluk" sayılıyor. Federal Almanya, **"yeni yoksulluk"**un en belirgin ve en hızlı biçimde arttığı ülke durumunda. Çünkü bu ülkede, sosyal hak ve güvenceler her gün biraz daha törpüleniyor ve bir çeşit tasfiyeye tâbi tutuluyor.

Son rakamlara göre, Federal Almanya'da, çok kötü konut koşullarında yaşayan milyonlarca kişi olmasına ve evsiz barksızların sayısının hızla artmasına rağmen, 300 bin kiralık konut halen boş. Kiraların yüksekliği bu konutların kiralanmasına olanak tanımıyor. 1983 yılında **Köln**'de 3 bin, **Münih**'de 7 bin 200 kişinin tümüyle evsiz barksız olması, konut sorununa küçük bir örnek niteliğinde. **Hamburg-Altona**'da **Friedenskirche** adlı kilisenin papazı bir çeşit protesto olarak kiliseye 40 yatak yerleştirdi ve geceleri kiliseyi evsiz barksızlara açtı. Bu arada çeşitli dergi ve gazetelerde çıkan kimi ilan ve yazılar madalyonun öteki yüzünü de ortaya koyuyor. Örneğin **Zeit Magazin**'de zenginlerin banyo salonlarına ilişkin bir yazıda verilen rakamlar ilginç. Bu banyo salonlarındaki mermer tuvaletlerin tanesi 10 bin Mark, lavabonun yanındaki altın kaplama sabunluğun fiyatı 4 bin Markmış. Banyo salonlarında lüks merakı zenginlere bir banyonun dekorasyonu için 200 bin Marka kadar çıkan rakamlara mal oluyormuş.

Yine Federal Almanya'da dulyetim maaşı alan 4 milyona yakın kişinin yarısı 750 Markın altında aylık gelire sahip. Bu ise tam bir açlık geliri anlamına geliyor. Yetkililer, çeşitli kuruluşların, maliyetin çok altında fiyatlarla verdikleri bir övün sıcak yemeğe 3 Mark verebileceklerin sayısının da sürekli düştüğünü ve bu türden aş dağıtımlarının yoksulların ödeme güçlükleri yüzünden gerilediğini belirtiyorlar. Özellikle yaşlı emekliler için 50 feniklik bir fincan kahvenin bile içilemez hale geldiği açıklanıyor.

1983 yılında, yoksullara giyim yardımı yapan çeşitli kuruluşlardan sadece Kızıl Haç, 3,8 milyon eski, kullanılmış giyim eşyası dağıttı. Ama aynı dönemde ise, yüzbinlerce çift ayakkabı, milyonlarca parça modası geçmiş giyim eşyası, fiyatlar düşmesin diye imha edildi.

Bir yanda kârların ve lüksün olağanüstü artışı, 200 bin Marklık banyolar, 50 bin Marklık kürkler, milyonlarca Marklık villalar; dükkânlarda kuşsütü dahil akla gelebilecek herşey... Öte yanda evsizler, 50 fenik kahve parası olmayanlar, doyasıya yiyemeyenler... Kapitalizmin cennetinin **"yeni yoksullar"**ın cehennemine dönüştüğü acımasız bir toplum.

İstanbul Hilton'da bir gece

"33 yaşımda, bakanlığımda ağır görevler yüklendim. Günde 17 saat çalıştım. Bakanlığımın 7-8 ayına geldiğimde gözlük takmak zorunda kaldım. Beynim karıncalanmaya başladı." **Rüşvet iddiasıyla yüce divana sevk edilen eski Devlet Bakanı Özdağlar**

"Birden o kadar çok yüklenmişler ki üzerine ufacık çocuğumun. Ne garezi vardı, ne istedi Özal, anlayamadık!" **Özdağlar'ın annesi Akile Özdağlar**

"Aydınlar dindar, dindarlar da aydın olmadığı sürece bu millet güçlenmez." **Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler**

"Büyük balık küçük balığı yutar. Mesela Akdeniz'de küçük balık olmadığı için bunları yemek amacıyla peşlerinden büyük balıklar da gelmiyor. Halbuki Karadeniz'de hamsi var. Onlar için bir sürü büyük balık orada dolaşıyor. Yani yiyecek bir ortam buluyor büyükler." **Balıkçılar Derneği Başkanı Nevzat Ayabakan**

"Ortak Pazar daha Yunanistan, İspanya ve Portekiz'in üyeliğini hazmetmedi. Sindirim bitince sizi alırız." **AET Komisyonu Genel Sekreteri Emile Noel**

örneklerinden biri. Olay şöyle: Bir gece Dicle Üniversitesi öğrencilerinden Reyhan Gündoğdu'nun kalmakta olduğu öğrenci yurduna gelen Muhammet Ören ve Mehmet Onay **adlı polis memurları, genç kız hakkında siyasî ihbar olduğunu söylüyorlar ve onu alıp polis cibine bindiriyorlar. Daha sonra genç kızı zorla içkili bir lokale götüren polisler orada kendisine dost hayatı yaşamayı teklif ediyorlar. Kız öğrencinin ifadesine göre Mehmet Onay tabancasını genç kızın alnına dayıyor ve kabul etmezse kendisini öldüreceğini söylüyor. Korku içindeki genç kızın "öldür" demesi üzerine, yine bir arabaya bindirip başka bir pavyona götürüyorlar. Bu arada yanlarına şişman biri geliyor.** "Bu arkadaş Diyarbakır milletvekilinin oğludur. Bütün Diyarbakır da, senin okul yöneticilerin de emrimizdedir" **diyorlar. Orada genç kıza zorla içki ve uyuşturucu içiriyorlar. Pavyondan çıkınca da genç kıza tarlada tecavüz etmek istiyorlar. Genç kız** "Beni yurda bırakın, sınavım var, yapmayın" **diye yalvarıyor ve direniyor. Ararlarında şifreli konuşmalardan sonra nedense fikirlerini değiştirip Reyhan'ı yurda bırakıyorlar. Ertesi gün babasını arayan genç kız, ailesinin acele gelmesini istiyor ve Emniyet Müdürlüğüne şikâyette bulunuyor. Aynı okul öğrencilerinden Fatma Bayram'ın başına gelenler de pek farklı değil. Ancak bu genç kızı kaldığı yurttan** "siyasal ihbar var" **diyerek alıp evinde alıkoymak isteyen, Turan Bildirici adlı bir astsubay. Şimdi genç kızların açtığı dava Diyarbakır 3. Ağır Ceza mahkemesinde sürüyor. Ancak iş bu kadarla kalmıyor. Türkiye'nin içinde yaşadığı diktatörlük ortamından yararlanıp, siyasî ihbar vs., diye genç kızları yurtlardan alıp götürenlerin ve tecavüze kalkışanların suçu şimdi öğrencilere yükleniyor. Diyarbakır Üniversitesi, Almanca Bölümü öğrencisi Reyhan Gündoğdu'yu böyle bir dava açtığı için ceza olarak 1 yıl okuldan uzaklaştırdı. Böylece, genç kızı kaçıran polislerin** "Okul yöneticileri de emrimizde" **demelerinin pek de temelsiz olmadığı ortaya çıkmış oldu. Türkiye'de adam kaçırmak, zorla tecavüz, işkence suç değil ama bu suçlardan şikâyetçi olmak suç.**

Polisi, polise şikâyet etti okulundan oldu

DİYARBAKIR, (Özel) Polis memurundan tecavüze teşebbüs, rendil suçlarından dava; oran Eğitim Fakültesi, Almanca Bölümü öğrencisi Reyhan Gündoğdu,

Hilton da bir gece yarım milyon liraya patlıyor

Türkiye'de 1985 Turizm sezonu açılırken otel fiyatları da açıklandı. Turizm'de patlamadan söz edilen Türkiye'de asıl patlamanın otel fiyatlarında olduğu gözleniyor. Büyük otellerden bazılarının kral dairelerinin fiyatları şöyle: **Hilton** Otelinde Karadeniz adlı dairenin bir gecelik kirası 725 dolar, KDV (Katma Değer Vergisi) ile birlikte 477 bin lira ediyor. **Etap Marmara** otelinde servis ve KDV dahil kral dairesinin kirası gecelik 314 bin lira. Geçen yıl aynı daire 181 bin liraydı. **Sheraton** Otelindeki lüks dairelerin bir gecelik fiyatı 450 bin lirayı buluyor.

Zeki Müren'in elbiseleri

Bu yıl Zeki Müren'in hayranlarına bir sürprizi var. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Bodrum'da, Bodrum Festivali sırasında vereceği konsere ek olarak, sahne hayatına ilk atıldığı günden bu güne kadar giydiği tüm kostümlerini de sergileyecek. Bu yıl surf bu kostümleri görebilmek için Bodrum'a geleceklerin olduğu söyleniyor.

Kazığı Özal'dan yemişler, ona vuracaklarına birbirlerine vuruyorlar

Özal'ın ne sözüne güvenilir, ne senedine

Konut derdinin kapanmayan bir yara olduğunu bilen Başbakan Özal, her seçim konuşmasında, her propaganda gezisinde, gecekondulara tapu verileceğini, kimsenin sokakta kalmayacağını, gecekonducuların tapu tahsis belgelerini, ardından tapularını yakında ellerine alacaklarını tekrarlayıp durdu. Denize düşüp yılana sarılan, ekmek gibi umuda da ihtiyacı olan gecekonducuların bir bölümünü kandırıp oy almayı da başardı. Ne var ki, şimdi gecekondular peşpeşe yıkıldıkça, hele hele tapu tahsis belgelerinin hiçbir işe yaramayan kağıt parçaları olduğu görüldükçe, halk, Özal'ın sözüne ne kadar güvenebileceğini yavaş yavaş anlıyor.

10 yıl önce Çorum'dan Ankara' ya iş bulmak için göçen ve buldukça işçilik yapan 5 çocuklu yoksul **Şükrü Aygün**, bir gün çoluk çocuk sokak ortasında kalmaktan çok korktuğundan, yarı aç yaşayıp üç beş kuruş biriktiriyor ve İmar Bakanlığının vatandaşlara 20 yıl vadeyle dağıttığı krediyi de katıp gecekondu önleme bölgesindeki arsalardan birini sahibi görünen **İmdat Sözdinler**'den satın alıyor. Geçerlikte olan uygulamaya göre, tapuyu zamanı gelince üzerine çevireceğine dair bir de noter belgesi yaptırıyor. Sonra gecekondusunu kuruyor arsasının üzerine. 8 yıl bu gecekonduda yaşıyor. 8 yıl sonra 1984 sonunda eve savcılıktan bir kağıt geliyor. **"İşgal etmekte olduğunuz İmdat Sözdinler'e ait evi boşaltın"** diye. **Şükrü Aygün** beyninden vurulmuşa dönüyor. Mahkemeye gidiyor, mahkemede Sözdinler'in dolandırıcı olduğu, arsayı daha önce de iki kişiye sattığı ortaya çıkıyor ama mahkeme, "Arsanın tapusu kimdeyse evin sahibi odur" kararını alıyor. Noter belgesi de geçersiz sayılıyor. Tapu hâlâ **Sözdinler**'in üstünde olduğundan hukuken evin sahibi o... Ama **Şükrü Aygün** yılmıyor. Canını dişine takıyor. Bakanlığa başvuruyor. Bakanlık soruşturması sonucunda İmdat Sözdinler'in dolandırıcılığı kesinlik kazanıyor, arsa elinden alınıp hazineye devrediliyor. İşte tam o sıralarda Başbakan Özal, tapu tahsis belgeleri verileceğini açıklıyor. **Şükrü Aygün** buna güveniyor. Bulup buluşturup, borç harç 100 bin lira ödeyerek tapu tahsis belgesi almak için müracaat ediyor. Alıyor da. Hem de bu işin propagandasını yapmakla meşgul olan Turgut Özal'ın, yani Başbakan'ın elinden. Şükrü Aygün keyifli artık. Bundan daha sağlam iş olur mu? İşte tahsis belgesini Başbakan' dan almış. Tapuyu da garantiledi demek! Ailecek bayram yapıyorlar. Başbakan'ın "Al bakalım belgeni, hayırlı uğurlu olsun, sıra tapuda" demesini senet kabul ediyor, "Nihayet sağlama bastık" diyorlar.

Ne var ki Özal sözü Özal senedi bu! Ne mahkeme ne icra dairesi tapu tahsis belgesini ev sahipliği için geçerli belge saymıyor. Dolandırıcılığı Bakanlıkça da belgelenmiş olan **İmdat Sözdinler**, elindeki tapuya dayanarak bir icra kararı aldırıyor ve **Şükrü Aygün**' ün 7 kişilik ailesinin elleriyle yapıp 8 yıldır içinde oturdukları kondularından kapının önüne atılıyor.

Yetkililer gecekondu mahallelerinde ve tapusuz kondularda Özal'ın en büyük propaganda yalanlarından bir olan tapu tahsis belgelerinin işlemediğini, işleyemeyeceğini, yukardaki olayın bunun yüzlercesi arasından bir örnek olduğunu belirtirlerken, Şükrü Aygün **"Şerefim üzerine yemin ederim, Kızılay'da üzerime benzin döküp kendimi yakacağım. Biz bu ülkede Başbakan'ın sözüne de inanamazsak kime inanırız"** diye dövünüyor.

SUSUZ Ramazan...

Türkiye'de sadece kırsal kesimlerin değil büyük kentlerin, hele hele gecekondu mahallelerinin en büyük dertlerinden biri olan susuzluk, bu yıl da, bütün ağırlığıyla sürüyor. Gazetelerde her gün susuzluk haberleri, su kuyrukları fotoğrafları yer alırken, yetkililer artık eski yıllarda olduğu gibi "yakında düzelecek" türünden umut vermekten de vaz geçtiler. İstanbul Su İşleri Genel Müdürü, gazetecilerin sorularına "Valla kendimizi aldatmayalım. Eldeki su miktarı değişmedikçe hiçbir şey olmaz." demekle yetiniyor. Yetkililerin yeni su tesisleri yapmak için düşündükleri finansman kaynaklarından biri ise, bugüne kadar bedelsiz olan genel su kuyularından bundan böyle, su paası alınması. Yakında fırıncılara da "halka ekmek vermeyin" derlerse sakın kimse şaşırmasın...